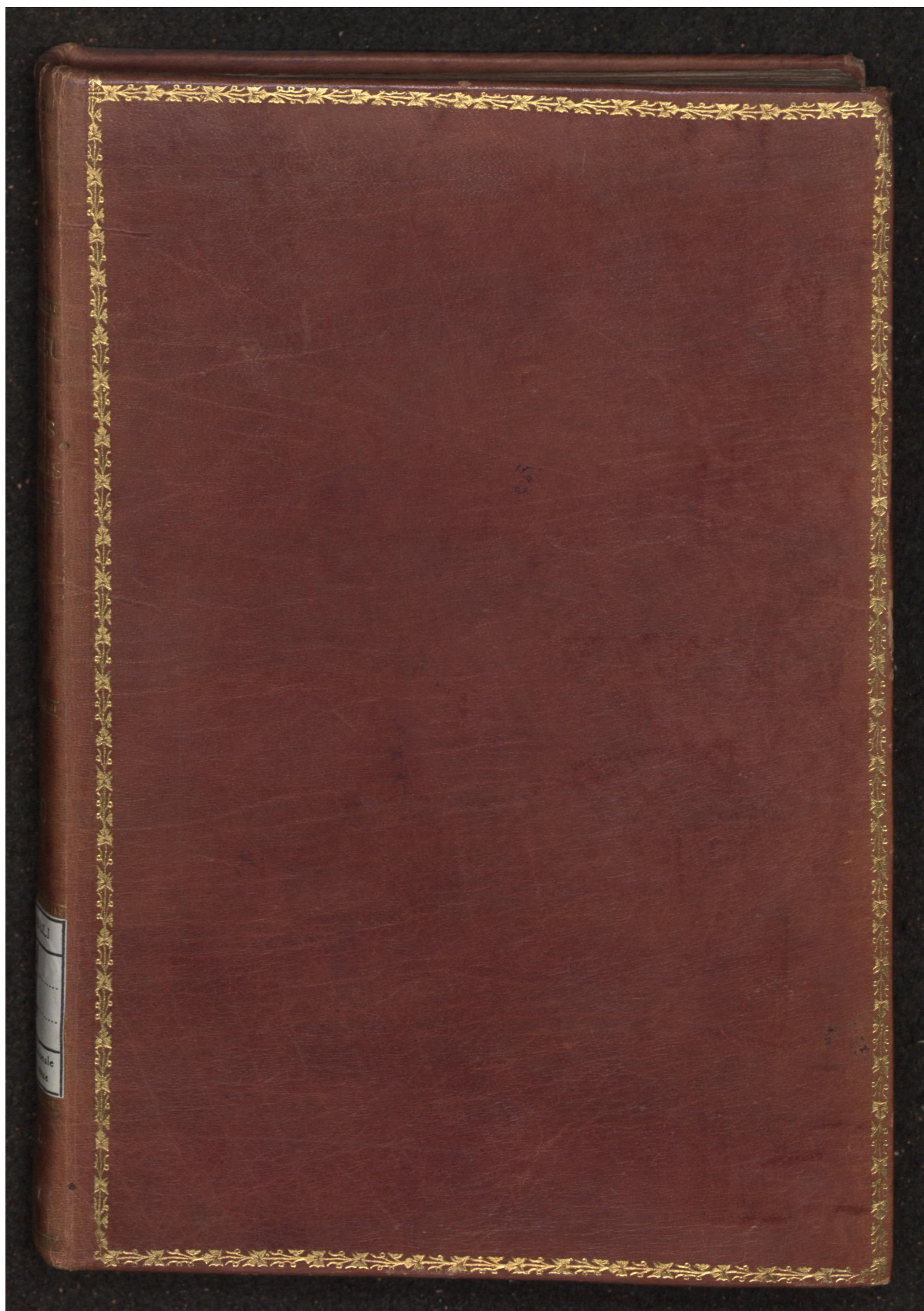
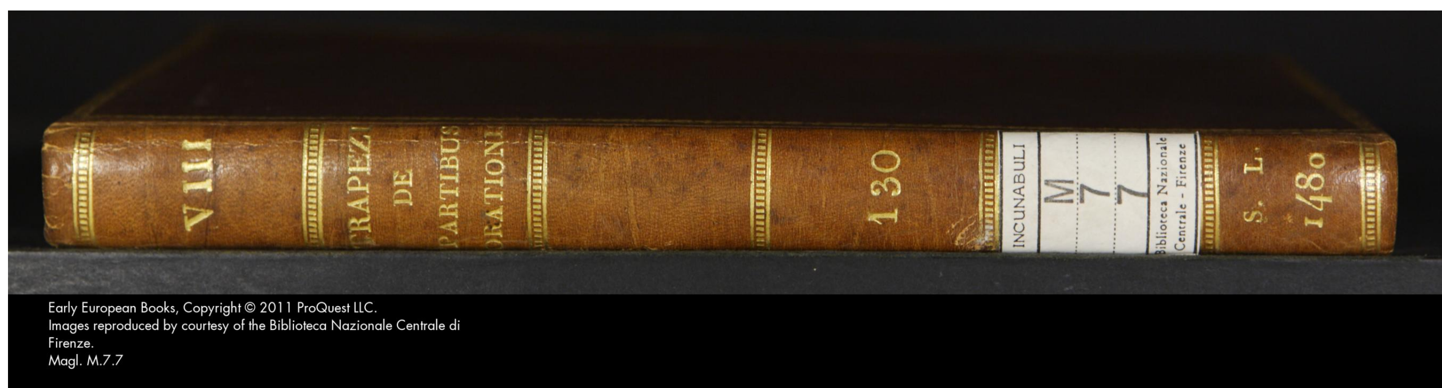
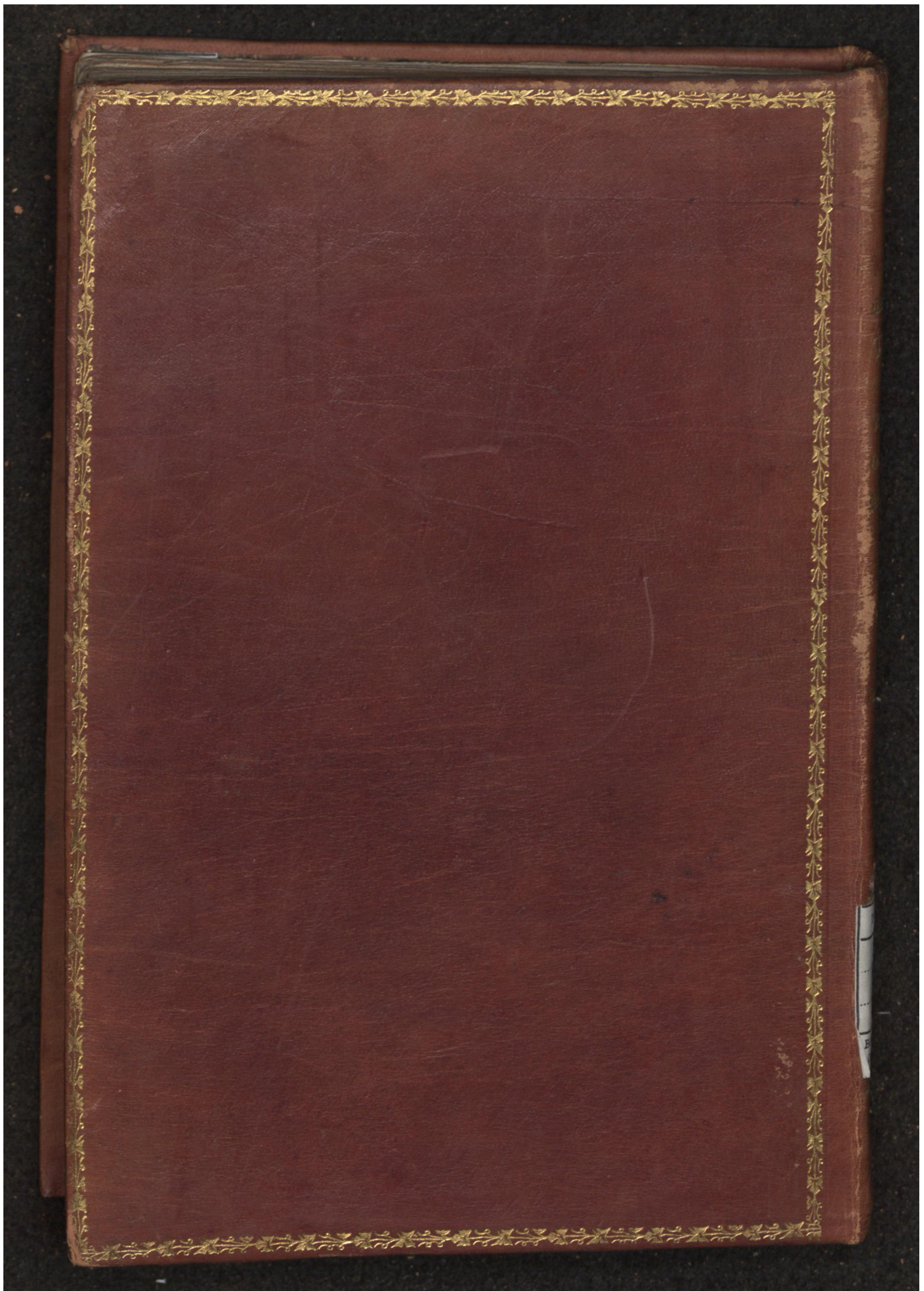

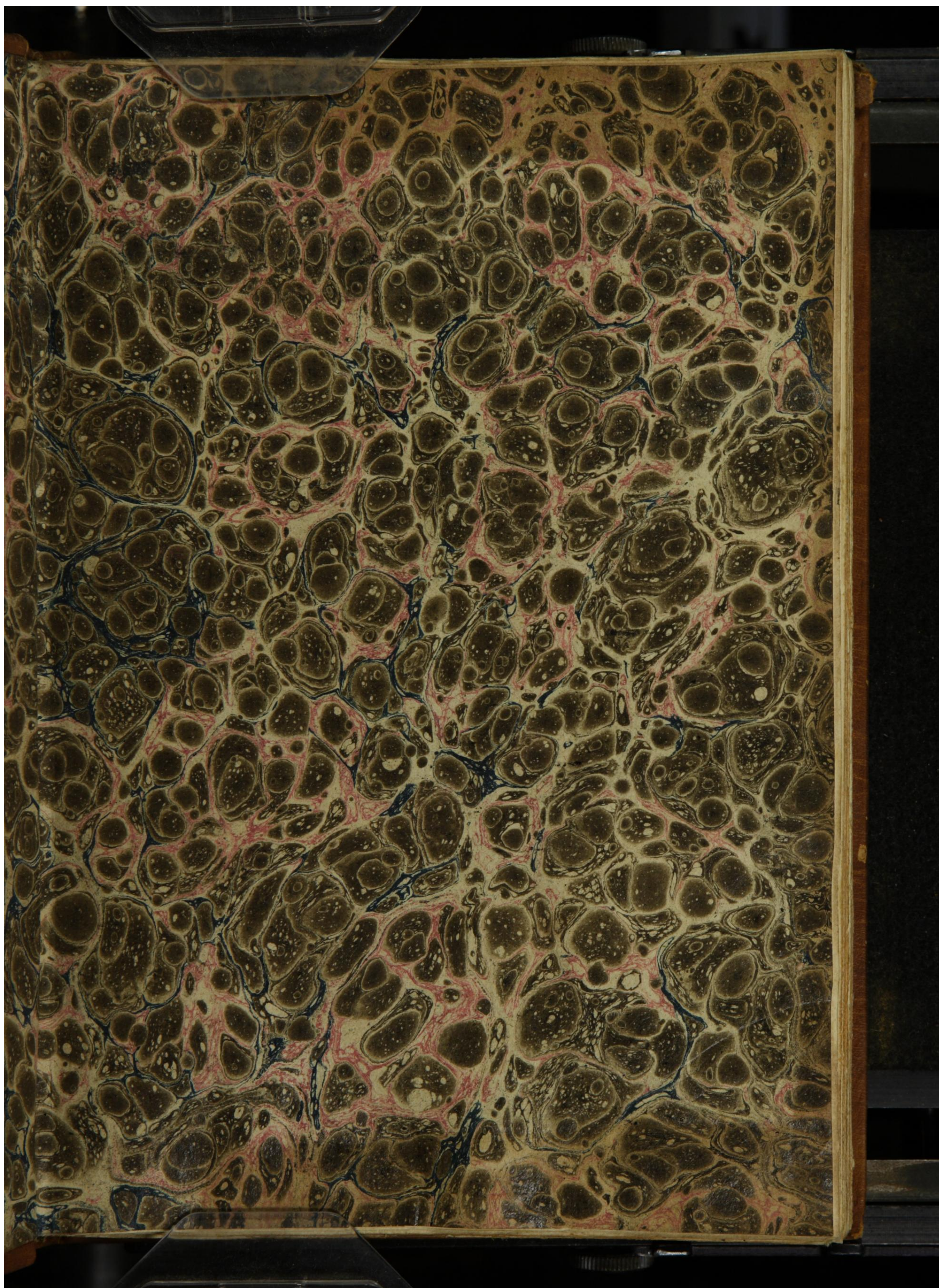

VIII
TRAPEZ
DE
PARTIBUS
ORATIONI
130
INCUNABULI
M
7
7
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze
S. L.
1480

¶ GEORGII TRAPEZVNTII DE PARTIBVS ORATIONIS EX PRISCIANO COMPENDIVM.

d E partibus orationis breui compendio Andrea fili ad te scribeṝ cōstitui. Nã cũ uiderẽ latinã linguã his iunioribus grãmaticæ magistrꝭ corruere nihil earꝝ nugarꝝ quas illi docẽt tenello ĩ genio tuo ꝓponendum putaui. & enĩ si quæ puerꝭ nobis discũtur ea facile ad senectutẽ ꝑueniũt nõ est negligẽda hæc ætas nec obliuione digna sunt tradẽda. Sed q̃ nõ pœniteat ætate grãdiores a puericia ꝑcepisse. Quæ cũ ita sint neq; Prisiani exq̃sita uolũi na pueris dãda uideant̃ Cõpendiũ ex eo nõ paruo labore cõ fecim9: quod si mẽoriæ tradiderꝭ optĩos ꝑfecto fruct9 uberioresq; cõcipies. Nã ut agricolæ nisi semĩa curiose delegerit: agrũq; ꝓbe coluerit tp̃e messis lugeãt necẽe ẽ. Sic nisi. q̃s rudez aniũz bõis regulꝭ auctorib9q; ĩ buerit maior ætate metet ignorãtia. qua ĩ re si mihi cũ primũ docere ĩpuls9 suz fuisset obtẽpatũ Virgiliũ Ciceronẽq; puerꝭ offerẽri nõ ut inteligerẽt q̃d ab ea ætate alienissimũ ẽ Sed ut crebra lectione memoriter tenerent q̃ puericiæ ꝓpria studia sunt multi ꝑfecto ĩpræsentiarꝝ iuuenes ꝑce

ptione nostra leterent & nos meliꝰ sibi quã pa rẽtes ꝓspexisse ꝑsiterent. Verꝝ qm̃ cõmunem pene õniũ praui cõsuetudieꝫ quã dediscẽdã di sciit migni ex parte ut̃ i uiti secuti sumꝰ tu q̃ꝫ nõ aliẽo ductu sed nostro docere possũus Virgi liũ nũc & has regulas paulo post Cicerõis non nulla memoriæ cõmenda q̃ sola uirtꝰ ãimi his tenerꝭ annis sumõ ope pollet. Deinde cũ.p æt atẽ attẽdere poterꝭ facilius i telliges q̃ molliori anio i fixa fuerit. Quod si facies ostẽds ꝓfecto & merecte multꝭ cõsuluisse & te a tertio apud Hesiodũ ordine homium longe abesse.

Optimus ille quidem q per sese omnia noscẽs
Preceptor suus ipse sibi melioar peregit.
Ille bonus rursum monitus qui recta sequet̃
Qui nec ipse uidet neque credit recta monẽti
Hic nulla in parte utilis est.

QVid est grãmatica? Grãmatica est pars qua latini sermonis ratio & scribẽdo & loquẽdo recte pcipit̃. Quot sunt partes grãma ticæ? quatuor: Littera syllaba dictio & oratio: Littera ẽ mĩma pars uocis cõpositæuel uox q̃ scribi potest indiuidua ut̃ nota elemẽti & ut̃ ut imago quædã uocis litteratæ. Vnde dicit̃ litte ra? a lituris: uel quasi legitera eo quod legen

ti iter prebeat. Quot sunt figurę litterarum? uigitiduæ. Quot accidũt litteræ? tria: nomẽ figura & potestas. In quot diuidunt̃ uigitiduæ litterę? in duo: i uocales & cõsonãtes. Quot sũt uocales? q̃nq̃ a.e.i.o.u. Vtimur q̃ y i græcis solũ nõi nib9 q̃ ypsilo apd eos scribũt̃. In quot diuidũtur sexdeci cõsonãtes? i duo: i semi uocales & mutas. Quot sũt semiuocales? septẽ .l.m.n.r.s x.z. Quot sunt mutæ? nouẽ b c d f g k p q t. vocales ipsa ꝓnũciatõe nõen suũ ostẽdunt. Sẽiuocales ab e in cipiũt & i se desinũt p̃ter x qd ab i icipit. Nã z nõ utimur nisi i græcis nõinib9. Mutæ icipiũt a se & i e desinũt p̃ter f k q. In quot distiguũtur septẽ semiuocales? i tria i liqdas i duplas & i s. Quot sunt liqdæ? quatuor l m n r. Quare dicunt̃ liqdæ q2 post mutas positæ in eadẽ syllaba faciũt p̃cedẽtẽ breuẽ syllabã cõmunẽ siuẽ i eadẽ dictõe sint siue nõ Ouidius in x. meta. Piscosamq3 gnidõ grauidã q̃ amatũta metallis. Quot sũt duplæ duæ x z q̃rum x ex cs uł gs ꝑ qb9 ponit̃ cõposita est: z ex sd cõposita mõ cũ d mõ cũ duplici ss cõ mutat̃. I etiã uocalis in pricipio dictõis posita sequẽte uocali simplex cõsonãs ẽ ut Iuno Ita i medio dictõnis nõ cõpositæ cũ ab ea i cipit syllaba p̃cedẽte

ac sub sequēte uocali dupla ē ut mai9. Similitr
v i pricipio sylabæ seqnte uocali cōsonās ē sim
plex ut uēio. In pterit9 q̄ in ui desinūt dupla ē
ut audiui Quot sunt leues mutæ? tres. c p t q̄
assumpta h i graues trāseūt. Quot sūt mediæ?
tres b d g. Notādū qđ h nō est littera sed aspi
ratōis nota & uocalib9 pponi solet & non post
poni: Cōsonātib9 uero c p t r e cōtrario ex q°
patet in vah ah oh eh interiectiōib9 apocopam
factā eē. Quot sūt i mutabiles i casib9 nōinū?
qnq. quæ? l n r t c. ut salis flūinis cæsaris ca
pitis lacris i quo interponit t qm̄ lacte quoq̄ in
uenit. Quot sunt immutabiles i pteritis uerbo
rū? q̄tuor l p s x ut dolui stupui q̄ssaui nexui
Hoc quoq̄ obseruādū ē i supradicto tpe quod
nūquā uec in pricipio nec in fine syllaba gēina
ri potest nisi q̄ a muta i cipit ut tōdeo totondi
pēdeo uel pēdo pepēdi disco didici posco po
posci tūdo tutudi pedo pepedi tāgo tetigi cæ
do cæcidi cado cecidi pello pepuli fallo fefelli
pdo pdidi uēdo uēdidi. Ex quo apparet f obti
nere uim mutæ a q̄ incipiēs gēinata est syllaba
S āte mutā posita duo uerba i uēiunt q̄ gēināt
syllabā sto steti spōdeo spopōdi. Antiqssimi etiā
scindo scicidi dicebāt: Iuniores scidi dixere:
ut in pterito uerbi ostēdem9. nec sine rōne āte

mutam posita inuenit quod geminat S nam amittit uim suã plerumq; sic posita ãte mutã Vnde nec in secũda syllaba reperit. Itẽ in metro apd uetustissimos uim suã frequẽter amittit virgi. Ponite spes sibi quisq; suas & inter se coiisse uiros & decernere ferro M quoq; gẽinat ut momordi: quæ loco mutæ in multis fũgit: naz & ãte n ponit & cõmunẽ facit syllabã ut rãnes rãnet. Iãbica.n. sunt q̃ sic declinãtur Præterea hæc sola semiuocalis post s põit: qd mutarẽ ẽ ut smyrna smaragdus. & ãte liquidã ut samnis samnitis. Notandũ qd i positũ in iũctura cõpositiõis breuiat ut magnificus artifex. Excipiũt fastidiũ tibicẽ quod cũ ex tibia tibiicẽ facere deberet duæ ii breues in unã lõgam trãsiuerũt: qd in aliis uocalib9 fit: ut biiugæ bige. quatriiugæ quatrigæ. Ecõtrario etiã una in duas breues diuidi solet ut admittier p admitti fieri pfiri uel fire. Vnde virg. iiii. georci at suffire thimo. Etiã notãdũ quod si post u seqt uocalis ãtecedẽte g ul q plerũq; amittit u uim litteræ quod etiã sæpe patit post s a uel e sequẽte ut aqua ligua suauis suesco.

¶ Anqro ũde cõponit ĩ abam p̃positõe & quero. m scribis uel n. Quaræ q̃a c d f q t sequentib9 m trãsit i n. ut ãcis9 nũcubi tãtũdẽ ãfr

actus anquiro nunquis iden tidem.

Ambesus ûdecōponit̃ : ab am ꝑpositione & esus qr̃ scribis b : qa post am ꝑpositiōeꝫ si uocalis seq̃tur interponit̃ b utābitus ambesus āb ustus ambages nec nō i cōbust9 cōburo idē fit. Immitto ũde cōponit̃ : ab in ꝑpositōe & mitto n scribis ul̃ m : m : qr̃ qa l m r seq̃ntibus i cōpositis n trāsit in ipsas : ut immitto collido corrigo. Inpello unde cōponit̃ ab i ꝑpositiōe & pelleo. n scribis ul̃ m : m qr̃ : qa b m p seq̃ntibus ī cōpositis n transit in m ut imbibo immitto cōpello. Exequor ũde cōpōit̃ : ab ex & sequor qr̃ non scribis s : qa x ātecedēte in cōpositis eiicit̃ s qr̃ : qa nulla cōsonās geminat̃ ātecedēte ul̃ subsequēte cōsonāte nisi sit muta ante liqdam qr̃ nō geminat̃ s : qa x ex cs cōposita ē qr̃ nō abiicit̃ x pocius q̃ꝫ s : qa cũ ex ꝑpositio cũ his q̃ a uocali uel c p q t s incipinnt cōpōit̃ i tegra manet ut exaro exeo exigo exoleo ex urro excutio expeto exq̃ro extraho exequor expes. f seq̃nte x mutat̃ in f ut efficio effero. Cæteris cōsonātibus e non ex ꝑponi solet ut educo egero eludo emineo. excipit̃ exlex. Sciendũ ē quod ante mutā finales nō inueniũt̃ uocales longæ nisi ante c ut hoc hac sic hic ad uerbiũ. Nam si āte t longa uocalis iueniatur

id per cōcisionem eueit ut audit p audiuit mu nit pmuuiuit fumat p fumauit.
Accidit uude cōponit ex ad & cadit. quare scribis c: qa c f g q l n p r t sequētib9 in cōposi tis d trāsit i ipsas ut accidit affect9 quicquā aggero allido annuo appono arrideo attinet. Trāsit etiā i s ut assideo. Interponit d hiat9 cā ut redigo redarguo pdest: S uero sequente cū alia cōsonāte subtrahit d ut ascēdo aspicio aspi ro asto. Adquiro tamen d seruat
Occido ūde cōponit ab ob ppositione & cedo quar scribis c & nō b: qa c f g m p r sequētib9 icōpositis b trāsit in ipsas: ut ocido efficio og gannio summitto suppono arripio. Exceptis abscōdo abscedo abscido quae cū abs cōpōunt & obscurus & obscoenus In qbus interponit S. & aufero aufugio asporto abrado abrego & omitto eiecta b: Quod oratius i secūdo osten dit sermonū. Aut spem deponas aut haec illu us oittas. Quot sunt ppositiuae vocales: tres quae a e o. Quot sunt subiūctiuae: duae: e u. Quar dicunt subiunctiuae. qa post ppositiuas positae diphthongos solent efficer. Quot sunt diphthōgi quatuor ae oe au eu Ae diphthon gus cū a poetis p diaeresim profertur secūdu graecos per ai scribitur. Virg. in tercia aeneid.

Aulai in medio libabāt pocula bacchi. Omnis diphthōgꝰ lōga est: Quāuis cū in fine dictōis est sequente uocali sicut cæteræ uocales corri pi possit ut virg. in. vii. Stipitibus duris agit̄ sudibus ue ꝓustis. Idem i. v. Insidūt pariter sulcos totū qꝫ dehisit: hic de lōga breuiat̄: ibi præ. Au diphthōgus ꝓ ab i his uerbis aufe ro aufugio ponit̄. Itē trāsit in o ꝓductū more antiquo ut lotū plostrū cotes: pro lautū plau strū cautes. & e cōtrario ut austrū ausculuꝫ ꝓ ostrū osculū quod freqntisime antiq oratores faciebāt: in u quoqꝫ lōgaꝫ ut fraudo defraudo claudo in cludo. Itē transit eu in e longam ut achilles ꝓ achilleꝰ vlyxes ꝓ vlyxeus: qđ ostē ditur in genitiuo vlyxei. Nūquā diphthōgus in pteritis mutat̄ ut hæsi audiui mœniui. exce pto cædo cecidi. ¶ De syllaba. & quid sit.

SYllaba est cōpheusio litterarꝫ cōsequēs sub uno accētu & uno spiritu ꝓlata. Abusiue tamen etiā singularꝫ uocalium sonos syllabas nominamꝰ. Vel syllaba est uox litteralis q̄ sub uno spiritu & uno acētu i distāter ꝓfert̄. No tandū quod si ātecedēs syllaba desinit i cōso nāteꝫ: necesse est etiā cōsequēteꝫ a cōsonāte i cipere: nisi sit cōpositū: ut ille arduus ablatus obruo abrado: In qbus si b in secōdā transiret

syllabā primā corripere liceret: qđ nunquaꝫ inuenit. Nec circū eo & circū ago paterent elisionem m. Nec i anhelo adhuc & similibus aspiratio seruaret, quomō in istic istec istoc. Notāduꝫ qđ in nominibus numeroꝝ n antecedēte c i g cōuertit ut quatrīgēti octīgēti. N uero nō ātecedēte seruat c: ut ducēti trecēti sescēti .i. sexcenti. Quot accidūt syllabæ? quatuor q̄? tenor spiritꝰ tēpꝰ & numerꝰ litteraꝝ. Quot sunt tenores? tres: acutꝰ grauis & circūflexꝰ. Quot sūt spiritꝰ? duo: asper & leuis. Quot sūt tēpora? tria breue lōguꝫ & mediū: qbus syllaba omnis uł breuis uł lōga uł cōmunis efficit. Dictio ē minima ps oratōis cōstructæ. Oratō ē ordinatō dictionū cōgruā sentētiā pfectāqꝫ demōstrās. Quot sunt partes oratōis octo: q̄? nomē uerbū participiū pnomē ppositō aduerbium interiectō & cōiunctio. Nomē est pars oratōis quæ unicuique subiectoꝝ corporꝝ seu rerū cōmunem uel ppriā qualitatē distribuit: dictuꝫ ab   græco abiecta o. Vel ut alii quasi notamen quod hoc nomīe notemus uniuscuiusqꝫ substātiæ qualitatē. Et cōmunē quidem corporum qualitatem demonstrat ut homo propriam ut virgilius. Rerum autem commūem ut ars disciplina propriam ut grā

matica Aristarchi Rhetorica Ciceronis. Quot accidūt nomini: quinq; quæ: species genus numer9 figura casus. Quot sūt speties nominum: duæ. quæ primitiua ut mōs derinatiua ut mōtanus.

Inquot diuidit nomē: in duo i quæ i substātiū & adiectiuū. Substāctiuū ē quod substātiam significat propriā uł cōmunem: uł cui præponit unū articulare tātū uł duo ad pl9 ut hic & hec homo i quot diuidit nomēsubstātiuū: iduo in q̄ i. propriuū & appelatiuū. ꝓpriū nomē ē ilud quod vni soli cōuenit: ut. Andreas Appellatiuū ē illđ quod ē cōmune multorꝝ: ut homo leo Adictiuū ē quod ꝓpriis uł appellatiuiis adiicit & sigificat laudē uł uituperiū ł mediū uł accidens uniuscuiusq̄. ℭ De nominū speciebus

Quot sunt species tan primitiuorꝝ quaꝫ deriuatiuorꝝ nominū cōmunes uigiti quinq;. Corporale icorporale omonymū Synonymū ꝓpriū appellatiuū substātiuū adiectiū ad aliqd dictū Quasi ad aliqd dictum gētile patriū iterrogatiuum ifinitū relatiuū uł demōstratiuū uł similitudis collectiū diuiduꝫ facticiū generale speciale ordiale absolutū tēporale locale nūerale Harꝝ omniū quatuor primæ cōmūes cum propriis iuēiūt. Corporale ē qđ significat corpus

ut homo corporale ꝓpriū ut Terentius. Incorporale dicit̄ quod nō significat corpus ut uirtus. Omōyma sūt q̄ uoce nō significatōe couēiunt ut nepos filius filii & nepos luxuriosus. Synonyma sunt q̄ nō uoce sed significatōe cōueniūt ut ensis gladius mucro spatha. In ꝓpriis ut P. Cornelius Scipio aphicanus. ad aliq̄d dictū ē quod sine intellectu illius ad quod dicitur ꝓferri nō potest ut fili9 pater. Quasi ad aliq̄d dictū ē quod quāuis habeat aliquod cōtrariū & quasi semp adhærēs tamē neq; ipso nomine significat etiā illud nec secū iterimit: ut nox dies mors uita. Gentile ē quod gentē significat ut græc9 latin9 Patriū ē q̄d sumit̄ a patria ut roman9. Interogatiuū ē quod cū iterrogatōe ꝓfert̄ utq; qualis quātus quot cū suos seruāt accētus. Infinitū est interrogatiuo cōtrariū: ut q.qualis quātus cū īnlectōe grauātur possunt tamē hæc eadē & relatiua esse & similitudis sicut est talis tāt9 tot: quæ & relatiua & demōstratiua dicūt̄. Collectiuū ē q̄d ī singulari nuīo multitudinē significat ut populus cōtio. Diuiduū ē quod a duob9 uł a pluribus ad singłos habet relationē uł ad plures in numeros pares distributos ut uterq; alter, quisque singuli bini trini terni centeni.

Faticiũ est qđ a ꝓprietate sonoꝝ p imitatõeꝫ factũ est ut titinabulũ turtur. Generale est qđ in diuersas species potest diuidi ut animal arbor. Speciale ẽ quod a gener̃ diuidit̃ ut homo equus uitis laurus. Ordiale ẽ quod ordinẽ significat ut primus secũdus tertius. Absolutũ est quod p se itelligit̃ ut ens deus ratio res.
Tẽporale ẽ quod tẽpus significat ut mẽsis annus. Locale ẽ qđ locũ significat ut ꝓpiqu9 lõginqu9 ꝓximus. Numerale ẽ quod numerũ siguificat ut unus duo tres Quot sunt deriuatiuoꝝ nominũ species ꝓpriæ: nomẽ. patronõicũ possessiuũ cõparatiuũ suplatiuũ dimintiuũ denõiaatiuũ uerbale participiale aduerbiale..

De patronomicis.

Patronõicũ est quod a ꝓpriis nõinibus patrũ deriuat̃ secũdũ formã græcaꝫ q nos ut potuimus ad latinã aptar̃ cõati i hoc solo Paulũ a prisião discessim9 significat̃ cũ gẽitiuo primitiui filiũ uel nepotẽ ut æacides filius uł nepos æaci. Abusiue tamẽ & a matrib9 ab auis maternis a fratribus a regib9 siue cõditorib9 deriuãt̃. Quot sunt patronõicoꝝ masculinoꝝ formæ ẜtres: q̃ ẜin des i on in adios. Quaꝝ pri ni qua sola poetæ utunt̃ latini communis Altera iõica. Tertia æolica appellat̃. Patronõicũ a pria secũda tertia decłatõe solũ mõ foratꝫ

& cũ a pria descẽdit uł a secũda si eius geneti
u9 in gemiaʒ uocalẽ exeat:ultima uocalii a br
euẽ cõuersa & ad dita des . In ceteris õnib9 a
gẽitiuo secũde uel a datiuo tertiæ declinatiõis
i correpta & addita des cõficit:ut æneas æne
ades mẽetius menetiades qđ uero Virgili9 di
xit i viiii ænei. Sit sat æanide telis i pune nũa
nũ oppetiisse tuis ab æneus deduxit. Vnde &
æneis usus ẽ in scriptiõe libri priãides athlan
tides. Notãdũ tamẽ qđ cũ ante des ei in uenit
Si nominati9 primitiui ĩ eus dipthõgũ desinit
ei in i lõgaʒ cõuertim9 & pelides nõ peleides
dicim9. Itẽ termiata in es quorꝝ genitiu9 græ
cus in ov desinit tã in ades qnã in ides faciunt
sed ratiõabilius in ades ut butes butades croni
tes crõitides ãchises ãchisadas debuit facere fe
cit autẽ ãchisiades quasi ab ãchisios nõinatiuo.
Inuẽiunt tamẽ poetæ in qbusdã addẽtes quas
dã litteras:ut peliades athlãtiades laumedũtia
des:& e cõuerso quoque adimentes ut deucali
des sipiades. Excipiũt hæc q̃ pẽultimã ꝓducũt
elides dẽads ꝓ dmeads p synæ resiʒ codrids li
gurgides lagides belideslicomedides q̃ apud
græcos dipthõgũ hñt cõtra regulã ꝓ qua i lõgã
scribũt. Quot sunt forme patronõicorꝝ fœmini
ni generis ? tres:in as in is in ne :q̃ forma Ioni

ca ẽ. In as & i is formāt a patronõicis masculi nis remota de ut pelias dardāis priāis & forant semp a pfecto nõ a cõtracto p synæresiꝫ ut pel eis theseis. In ne desinẽtia si pricipale i uocaleꝫ habet ītē ne o pductā possidēt. Sin autē nõ ha bet: i lõgiꝫ assiūtūt: ut adrastus adrastine acrisi us acrisione: exquo possessiuuꝫ posuit virgiliꝰ. acrisioneis danae fūdasse colõis. De nõine possessiuo. ¶ Possessiuū ē qd ꝯ gēitiuo priri ui significat aliqd eoꝝ q̃ possidēt ut ensis euā driꝰ. i. ensis euādri. Mlta etiā sūt q̃ formā pos sessiuoꝝ tātū habēt & nõ significatiõeꝫ de qbꝰ hic tractabitur ut a materia ferreus aureus: a disciplia aristotelicꝰ: a morbo cardiacꝰ: a digni tate p̄torius ab officiis cetarius: a rebus i qbus sunt collariū: uel de qbus fiunt ut agraria lex: uel q̃ habēt ut cella uinaria: a tēpore hesterūs: a generibus masculinus: Gentilia quoqꝫ & pa tria possessiuæ formæ ī ueniunt ut romāus: q̃ꝫ uis diuersaꝝ signitionū multa in uēiant: & nõ a nõinibꝰ solū sꝺ a uerbis & ad uerbiis deriuā tur. Formæ possessiuoruꝫ sunt gēraliter tres: cus us nus. In cus desinentia una syllaba uin cunt. ea a quibus deriuātur quæ si in penultia i habuerit tenēt a āte cus: si nõ habēt i āte cus ut grāmatos grāmaticꝰ rhetoros rhetoricꝰ: ita licus italia italiacꝰ facer̄ d̄buit cypria cypriacꝰ

Nam cyprus cypricus facit. Illium iliacus car dia cardiacus mulio mulionis mulionicus. Ex cipiunt q̃ a pritiuis habent c q̃ pares illis syla bas possident ut ithace ithacus. Excipiuut etiã libyeus quod solũ y ante eus habet. In us desi nẽtia possessiua si aut a græcis nomibus ueniũt q̃ in e lõga3 uel in a desinũt aut a uerbis circũ flexis ae diphthõgu3 habẽt ãte us ut crete cre tæus musæus timæus ptholomæus. Spõdeus e quanta est ? lõga qr ? qa quæ apud græcos ei diphthõgũ hñt ãte os uł a uł on uertũt dipthõ gum in e longam apud latinos. ut deiopea ҫy neceum pythagoreus alpheus quod possessiuũ simile habet primitiuo ut uirgili9 alphea ab ori gie pisæ Chius tamẽ a primitiuo differt quãti tate quod i primitiuo breuis i possessiuo longa ẽ i quod apud latinos nõ in uenit. i eni penulti ma ante uocalẽ semp corripit p̃ter in fio uerbo & similib9 græcis ut chius dius dia: & i pauc altis q̃ ꝓ ei i lõgam habuerũt licius lãgia argia largia: Hectoreus agenoreus & cætera õnia q̃ habẽt e ãte us corripiũt penultia3. ut romule9 ferre9 uitreus ligne9 & similia ut ilice9 & fere omia ad materiã ptinẽtia e breuẽ habẽt ãte us p̃ter q̃rnus colurnus abiegn9 faginus ficulnus populnus. Roman9 q̃ ps est ? nõen ẽ. Quod nomẽ est ? possessiuũ a quanta est longa quare ?

qꝛ in a desinẽtia nomina nisi sint mutoꝝ aīma
liū ul' i ae diphtõgū ul' i ius ul' in cus uel in cu
lus ultra duas syllabas. Inum quoq3 neutra cõ
sonãte ãtecedẽte & masculina ul' femīa tertiæ
declinatõis quoꝝ genetiuꝰ una syllaba uicit no
minatiuū. Similiter aduerbia i e lõga3 termia
ta cū faciūt possessiuū i us a ꝓductã habẽt i pe
nultīa ut sylla syllanꝰ silua siluanus adria adria
nus cumæ cumanꝰ thebæ thebãus formiæ for
miãus Tulliꝰ tulliãus rusticꝰ rusticãus tusculꝰ
tusculãus spoletū spoletãus oppidū oppidanus
mẽbrū mẽbrana fons fontꝭ fontãus mõs mõtꝭ
mõtanus sol solis solãus uñ subsolanus dicit̃ &
solinꝰ ꝓpriū. lux lucis lucãus und̃ antelucanus
dicit̃ & lucina. gadis gaditꝭ gaditãus milo milo
nis milõianꝰ meridie meridiãus & similia. Exci
piūt̃ iugurtius messalinꝰ masculinꝰ ligurinꝰ cẽ
sorinꝰ. Vespe uesꝑtinꝰ cõstãtinꝰ clemẽtinꝰ ma
tutinꝰ i ꝓductã habẽt. Itẽ tertẽus & hodiernꝰ

HErculinꝰ q̃ pars ẽ ? nõe3 ẽ i quãta ẽ ? lõga
qr̃ ? qa noīa neutra i e & alioꝝ gẽeꝝ tertiæ
declinatõis quoꝝ genetiuꝰ nõ uincit nõinatiuū
& in er secūdæ declinatõis & in us cõsonante
ãtecedẽte eiusdẽ declinatõis Exceptꝭ i cus su
pra duas sylabas uel i culus de qbus diximus
supra: & i ium ꝓpria & i ia ãtecedẽte r & mu

torũ aialium cuiuscũqȝ declinatiõis sint ĩ nus ĩ pducta antecedēre faciũt possessiua ut mare marinus Hercules herculinus uerres uerrin9 macer macerius ceru9 ceruin9 mustella muste llin9 aqla aqlinus lepus leporinus rhegiũ rhe gius perusiũ perusin9 nuceria nucerin9 hum9 tũ human9 mũd9 mũdan9 facit. Priscian9 ue ro magis a priscio q̃ a prisco deriuari uidet̃ cũ quib9 excipit̃ lacus lacũa qđ magis denõinati uuȝ est. Excipiũtur etiã quæ per se nõ a primi tiuo habēt t q̃ i corripiũt ut diutin9 crastin9 ornotinus pristin9 a prisco. mediestin9 autẽ a medio & stãdo uel tenẽdo cõponi uidet̃. Item ficulnus colurnus. Nam fiscina fuscina pagina mutina ariminũ primitiua sunt..

Matern9 cui9 spetiei: deriuatiuæ: ũde deriua t̃: a nõinatiuo mater: q̃r̃: qa nõina desinẽtia ĩ er uł ĩ ius fatiẽtia gẽtm: nisi sint declinatiõis secũ dæ accepta nus faciũt possessiuũ ut frater frat̃ nus acer acerus alterus. Similit̃ r habẽt ãre n9 q̃ uł a nominib9 ĩ ria uł aduerbiis ĩ ra terĩnan tis uẽiũt frabateria frabatern9 ĩfra ĩfern9 noc tu uero noctũrn9 diuturn9 heri hesterũs sẽp sẽpitern9 ætas quoqȝ ætern9 æuitas apđ anti quos æuitern9 faciũt sic ab eo qđ ẽ uet9 ueter n9 & uetrau9 dicim9 quãuis diuersas habeãt

signficatões. ꝑterea corilus colurnus tacit9 taciturn9 mẽsis mẽsurn9. i. mestru9 querc9 quernus ab inbre: uel hieme hibern9 dicimus.

℄ Hyrcan9 quæ pars ẽ ꝰ nõen possessiuũ: a quanta lõga. qr̃ qa i ia desinẽtia nõina n ãtecedẽte ia i us cõuersa & ꝑducta pẽultia faciũt possessiua hispania hispan9 mauritãia mauritan9 cãpania cãpan9. Si uero aliã cõsonãtẽ ãte ia habuerit i lõgi hbẽt ãte nus ut nuceria nucerin9 placẽtia placẽtin9 alexãdria alexãdrinus numãtia numãtin9 anagnia anagnin9 nõ ẽ cõtra regulã qm̃ ꝑcedit g. ℄ Abiegnus e quãta ꝰ lõga qr̃ qa in gnus uł in gna uł i gnũ desinẽtia habẽt ꝑcedẽtẽ uocalẽ natura lõgam ut regno regnũ stagnũ. benign9 malignus priuignus pelignus. ℄ Notãdũ qd multa i is uł i er possessiue sigificatiois iueiunt̃ ut ciuilis eqster deqb9 idenoiatiuis tractabit̃ Inueiunt̃ tñ q̃dã auctoritate ueterum uel euphonie causa non seruantia ꝑdictas regulas uelut ligurinus censorinus.

℄ DE COMPARATIVIS.

COMPARATIVVM est quod cum intellectu ꝑpositiui uel aliquo participe sensu positiui magis aduerbium significat: ut fortior magis fortis ulterior magis ultra quam ille

qui est ultra. ¶ Vnde formantur cõparatiua? a noie uerbo participio qñ trãsẽ i nomis signi ficatiõe3 ab aduerbio siue ꝑpositiõe. A quibus noibus deriuant̃ cõparatiua? a nominibus abie ctiuis secũdæ uł tertiæ declinatiõis: ut clarus clari clarior. Clarior que pars ẽ? nom̃? q̃d nom̃ ẽ? cõparatiuũ un̄ format̃? a geñtiuo clari: quare a geñtiuo? q̄ oĩa cõparatiua quæ sunt a secũda declinatiõe formãt̃ a geño: Quæ uero a tertia a datio correpta i semper & addita or ut tenerior facilior. memor memorior solũ i or desinẽs hũt cõparatiuũ. Excipit̃ sinister sinister rior quasi a geño sinisteri cũ ubiq; i usu sinistri iueniat̃. bonus melior malus peior. magn9 ma ior paru9 minor iuueĩs iũior dextri uł dexteri dexterior. Præterea quæ a facio cõponunt̃ ut munificẽtior benificẽtior & mult9 plus cuius noĩatiu9 singłris neutri ẽ gẽris solum. pluralis omnis generis inuenit̃. hi & hæ plures & hæc plura uł pluria a quo suplatiuũ omiu3 generũ descendit plurim9 pluria plurimũ quæ oĩa in æqualia & anomala dicuntur. Excipiũtur. etiã nomia tam secũdæ quã tertiæ declinatõis q̃ ultimã purã habẽt nõ enim ꝑ se ullã cõparati onẽ faciũt sed supplẽt ꝑ positiuũ & magis: ut magis pius magis sternu9 magis tenuis. que tamen apud uetustissimos & comparatiua

& suplatiua habere inueniũtur. Nequam etiã qd ē omis generis neqor cōparatiuũ neqssi9 suplatiuum facit. Appositionibus uenientia in erior dsinũt: ut ultra ulterior supra supior extra exterior ifra iferior ante āterior post posterior: pter ꝓpe ꝓpriot. A sæpe aduerbio positiuum ul̃ cōparatiuũ nōm nō legi: suplatiuũ posuit Cato sæpissim ĩ discordiaȝ. penitus penitior Apulei9 iprimo hermagoræ Visus ē ei adolescēs honesta forma quasi adnuptias ornatus traher̃ se i penitiorē partē dom9. qđ tñ a nomine pōt esse. Apridē abuerbio uidet̃ prior. A cōpatiuis neutralibus fiũt diminutiua addita culus: ut plus plusculus maiuseulus & similia. Cōparatiuũ cōstruit̃ cũ abl̃tiuo casu ul̃ cũ alio casu cũ quã: & potest habere unũ aliũ abl̃tiuũ significātē excessuȝ & casuȝ sui pōitiui: ut ego sum frācisco uicinior quā tu tribus digitis. Cōparatiuũ potest adunũ uel ml̃tos sui ul̃ alieni. generis fieri. Suplatiuũ autē ad multos sui generis cōparat̃: uel p se ꝓlatũ habet i tellectũ cũ ualde aduerbio positiui. & genitiuo plurali uel singulari nōinis. colletiui iungit̃. Altior cuius generis ẽcōmunis. qr̃ qa omnia cōparatiua in or cōmunis sunt generis & or in us mutata fatiũt neutrũ. Excipit̃ senior masculini generi

qm̄ & suū positiuū: q̄uis apud uetustissimos in ueniūt cōmunis generis. Varro de lingua latia tua amica senex ē. Quatuor modis fit abusio in cōparatiuis. Constructiōe significatiōe cōpa ratiōe formatiōe. Cōstructiōe cū genitiuū hēt: ut maior iuuenū. Significatiōe cū uł pro positi uo ponit̃ uł min9 q̄ positiuū signficat etiā cum nulli cōparat̃: ut. Tristior & lacrymis oculos su ffusa nitētes. uł cōtrariū: ut mare pōticū dulci9 ē quā cætera. Comparatiōe cū ad diuersas qua litates cōparat̃: ut nix ē albior coruo: Formati one cū substātia uł ꝓnoīa cōparantur apud co micos. Ad bonā cōparatiōeꝫ quatuor reqrunt̃. Res comparata: res cui comparat̃: qualitas & quod qualitas utriqꝫ communis sit.

DE SVPERLATIVO

S VPERLATIVVM est quo ad plures sui generis cōparatū supponit̃ ōnib9 uł ꝑ se prolatū habet intellectū cū ualde aduerbio positiui: ut fortissimo9 græcoꝝ idest fortis super omnes græcos. Cicero ꝓ. M. Marcello. Sed si millimū deo iudico. i. ualde similem. Quot sunt formæ superlatiuoꝝ: octo rimus simus li mus xim9 rim9 rem9 sim9 nimo & ōnia sunt mobilia & ab eisdē ptib9 descēdūt a qb9 cōpa ratiua. Pulcherrimus q̄ pars est: nomen est

cuius speciei deriuatiue: Cuius speciei deriua tiuorum: superlatiuae. Unde deriuatur? a noiatiuo pul cher quare? quia omia adiectiua noia in er desinetia accipiunt rimus i noiatiuo: & faciunt suplatia ut nigerrimus pauprimus saluberrius: excipitur de stimus & sinistius. Clarissimus unde deriuatur? a geni tiuo clari quare? quia omia adiectia noia quae i er no terminat in noiatiuum si secundae sunt decliatiois s & simus si tertie solu simus assumunt in genitio & faciunt suplatiuum ut doctissimus doctissima doctissimum fortissimus fortissima fortissimum. Ex ceptis anomalis que sunt bonus optimus malus pessimus magnus maximus paruus minimus multus plurimus maturus maturrimus quasi a noiatiuo matur: munificus munificentissimus & caetera quae a facio coponuntur. Excipiuntur etiam in bris ris eni i er mutantur. & accepta ri nus faciunt suplatiuum salubris saluberrius celebris celeber rimus. Ouidius tamen saluber dixit & celeber. ergo magis secundum analogiam in er desinetium faciunt suplatiuum Etiam i excipiuntur quae i limus exeunt: ut facillimus agillimus gracillimus humillimus simillimus & sua coposita. Simillimus quo mo do scribitur? gemino l l quare? quia formatur a nominatiuo abiecta is & addita limus:
Veterrimus non a uetus sed a ueter noiatiuo

deriuatur. Ennius cum ueter occubuit priam9 sub marte pelasgo. cuius comparatiuum pretulit Plautus in bacchidibus Senez tibi dedo ueteriorem lepide ut linitum reddas.

C A uerbo detero comparatiuuz deterior & superlatiuũ deterim9. inuenitur & a potior potissimus ꝓoptimus quãuis a nomine pote deriuari potest.

C A prepositõnib9 in ra desinẽtibus in timus fiunt superlatiua ut intra intim9 citra citimus. Etiã in sim9 unũ solum ut infra infimus. In remus quæ sola forma e lõgaz hñit in penultima ut supra suprem9 extra extremus & extimus apud antiqores & post postremus faciũt penultima ꝓductã: ꝓpe uero proximus facit qđ pro cognato positum comparatur absq; suplatiuo.

C Ab aduerbiis ẽt ducũt superlatiua ut nuper nupim9 sæpe sæpissim9 pẽit9 penitissim9 qđ tñ a noie penitus peniti potius uenire uidetur Plaut9 i asinaria. est ne age queso hercule usq; ex penitis faucib9. pene quoq; penissime facit. Idẽ i mustellaria mea cõsilia puertit penissime

C Diminutiuũ est illud qđ diminutõnẽ sui primitiui absolute demõstrat: ut regul9 paru9 rex absolute dixim9 qm̃ quæ a cõparatiſ descẽdũt cõparatõis uiz nõ amittũt. Terẽtius i eunucho

Thais quã ego sũ maiuscula est i. paruo maior quã ego. Inueniũtur etiã dimminutiorũ dimmi nutiua ut homullushomullulus. Quot causis pferunt diminutiua? trib9 necessariæ significa tionis urbanitatis & adulatiois gr̃a. Vnde deri uant? a nominib9 appellatiuis a ppriis nonnũq̃ & ab aliis diminutiuis. Quot sunt dimminuti uorũ masculini generis formæ? ũdeci: culus u lus absq; c olus ellus xillus illus absq; x ullus gẽinata ll cio aster leus tulus. Fœminini aũt ge neris hæ cula ula absq; c ola ella xilla illa absq; x ulla. Neutri uero generis sunt hæ culũ ulũ si ne c olũ ellũ illũ xillũ cum x & sine eo ullum. Flosculus quæ pars est? nom ẽ cui9 speciei? de riuatiæ Cuius speciei deriuatiuorũ diminutiæ. Vnde deriuat? a nomiatio flos addita culus q̃r qa õnia monosyllaba i s desinẽtia uocali antece dẽte cuiuscũq; sunt gẽris: & i r õnia tertiæ de clinatiõis & i us neutra cũ faciunt diminutiua assumũt i noiatiuo masculia qdẽ cul9 fœminia cula neutra culũ ut mascul9 muscul9 osculum qđ qa i usu hẽt aliã sigificatiõe facit ex se alid diminutiuũ oscillũ. Siĩter paupcul9.la.lũ ama torcul9 sororcula mũusculũ corpusculum lepus cul9 qđ solũ dissyllabũ i us tertiæ declinatiõis masculinũ siue epicœnũ latinũ iuenit̃ & neutra

õnia compatiua mobilia diminutiua faciunt ut
pl9 plusculo plusculа plusculū quis masculino
& fœminino singl'ari careat. Terēti9 i phormi
ōe plusculа supellectile op9 ē. Excipiūt sus su
cula uēter uētriculo ueto uetul9 uetula uetu
lū rumor rumusculo or ī us mutat. Auicula uñ
deriuat' a datiuo aui. qr' qa in is ul' in e desinen
tia ul' i ns monosyllaba ul' i rs si faciūt diminuti
ua correpta ii datiui accipiūt cul9 ul' cula ul' cu
lū ut ignicul9 fidicula dulcicul9 dulcicula dul
ciculū. Cicero dulciculæ potiōis aliqd bibam9
securis securicula reticulū fonticulo lēticula p
ticula. Excipiūt lapillus cuticula qd solū āte pe
nultimā pduxit apud Iuuenalē. Nostra bibat
uernū cōtracta cuticula solē. Præterea ūguis ū
gula āguis āguilla q̄ tñ significatiōe nō sunt di
minutiua. Ortiuncula uñ deriuat' a nomiati
uo oratio. qr' qa noīa in o desinētia si faciunt di
minutiua o in un mutata accipiūt cul9 ul' cula.
Latrūcul9 uirgūcula homūcul9 dicit' tñ & ho
mūcio & homull9 & homullul9 Leno lenūcu
lus & lenulus. Plaut9 in penulo. Ita ut occepi
dicere lenule de illa pugnia. fur etiā furunculo
facit: Cicero in pisonē. Olim furūcul9 nūc uero
etiam rapax. Vulpecula unde deriuatur a
nominatiuo uulpes quare quia in es productā

desinẽtia fœminina tertie uł quite declinatõis abiecta s accipiũt cula e lõga ut in primitio ser uata:ut nubecula ueprecula diecula res recula excipiũtur merces mercecula apes apicula cu ius tamẽ noĩatiuum ẽt in is finimus. ℂ Versi culus unde deriuatur?a noĩatio uersus quare? q̃ noĩa quarte declinatõis us uł u noĩatiui in i correptã cõuertũt & accepta culus uł cula uł culũ faciũt diminutiua ut currus curriculus di cit̃ tñ & hoc curriculũ fluct9 flucticulus anus anicula corniculũ geniculum. Excipiũt̃ domun cula & acus aculeus. ℂ Regulus unde deriua tur a genitiuo regis quare?qa nomina in x uel in ns supra syllabam uel in t desinentia si faci unt diminutiua is genitiui in u conuertũt & ac cipiunt lus.la.lum ut codex codicis codiculus fornax fornacis fornacula adolescens adolescẽ tis adolescentulus caput capitis capitulum.

ℂ Asellus unde deriuatur?a nominatiuo asin9 quare?quia in nus desinentia siue habeant aliã consonantem ante n siue non & in lus si non habent geminatam l l uel in er secũdæ declina tõnis duplicant l l añ us in diminutis ut gemi nus gemellus bon9 bell9 pugillus agnellus o differẽtie cã seruauit n ne ab agro putet̃ dimi nutiuũ ocell9 popell9 catell9 libell9 et oĩa hñt

e penultimā al sq: pugillo nisi primitia penultimā habeāt natura ꝓductā in omni genere tūc enī seruāt primitiui uocalē ut unus una unū nullus ulla ullū uinū uillū. Excipiunt paulus qd nō gemiat l l & facit paululus ex hoc pauxill9 et pauxillul9 q̄s foras seruāt et fœminū et neutrū eius ut paula paulula pauxilla pauxillula paulū paululū pauxillū pauxillullū. Silr uelū3 uexillū mala etiā maxilla talus taxillus. Quæ uero geminā l l ante us uł a uł um faciūt iterꝝ diminutiua ut homullus homullulus pauxillus pauxillul9 pauxilla pauxillula pauxillū pauxillulum. Fœminina quæ in na desinūt siue hāt ante n aliā cōsonāte3 siue nō gēinat in diminutiuis l l ut carēa catella asella gēella columella. excipit rana ranūculus. Eand ē formā seruāt in la uł ra desinētia ut fabula fabella tabula tabella libra libella capra capella umbra umbella sacer sacra sacrū sacellus sacella. lum puella a puera antique: tener tenera tenerꝝ tenellus tenella tenellū miser misera miserꝝ misell9 misella misellū. Excipiunt in ra desinētia quæ nec a masculinis i er siūt nec hāt āte r aliā i eadē syllaba cōsonātē ut ara arula terra terrula littera litterula. Neutra in um geminā in dimiutīe l l añ u3 & si g hūt añ n i pltia dimiutiui i ī e

accipiunt ut tignū tigillum signum sigillum. Alia uero e hñt in penultima nisi sit qd supius docuim9 penultia primitiui naturaliter lōga ut bonū bellū geminū gemellū scamnū scamnellū qd Apuleius scamnulū dixit. Quæ uero i um desinūt i penultia antecedēte mutata i genitiui i o & accepta lum faciūt diminutiuū ut negotiū negotiolū. In rum uł in lum faciunt similiter in illum uł i ellu3 dimīnutia ut tantulū tantillum lucrū lucellū cerebrū cerebellū flabrū flabellū flagrū flagellū castrū castellū sacrum sacellum. Villum ūde deriuat̃a nomiatiuo uinum q̄r q̄a pares hēt syllabas primitio. Nā i ellus uł i illus similiter in ella uł in illa sic & in ellū uł in illū desinētia dīminutiua si a dissyllabis deriuant̄ unā assumūt syllabā ut agnellus libellus cultellus pauxillus capella. libella ūbella pauxilla tigillū sigillū lucellū pauxillum. Excipiuntur uenientia adesinētib9 in nus na num q̄ nullā hñt in eadē syllaba cōsonāte3 āte n q̄ pares hñt syllabas primitiuis ut bonus bona bonum bellus bella bellū un9 una unū ull9 ulla ullū uinū uillum. Alie uero ōnia ī us.a.um cum faciūt dimīnutiua termīatiōe in u mutata accipiunt lus.la lum seruulus græculus pauculus primulus summula seruula serula aqua.

aquula animula primulũ uerbulũ. Alueol9 uñ deriuatur a nomĩatiuo alueus p quã regulã q oĩa nomia secũdæ declinatiõis in us ut in um uel in a primæ e uel i antecedẽtibus cũ faciũt dimmiutiua ultia syllaba mutata i o accipiunt lus.la.lum ut luteolus aureolus patritiolus maleolus gladiolus tulliolus laureola untiola palliolũ laureoum. Excipit antoni9 antõiaster In aster cio le9 fere sola hæc i usu iueĩũt antõ iaster surdaster parasitaster catulaster hõ hõũ cio senex sẽetio equ9 equule9. Cicero ĩ verẽ equuleos argẽteos nobiles qq̃ maxĩi fuerant aufert. Hæc acus hic aculeus oculus oculeus usi sunt etiã græcis dimiutiuis auctores. Terẽ tius. Edepol scirisce te curasti molliter. Puel la cuius generis fœminini q qa dimiutiua nomina seruãt primitiuoꝶ genera p̃ter rana ra nũcul9 can caĩcula scu tũ ut scuta scutella hic qualus hoc quasillu pistrinũ pistrella panus panicula hoc glandiũ hæc glandula pars inte stinoꝶ ensis ensiculus & ensicula beta malua betaceus maluaceus p̃ter hæc acus hic aculeus hic ãguis hæc ãguilla hic ũguis hæc ũgla hæc nubes hoc nubilũ q̃ cũ non seruẽt dimiutioꝶ significatiõem magis denominatiua sunt exti manda. ¶ Denominatiuũ ũde dicat

¶ Denōinatiuū dicitur qđ a nomie uerbale qđ a uerbo pticipiale qđ a pticipio aduerbiale qđ ab aduerbio deriuat̃ de qb9 oib9 ūa tractabit̃. ¶ Duricia q̄ pars est? nomen ē cui9 speciei deriuatiue. Cui9 speciei deriuatiuorȝ ? denōinatiue vn̄ deriuat̃ ? a genetio duri qr̄? q2 omnia nōina secūdȩ declinatōis in us desinetia c āte cedente & tātū n dissyllaba & in is tertiȩ declinatōis q̄ similē habēt nomīatiuo genitiuuȝ si faciūt in cia denōinatiua assumūt in gēitiuo uel datiuo cia. Regiōum uero nomia & duarȝ excedētia numerȝ syllabarȝ & tertiȩ declinatōis quorȝ genetiu9 uicit una syllaba nōinatiuū a in supradictis casibus accipiunt t penultima ubiq3 corepta ut amicicia inimicicia pudicicia leticia segnicia cōtrouersia ignauia miser quoq3 miseria facit quāuis in er desinat. Italia gallia teucria colonia negligētia prudēntia inopia ius iuri iniuria nomē nomini ignōīnia cæsar cæsari cæsaria. Excipit̃ castimōia acrionia quā formi ī etiā querimōia & parsimōia q̄ a uerbis ueniut habuerūt. ¶ Cliētela un̄ deriuatur? a genitiuo cliētis qr̄? quia in la desinentia si denōatiua sunt terminatione genitiui in e lōgā mutata si uerbalia sunt a secūda cōiugatōe s secūdȩ psonȩ abiecta & assumpta ubiq3 la fiūt ut tutela custodia suadela a suadeo suades

ſicut a cãdeo cãdes cãdela. ℭ Medicina i quã
ta ſlõga q̃r ſq̃ i na deſinẽtia denoĩatiua uel uer
balia ſemp hñt penultimã lõgaꝫ ut natura uel
poſ tiõe ut officiũ officina rex regina leo leena
tõſtrix tõſtrina coquꝰ coquia ut culina cartus
cãtilena luceo lucerna. Nam mutina pagia ſagi
na nõ ſunt deriuatiua. ℭ Scriptura cuiꝰ pars
eſt nom̃ eſt cuiꝰ ſpeciei deriuatiuæ Cuius ſpe
ciei deriuatiuoꝝ participialis q̃r ſq̃ in ra deſi
nentia fœminia deriuata a participiis fœminis
futuri tẽporis ſimilẽ hñt formã ac ideo penulti
maꝫ etiã ꝓducũt ut crãtura cẽſura natura uſu
ra armatura. Inueniunt̃ uerbalia maſculia ſiue
cõmuia cõſonantes uerboꝝ ſeruantia ut ſcribo
ſcriba. Lego legas hic collega. fugio hic & hæc
pfuga aſſequor aſſecla aduenio aduẽa cõuenio
cõuẽa uiuo. cõuiua. In e deriuatia neutra ſunt
ut ſedile cubile monile. In i duo ſunt denomia
tiua idecliabilia frugi a fruge nihili a nihilo. In
o qdẽ maſculia & cõmia pauca iueniunt̃ deria
tiua ut a cicer̃ Cicero ab eo qđ ẽ catꝰ Cato aca
pite capito a labe labeo a latẽdo lateo a leniẽdo
leno a palpãdo palpo ab epulãdo epulo a come
dẽdo comedo. ℭ Oratio ũde deriuat̃ a gen̄ tõ
orati q̃r ſq̃ i o deſinẽtia fœmia deriatia agẽtis
p̃teriti t̃pris pticipioꝝ plerũq; fiũt cõrpta i &

assumpta o ut acusatō lectio doctō nexio ītet netio tamē. sonoritatis causa abiecta e dicit.
Caligo li quanta: lōga qr: qa in go desinētia feminina siue primitiua sint siue deriuatiua siue cōposita penultimā pducunt uel natura uel positiōe ut uirago chartago farrago rubigo erugo ugilo cōpago margo uirgo: ligo corripitur quoniaz masculinum est.
Dulcedo ūde deriuat: a genitio dulc9 qr: qa ido desinētia deriuatiua e ul i ātecedēte sidenominatina sūt geitiui sui uerbalia secūde psonæ uerbi terminatiōe i e ul i i lōgaz mutata & assūpta do fiūt ut acedo ītercapedo torpedo cupido. Excipit formido qd primitiuo facit simile nomen uerbale.
Magnitudo unde deriuat: a geitiuo magni qr qa i do desinētia tu lōga antecedēte si denōiatiua sunt i geitiuo ul datiuo assumpta tudo sin participialia abiecta s assumūt do āte penultia ubiq; correpta ut āplitudo lōgitudo magnitudo solitudo suauitudo habitudo: a testaquoque uel a testu testudo.
Tribunal bu quāta ē: lōga qr: qa i al desinētia tātū3 habēt penultimā quāta est penultia primitiuorū: ut ceruical lupcal aīal thor9 thoral.
Pugil uñ deriuat: a noīatiuo pugill9 qr qa i ul

uel in il desinētia abiectōe terminatōnis noiu3 ut uerboꝝ fiūt ut cōsul exul uigil. pugil tñ ex tremæ syllabæ abiectōe factū ē.
¶ In am unū inuenit nequā a nequeo uł a ne quis. ¶ Cunabulū na q̄ta ē lōga & bu breuis quare? qa i bulū desinētia penultimā semp cor ripiūt añ penultima uero si habēt a pducūt si autē i corripiūt ut uestibulū thuribulū pstibu lū cōciliabulū. ¶ Excipitur stabulū nā stabulo quoq3 corripit a añ b. nā omia quæ a sto stas sunt corripiūt a præter stamē & statur9 ra. rū.
¶ Diuerticulū ūde deriuatur? a diuerto. is. qua re qa in culū desinētia uerbalia ultia littera se cūdæ psonæ abiecta & absūpta culu3 fiunt ut uerris uerriculu3 pereo periculu3 fero fers fer culū specio specis quod nō est in usu speculū p syncopā facit pspeciculum. ¶ Vinetum e quan ta est? longa. quarē? qa in etū desinētia omia pro ducūt penultimā: ut oliuetū coriletū salicetum dumetū querquetū rosetū miretū q̄uis Plaut9 fœminio genere ptulit nescio qui seru9 e mirte ta prosiluit. ¶ Incremētū uñ deriuatū? a cretus. quare? quia in mentum desinentia a participiis præteriti temporis ultima syllaba eiecta & assumpta metum fiunt: ut uestimentum hor ramētum alimētum ornamētum incremētum

ab in cretus monimẽtu3. In monium desinẽtia
ũde deriuãtur ꝭa dacio tertiæ declinatõis i cor
repta & addita moniũ ut testimoĩum & multa
sunt in um pcipiis similia ut factu3 dictu3 ui
sum. multa fiũt etiam a uerbis o in um mutata
ut stagnũ uelu3 regnum uadum. ₡ Ligamen
unde deriuatur ꝭa ligo ligas uerbo quarꝭquia in
men desinẽtia deriuatia pene uerbalia sunt oĩa
& neutra et fiũt a secõda psona sublata s et ad
dita men ita tñ ut quæ a prima sunt coniugati
one a longã & quæ aquarta i similiter pductã
quæ a secũda ut tertia i correptã hñt in penul
tima nisi a uerbis i uo desinẽtib9 fiũt hæc. n. u
pducta3 hñt: ut irritamẽ purgamẽ munie3 le
nimẽ molimẽ monimẽ regimẽ tegimẽ uel teg
men p syncopã acumen: pene neutra diximus
ppter pectẽ a pectẽdo & a filo filamen qd fla
men dicit̃ & a cano cõposita q̃ masculina sunt
et corripiũt penultia3 p̃ter tibicen p tibiicẽ p
sinæresi3. ₡ In ar desinẽtia cõsonãte antecedẽ
te pducũt penultia3. uocali aũt añcedẽte corri
piũt lac9 lacunar lupa lupanar laque9 laq̃ar.
₡ In er desinẽtia si uerbalia sunt añ er cõsonã
te3 uerbi seruãt sin a noĩb9 i purãsyllabã desi
nẽtib9 i aster aliter i ester exeũt nisi diminutia
sint: ut ruber piger macer apiũ apiaster oleaster

siluester excipit paluster. ¶ In or et i ur desinē
tia si primitia uerba i ro finiūt abiectiōe o fiūt
aliter adiectiōe r:q̄ a nōibus ut a ꝑticipiis de
scēdūt us i or mutāt ut labor honor murmur
augur sat̄ qd saturi & sata i fœminio ſ tuꝝ i
neutro facit amo amor furo furor senat9 sena
tor cēsus cēsor dictat9 dictator tōsus tonsor.
¶ In as desinētia si primitia eoꝝ b ut p absq̧
s hn̄t a noiatiuo assūpta tas:si i or desinūt mu
tāt or i es:aliter si a secūda ueniūt a gēitiuo si
a tertia a datio correpta i & assūpta ubiq̧ tas
faciūt deriuatia:& si i duas ii gēitiu9 finiret ul
tia i e sonoritatī cā uertit̄: ut libertas pubertas
pauptas honestas maiestas bōitas rapacitas te
nacitas pietas asꝑitas ꝓsꝑitas salubitas celebi
tas nō eni i er mag9 q̄ i is pṁitia faciūt.optias
primas & oīa patria i as i tis ātiqt9 desinebāt
uñ & neutra eoꝝ i te finiūt & ablatiu9 singula
ris i i q̄ ideo circūflectunt̄ qd oia q̄ syncopā ul
apocopā passa sunt accētū3 pecti seruant:me
nas uero & lenas ꝓpria ideo circūflectunt̄ ne
accusatiui plurales menæ & lenæ putentur.ue
tustas a uominatiuo tas solum assumit & ue
tus solū in us triū generꝝ est. ¶ In es corre
pta3 pauca inueniuntur de nominatiue aques

pedes:& uerbalia teges merges mergitis.
¶ In es pductam uerbalia repperi a presenti & a pterito:a præsenti ut sepio sepes luo lues struo strues macero macies luxurio luxuries il luo illuuies:a pterito rupi rupes. ¶ In alis uł i ale denomiatiua si a prima declinatioe ueniūt pducta a:sin a secūda ultia gēitiui littera sin a tertia is termiatioe i a lōga3 conuersa & assum pta lis uł le:sin a quarta abiecta s littera: sin a qnta es termiatioe et addita alis fiunt:ut curia lis mēsale fluuialis fatalis martialis uirginalis iuuenalis dicit & iuuenilis celebs celebis celi balis cēsualis manualis specialis. Excipit cerea lis & realis. Verbalia etiā a prima coiugatioe i ueniunt in alis:ut penetro penetras penetralis & hoc penetrale. ¶ In elis quæ pauca sunt ex tremā genitiui litterā i e lōga3 cōuertūt et assu mūt lis:ut fidelis crudelis patruelis. Excipitur fratruelis qd is i u mutat. ¶ In ilis uł i ile desi nētia si neutra sunt uł si de noibus fiūt produ cūt i:sin de uerbis uł pticipiis corripiunt:& q̄ a prima coiugatioe sunt a pductā hn̄t iantepe nultima. Quæ uero sunt a p̄senti siue a pterito uł a futuro si i hn̄t ea3 quoq3 corripiūt:ut ædi lis sedilis quintilis anus anilis puerilis uirilis subtel subtilis ouile sedile cubile exilis quoq3

qđ a græco ꝓducit penetrabilis mutabilis fer tilis docilis utilis ut utibilis sensilis uel sensibi lis alt9 altilis flebilis. Excipit par parilis humi lis stabilis qđ anpenultimā solū corripit.
¶ In aris uł i are desinētia termiatōe genitiui in a lōgam cōuersa & addita ris fiūt: ut popula ris apollinaris militaris scolaris familiaris Latium latii latiaris uelum ueli uelare.
¶ In ēsis dsinētia si a pria uł secūda dcliatōne sunt termiatōnē noiatiui singularis uł pluralis in en mutāt & assumūt sis sin a tertia abiiciūt s gnitiui & asiscūt ēsis: ut sardinēsis catinēsis iliēsis athenæ atheniēsis euphoniæ cā hēt i: p terea pistoriensis cartaginiēsis. ¶ In bris desi nentia a noiatiuo fiunt ultia littera inde remo ta & addita bris: ut mliebris salubris. ¶ In stis uero uł i stris: ut agrestis terrestris a gētiuo ex trema pte mutata i e & assumpta stis uł stris fiūt. ¶ In tis dnoiatiua quæ nūc p syncopā eie cta ti dicūt apud uetustissimos penłtimā natu ra uł positōne ꝓducūt. tiburtis quiritis ceritis tn̄ ēt correpta penultima iuenit. ¶ In os pau ca tam denoiatiua q̄ uerbalia iueniūt lepus le pos cōpeto cōpos custodio custos. ¶ In ius de sinētia c ancedente si a prima fiunt declinatio ne noiatiuo: sin a secūda uł a tertia gnitiuo uel

datiuo assumpta eius tā correpta penultia q̄ an tepēultia: Alia terminatiōe3 gēitiui in ius uer tūt: ut mēbranaci9 galliuaci9 aduectici9 cōmē datici9 patrici9 ædilici9 serui9 silu9 martius a uerbis sunt nūci9 sauci9 sci9 nescius. ℭ In bus uł in cus desinētia b uł c ultias cōsoātes habē tib9 postrema uocali uł uocalib9 si ultia pura ē in us cōuersa fiūt orbo orbus supbio supb9 lu ceo lucus arceo arcus. ℭ In [illegible] diuisas sylla bas desinētia si a nominib9 fiūt terminatione gēitiui: sin a uerbis postrēa uocali uł uocalibus i uus cōuersa: ut ānus ānu9 patru9 rigo rigu9 pspicio pspicu9 mēstru9 uero euphoniæ cā tr assumpsit. ℭ In quus similit fiunt ut æquus obliquus sed mag9 a nominib9 uerbal sunt quā e cōtra lōg9 lōgiqu9 p sonoritatē assumpsit n. ℭ In ulcus fere hæc iueniunt subulc9 bubulc9 petulc9. ℭ In dus desinētiu3 quot sunt formæ: tres prima q̄ ultimā primitiui cōsonātē seruat & demōstrat ea in se hr̄e a qbus deriuat: secun da que i bundus exit & significat similitudie3 Tertia quæ participiorꝝ i dus termiatiōe3 hēt & significat dignum esse aliquem eo quod de mōstratur ut loquendus idest dignus de quo homines loquantur laudandus idest dignus laudari.

¶ Prima forma fit termiatiōe ul' postrema uocali aut uocalib9 si ultia pura ē in i correptā cōuersa & addita dus ut rabies rabidus tieo timidus ualeo ualid9 cādeo cādid9 sordeo sordid9 pādo pād9 uitauit alternitatē duorū dd & in i do iuid9 ¶ Secūda termiatiōe secūdæ psonæ uerbi actie uocis i a pductā i prima cōiugatiōe i aliis i i correptā cōuersa & addita būdus uitabūd9 moribund9 furibūd9 rubicūd9 c9 pb l a buit ut uitaret alternitatē duorū bb. ¶ In lus desinētiā dimiutiuis similia sunt & fiūt extrēa uocali ul' uocalib9 cōuersa i u & addita lus ut bibul9 pēdu 9 patul9. Excipit' ānus ānicul9. nam ānulus dimiutiuū ē nouo nouas quoq3 nouacula facit. ¶ In rus desinētia us i noib9 rus i uerbis assumpta fiūt odor oder9 sonor9 canorus.

¶ In sus q̄ quarte decliatiōis sunt res incorporales significāt pter uersus: Que uero mobilia sunt corporales res dnotāt et sunt oia pticipiis pteriti tēporis similia ut usus uers9 curs9 lus9 pterea o lass9 fessus cassus. ¶ In osus a gēitiuis primitiuorum formantur terminatione in' o lōgum conuersa & addita sus: ut saxosus herbosus scelerosus perfidiosus curiosus.

¶ Excipitur metus meticulosus. ¶ Plautus in mustellaria. ¶ Nescis quam meticulosa

res sit ire ad iudicē3. Significāt q̄ꝫ plenū esse ei
us rei q̄ꝫ significat' ut saxosus plenus saxis.
¶ In tus q̄ quarte sunt declinatiōis p̄teriti tē
poris pticipiorū noīatiuos sequnt' q̄ ueto mobi
lia sunt Si a primi decliatiōe descēdūt a: sin a
quarta u sin a secūda ul' tertia i ꝙdusdā a i ali
is i hn̄t ipēultia q̄ ubiqꝫ pducūt ut mot9 tūul
tus. Praeterea barbat9 trabeat9 uerut9 astutus
uersut9 paliū paliat9 ānul9 ānulat9. Plaut9 in
penulo. Incedūt cū āulatis auribus glates uel
grē grat9 auit9 marit9 cerit9 ab auo mare cer
re. Excipiūt uetust9 & libert9 q̄ noīatiuo tus
assumpserūt. manuleat9 a manu etiā excipit. i.
manicat9 qđ q̄uis hāt a pēultia3 pductā3 tū
a quarta fit. Plaut9 manuletā tunicā hoīe3 ha
bere addecet. i. manicatā ¶ In ctus ul' ptus uel
xus pticipalia siue uerbalia iueniunt' sanct9 ca
ptus nexus oīa eni3 hui9scemōi cū. non signifi
cat tēpus noīa sunt et fixa quarte mobilia secū
de iueniunt' decliatiōis. ¶ In stus si a noībus i
us desiuētib9 fiūt assumūt tus: sin ab aliis no
mīb9 ul' uerbis termiatiōe i e ul i u mutata as
sumūt stus uñ oīa uni syllaba uicūt primitia p̄
ter, maestus ut uetustus iust9 modest9 honest9
robustus augustus angustus. ¶ In ax ul' in ex
uerbalia sunt ab omni cōiugatiōe & fiūt termi

natione secũdæ personæ uerbi in ax uł in ex cõuersa ut uoro uorax teneo tenax emax pelli ceo pellicis pellax fugax latex uertex & om̃ia pares habent syllabas primitiuis præter rex & lex quæ producunt & pellax naꝫ uincit a pri mitio pellliceo duab9 syllabis rex & lex ũa tm̃.
¶ In ix fœminina uerbalia a masculinis in or desinentib9 fiũt mutata or in rix uictrix sena trix Excipiunt nutrix cõstrix expultrix eupho nie cã. ¶ In alias quoq; formas etiã quã i sup̃i ores exire nõ nulla inueniunt ut uox lux arx priceps municeps.

Q Vot sunt genera nominuꝫ? septẽ. Mascu linuꝫ fœmininñ nextrx commune omne ꝓmiscuũ incertuꝫ. ¶ Masculinũ est cui ꝓpnit unũ articulare ꝓnom̃ hic ut hic poeta. ¶ Fœ mininũ cui hæc ut hæc musa. ¶ Neutrnꝫ cui hoc: ut animal. Cõmune cui hic & hæc ut hõ. Omue cui tria articularia ꝓnõina hic & hæc & hoc ut felix. Promiscuũ uł epicenũ dictũ ẽ qđ sub una uoce & uno articulo significat aĩal utriusq; sexus: ut hic passer & hæc aq̃la hæc mustela hic mus hic lepus. Incertũ ẽ qđ nulla ratione cogente sola auctoritas ueterum sub diuerso genere protulit ut hic uel hæc silex finis talpa cortex grus damma dies margo

bubo pāthera clunis serpens linx alnus adeps uī adipes. ℭ Andreas cu9 gn̄ris ē masculini. qr̄ ē qꝛ oīa noīa ꝑpria uiroꝝ cui9cūqꝫ sint terminati onis masculini sunt gn̄ris. ℭ Maria cu9 gn̄ris ē foeminini. qr̄ ē qꝛ oīa noīa ꝑpria mulieꝝ cuius cūqꝫ sint terminatiōis foeminia sunt. Glicerium Dortiū Filortiū Sophortiū & similia q̄uis for mā neutroꝝ & declinatiōez apd cōicos seruāt figurate tn̄ foemininū hn̄t articulū. ℭ Pirus cu ius gn̄ris ē foeminini qr̄ ē qꝛ oīa noīa arborū foe minini sunt gn̄ris. Fructuū uero ut plurimū & lignoꝝ neutri ut hæc buxus & hoc buxū Exci pit̄ hic oleaster hæc fic ꝑfructu. nā hoc siler ꝛ et hic rub9 dum9 nō numerant̄ iter arbores.

ℭ Aprilis cu9 gn̄ris ē masculini qr̄ ē qꝛ oīa noīa mēsiū sunt gn̄ris masculini. ℭ Decez cui9 gene ris ōis qr̄ ē qꝛ oīa noīa nūalia a quatuor usqꝫ ad cētū ois gn̄ris sunt & idecliabilia. Cætera uero & declināt̄ & discreta sunt p̄ter mille qd triuz geneꝝ & ideclinabile est. ℭ Nilus cui9 gn̄ris ē masculini qr̄ ē qꝛ oīa noīa fluuium masculini sunt generis.

ℭ Conuiua cuius generis ē communis quare ē quia omnia nomina cuiuscunque sunt termina tionis si ex ipsa significatione rerum ad mares uel foeminas solum pertinent masculini uel foe

mini sunt gñris: sin utriusqꝫ sexus esse possunt nisi diuersas hñt uoces, cõmunia sunt sin in si gnificatiõe neutris etiaꝫ coniungi possunt om nis sunt generis: ut hic uir haec mulier hic & haec paricida miles hostis canis haeres antistes hospes sospes quãuis antistita hospita & sospi ta inueniant Cicero de signis. At que illius fa mi antistita. sospes sospitis tamen etiaꝫ cuꝫ neu tro inuenitur Sicut & hospes hebes comes te res inquies. Iuuenalis in quinto Nec unquaꝫ depositũ tibi sospes erit Salustius in prio hi storiaꝵ. Humanuꝫ ingenium inquies atque in domituꝫ cuiꝰ etiaꝫ simplex omnis generis in uenitur. diximꝰ nisi diuersas hñt uoces. ꝑpter mobilia oĩa et ꝑterea leno lena strabo straba caupo caupona quae tam taberna quaꝫ mulier dicitur & ad imitationeꝫ graecoꝵ leo leena uł lea draco dracena sequester sequestra.

¶ Bona cuiꝰ gñris? foeminini quare? qꝛ diuer saꝵ uocũ adiectiua si masculinũ in us uł in er terminãt secũdae declinationis foemininũ in a neutruꝫ iu um faciunt.

¶ Si uero in is non antecedente er masculinũ faciunt foemininum quoque in is & neutrum in e terminant. Sic & cum er ante is est quãuis tam in er quam in is communis ge

gen̄ris iueniant͛ Neu9 i carmīe belli punici. fa
mes acer aūgescit hostib9. Vsus tn̄ i er freq̄nti
us masculia i is fœminia neutra semp in e ter
minat͛ alacer acer uolucer celeber celer campe
ster pedester siluester hic eq̄ster hæc equestris
hoc eq̄stre tricuspis p obliquos neutrꝝ tenet.
Ouidi9 tricuspide telo. ¶ Musa cui9 gēeris?
fœmiīni qr̄? qa oia noia latia q̄ in nōiatiuo sin
gl̄ari desinūt i a fœminina sunt ut aqua terra.
Latina dixim9 qm̄ q̄ a græcis in as uł in is lō
gā desinentib9 fiunt & simitr in a apud eos de
sinentia neutra & quæcūq3 terminatōnem su
am seruāt genus suū seruant ut hic boreas cra
ter titan sosia poeta sophista citarista & hoc ba
ptisma pœma schema peripetasma. Excipiunt͛
hæc carta linter margarita cataracta catapul
ta quæ apud græcos masculina sunt. In singu
lari diximus qm̄ i plurali neutra sunt ut arma
¶ Sedile cui9 gn̄ris? neutri qr̄? qa omia noia
quæ i noiatiuo singulari i e correpta uł in i de
sinūt neutra sunt ut mōile gumi. Excipiūt͛ a ge
neris ꝯposita ois gn̄ris ut eiusmōi. nā nihilli fru
gi mācipi obliq̄ sit casꝯcū oib9 casib9 adiūcti fi
gurate. Sermo c9 gēris? mascłi qr̄? qa oia noia
quæ in noiatio singłari i o desinūt nisi sint uer
balia i aācdēte & nisi cū i do ł i go exeūt o in i

mutãtia i genitio quæ fœminina sunt pter hic ordo cardo & cupido p deo masculini sunt generis ut prædo quaterio stelio curculio auctio actio oratio dulcedo cupido uirgo uigilo qbus adiũgit hæc caro caris margo taꝫ masculini q̃ fœminini iuenit. ¶ Cornu cuius gefis? neutri quare? qa omĩa noĩa in u ut c ut d ut l uel m ut t i nomĩatio singulari desinẽtia neutra sunt ut genu lac hoc alec alecis aliquid ceruical mel nihil qd ab eo qd ẽ nihilũ p abscissionẽ factũ est caput tẽplũ regnũ tectũ sinũ genꝰ uasis qd tñ & hic sinꝰ dicit. ¶ Excipit hic sal qd tñ apud uetustissimos neutri iuenit hic pugil hic sol. hic & hæc psul exul uigil hic et hæc et hoc nequã Gliceriũ Dortiũ & similia quæ q̃uis fœminũ articulũ figurate hãnt neutroꝝ tñ seruãt declinationem. ¶ Numen cuius gefis? neutri qr? quia in en correptã desinẽtia nisi sint a canendo cõposita quæ masculĩa sunt ut hic cornicen a qbus si fiũt fœminina termintionẽ genitiui i a uertimus ut tibicina neutra sunt ut nom̃ stamẽ solamen semen. Excipit flamẽ p sacerdote & pectẽ quia masculina sunt. ¶ In n pductaꝫ latina masculini sunt generis. lien ren & splen græca i n desinẽtia eadẽ seruant genera q̃ apd græcos habent ut hic titan hæc syren.

℄ Laqͣr cui9 generꝭ neutri qr̄ ? qꝛ oia noia i̅ ar dſinētia neutra ſunt ut iſtar lacūar. Excipit̄ hic boſtar hic lar hic et hæc et hoc par et ab eo cōpoſita. ℄ Cancer cui9 gēeris ? maſculini qr̄ ? qꝛ oia noia i er dſinētia maſculia ſunt p̄ter no mia tertiæ declinatiōis b uł u loco conſonātis āte er hn̄tia uł terr̄ fœt9 ſigificātia ut hic puer ager auſter hoc tuber ſuber uber cadauer uer hoc ſiler papauer cicer Excipit̄ hæc acer arbor hic iber et ab eo cōpōita ſeptēbr october mul ciber hoc iter ſpiter et cācer ꝑmorbo Degener paup uber cōmuis uł poti9 ois ſunt gn̄ris. Lu creti9 i ſexto ſeqt̄ grauis imber et uber. Cato ī origiib9 Itaqꝫ res uber fuit. Vetuſtiſſimi tn̄ fœīniū hæc paupa dicebāt et hic et hæc puer et hic puer9 et hæc puera un̄ diuutiuū puell9 & puella. Vir cui9 generis ? maſculii qr̄ ? qꝛ i ir deſinētia noia maſculia ſūt ut uir leuir treuir abadir. Excipit̄ hoc gadir et hoc ir. ℄ Honor cui9 gn̄ris ? maſculini qr̄ ? qꝛ oia noia ī or dſinē tia maſculia ſūt ut labor lector p̄ter cōpatia q̄ cōmūis gn̄ris ſunt ſenior tn̄ maſculiuꝫ ē. Exci piūt̄ etiā hæc arbor hoc marmor æquor ador cor & hic & hæc mēor & a decore uł corpore uł colore cōpoita q̄ cōia ſunt ut dedecor bicor por diſcolor auctor etiā cōmunis eſt generis

nisi enm eum sigificat q auget tūc eni auctrix facit foeminū In or tamē uerbalia neutris etiā p obliquos iūgūt. Virgili9 i decimo æneidos: Italiā petiit fatis auctorib9 esto. ℭ Robur cui9 gēeris? neutri. qr? qa i ur desinētia noia neutra sunt ut iecur tibur guttur pter noia deorū uel gētilia ul appellatia auiū x ul t ul f ante ur habētia q masculia sunt ut astur āxur turtur fur fur uerbalia uero q hoib9 iponūtur si sunt terciæ declinatiōis cōmuia sūt ut augur fur q bus addit ligur. sin secūdæ masculia ut satur cui9 foemininu3 ē satura. ℭ Ciuitas cuius genaris? foeminini. quar? qa i as desinem tia noia foeminia sūt ut pietas pbitas pter patria & gentilia q cōmuia sunt ut arpinas capenas archas. Excipiūt hic mas maris uas uadis as assis hoc uas uasis. fas nefas & nugas ois gennris indecliabilia. hic mecoenas & lenas nō sunt cōtra regulam quoniam propria sunt. ℭ Gurges cuius generis? masculiui. qr? qa i es correptā desinētia q nullā hūt naturalē significatiōe3 cōmūe3 cū foemininis masculina sunt ut trames stipes limes poples fomes cespes aries paries Excipiūt duo i ges hæc seges hæc teges compes compedis.

Item inquies quod omnis generis inuenitur.

¶ Clades cuius generis? foeminini quare? qa in es ꝓductā desinētia foeminina sunt ut labes cædes edes nubes strages strues uulpes apes lues. Excipit hic uerres qđ porcū sigificat & dies qđ in singulari icerti generis est in plurali masculini sicut ab eo cōpositū meridies & hic pes pedis. ¶ Classis cuius generis? foeminini quare? qa in is desinētia noia foeminina sunt. Excipiuntur n uł duas cōsonātes i eadē syllaba uł duplicē cōsonātem añ is habentia et quæ penultimā syllabā una ex liquibis terminēt uel una syllaba crescāt i geitiuo q̄ masculina sunt ut hec auis puppis cutis hic panis amnis fustis postis piscis fascis uectis axis mēsis anguis collis follis corbis torquis sanguis lapis puluis uomis cinis. Excipit hic caulis hæc bipēnis qđ tamen adiectiuū Virgilius esse ostēdit in undecimo. Ferro sonat alta bipēni fraxinus & hæc febris pestis nectis uestis uallis turris peluis pellis cuspis cuspidis cassis cassidis lis litis molaris cū adiectiuū ē ut cætera i is adiectiua cōmunis est generis cū ad dēte uł ad lapidē refert masculinū est. rudis cū recēte significat cōmunis est & rude neutrum facit cum uero urgam significat qua gladiatores donati cessant a gladiatura foeminini solum.

4

DE PRAEPOSITIONIBVS.

p Ræpositō ē ps orōis idecliabilis q̄ aliis ptib9 orōnis uel appositōne uel cōpositōne pponit̄ & si supra syllabā i orōne soluta rarissime i poetis plerūq; p appositōnē præpostera iueniūt. cū uero apud oēs postponit̄ q̄b9 dī pnoib9 quasi encleticū & ablatiuis nois qs uel q cæteræ monosyllabæ ēt apud poetas difficile mutāt ordinē q̄ & mediæ r̄piūt ut quam obrē. Sūt aūt ppositōes ul̄ uni9 syllabæ ul̄ duarū uel triū & oēs primitiæ si græcos seqmur qr̄ aduersus extra & cætera driuatia ul̄ cōposita magis aduerbia præpositiua uident̄.

¶ Sciēdū oia aduerbia q̄ casib9 adiūgūt̄ quæ sunt fere tēporalia uel localia iter præpositōes a latinis numerari sicut an̄ qn̄ significat i cōspectu ppositō ē ut an̄ ora patrū quādo pri9 aduerbiū ut an̄ leues ergo pascēt̄ i ætere cerui. Itē supra extra & hu9modi oia quæ græci aduerbia dicūt quia certā quādā habēt significationē ēt p se posita quod ppositōes habere uix possunt Præterea aduerbia loco præpositōnum sicut ppositōes loco aduerbiorū solent poni.

¶ Noia quoq; i præpositōes trāsferūt̄ ut pridie kal. aduersus uel aduersum hostes.

¶ Præpositōes addūt̄ nomini appoitōe uel cō

positōne pnomini tm̄ appositōne pticipio appo sitōne & cōpositōe secūdū uerborū figurā ex q b9 nascūtur cæteris partib9 & sibi ipis cōposi tōe tm̄ trāseūt autē i potestatē earū partiū cū quib9 cōponūtur ut icuruus nam in absq; ma gis adiectō ē q̄ syllabæ quā coniūctō cōposita.

Ꞓ Desunt iterdū uerbis præpositōnes ut una eur9q; not9q; ruūt p eruūt Interdū præposi tōib9 uerba ut o mihi sola mei sup astianactis imago p superes

Ꞓ Pro sequēte uocali i cōpositōne assumit d ut pdes quædā patiūt elisionē ut cœo quædā ēt in simplicitate siue respectu uocalis sequēt ut supra p supera similia tū usus magis dissallaba profert.

Ꞓ Significatōnē babēt aliqñ eādē tā i appositō ne q̄ i cōpositōne ut inuado hostē & i hostē ua do i utroq; eni3 cōtra significat.

Ꞓ Aliqñ diuersam ut de te loquor idest tui cā deprimo infra premo.

Ꞓ Aliqñ abūdāt nulla significatōnis additōne ut emori p mori.

Ꞓ Aliqñ ponūt significatiæ cā ut nūq̄ iprudē tib9 iber obfuit.

Ꞓ Aliqñ loco aduerbiorū ut ppulchra mūera p tristia fata.

¶ Aliqñ p cõiũctõib9 causalib9 ut per desidiam maliciæ nascũt idest cã desidiæ & ex isidiis patior cã insidiarũ.
¶ Nõnũq̃ localẽ uim possidẽt quadripartitam ut ĩbulo p forũ pficiscor ad græciã suz i italia ueuio a sicilia
¶ Sæpe priuatõnẽ & abnegatõnẽ significant ut impius expes
¶ Interdũ p se inuicẽ ponũtur ut per urbem sum pro in urbẽ
¶ Inueniũt quæ formãt aduerbia localia ex se ut ex extra extrinsecus
¶ In cõpõitõe tã ntio q̃ cæteris casib9 qui ex noiatiuo cõposito nascũt solẽt iũgi ĩ appositione accusatiuo solũ & ablatiuo Itẽ rarissime gẽitiuo exẽplo græcorũ ut crurũ tenus Vnisyllabæ præpositões quæ accusatiuo præponuntur sunt sex ad ob p post cis trans.
¶ Bissyllabæ uigiti & duæ apud añ citra circũ circa cõtra erga extra inter intra infra iuxta ppe pone ultra pter pp pter supra usq3 secus pẽes Trisyllabæ tres circiter aduersu3 secũdũ
¶ Ad ĩ appositõe & cõpositõe pximitatẽ significat uł cũ motu uł cũ pmãsione & iungit pso næ ut ad te cõfugio loco ut prima qđ ad troiã p caris gesserat argis Tẽpori ut ad kal.apriles

Numero ut ad qnq; milia In cõpositõe sola icẽ tiuũ ẽ ut approbat affirmat ad p̃sonã aliquam ut rẽ dirigit ut alloq̃t arridet p̃tea ẽ causat ut ad qd idest cui9 cã & similitudinis ut accomo dat9 adæquat9 ad unguẽ significat cõtrarieta tẽ ut ad illũ mihi pugna ẽ hoc est cõtra illũ & additõnẽ ut ad hæc mala. Ob i appositõe cau salis cõiũctõnis ui3 tenet ut cui9 ob augurium Infaustũ idest cã augurii significat pro ut haud quaq̃ ob meritũ hoc ẽ ꝓ merito. In cõpositõne significat cõtra ut obui9 occurro & circũ ut ob umbro obãbulo. Per cõpositũ & appositũ signi ficat tractũ aliqd diuidẽtẽ ut circũ p quæ du as i morẽ fluminis artos & prũpo Tẽporale3 ui3 habet ut p mediũ diẽ quẽ habere possunt oĩa localia Est iurãdi ut p te p q̃te talẽ genue re parẽtes. Præterea i cõpositõne ẽ expletiuu3 ut pficio pcurro & abnegatiuũ ut piurus pfi dus ponit ꝓ ualde Terẽti9 i andria p æcastor situs puer nat9 ẽ pamphilo.

Post cõpositũ & appositũ significat ordinẽ ut post mõtẽ oppositũ post multum tẽp9 loco ad uerbii ponit Terẽti9 i adelphis post faciet Ite3 longo post tẽpore uisum Nã qñ præpositõ est ablatiuo iũgi non potest ex eo deriuatur poste rus & postica.

¶ Cis cōpositū & appositū magis localē habȝ significatōnē ut cisalpina gallia cis renū potest tñ p transl atōnē & i tempore & i aliis rebus usurpari ut cis naturæ legē cis definitū temp9 ex hoc deriuatur citra.

¶ Trans compositum & separatum reperitur ut transfero trans tiberim In cōpositōe aliquā do amittit n & s ut traduco et significat posses sionis mutatōnē ut trado Exuperatōeȝ simpli cē ut Salusti9 cōmunē habitum transgressus pro supergressus præterea tā composita q̃ ap posita in locum deductōnem cum alicuius me dii exuperatōne ut transuebo & trans mare

¶ Apud i loco significat ut apud numātiā Iun git tñ etiam personis ut apud amicū In cōposi tōne non inuenit

¶ Ante cōpositū & separatū reperit & signifi cat i cōspectu & prius i loco ut añ domū āteeo In tēpore pri9 tm̄ ut añ ānū ponit sine casu & significat itē pri9 ut añ perratis āborū finibus exul ex eo fit antiquus ūde ātiquarius.

¶ Citra nūquā cōponit & pene idē significat qđ cis nisi ꝙ cis ꝓpriis noib9 fluminū ut mon tiū plerūqȝ iungit ut cis rhenū cis alpes citra uero poti9 reliqꝫ ut citra saniē citra cruorē a cis citra deriuatur a citra citer citerior citim9.

Circũ tã i appositõne q̃ i cõpositõe reuelutõ nẽ simpliciter significat ut circũ mõtẽ circũfe ro qñ ẽ aduerbiũ significat multiplicẽ ĩuoluti onẽ ut Anna uides toto ꝑperari littore circuȝ ex hoc nascitur circiter

Circa significat iuxta ut circa tẽplũ circa ui ginti ãnos & ꝓposita nũq̃ postposita uero quo ablatiuo cõponiẽ & pro causali cõiũctõne ꝓfer tur ut quo circa capere añ dolis & cigere flam ma reginã meditor subiũgiẽ ẽt præpositõni cir cuȝ ut circũ circa.

circiter significat iuxta & ad tẽpꝰ solũ spec tat ut circiter kas.ianuarias. Erga nũq̃ cõpo niẽ & significat affectũ ut bonus erga parẽtes

Contra cõpositũ et apositũ significat aduer sus ut cõtra adulterum contradico sinplex siue casũ signifitat ex oposito

Iuuenalis stat cõtra starique iubet ex eo nasciẽ cõtrarius

Extra nunq̃ cõponitur & significat præter Terentius in phormiõe extra unã ancillã & fo ris ꝓsius sacer est locus extra meite ab eo deri uatur exter extraneus externus extrinsecus

Inter cõposita & apposita significat ĩ medio ut iterrũpit ĩter amicos & uicissitudieȝ ut con uersique oculos inter se atque ora tenebant

¶ Intra nũq̃ cõponit̃ & accipit̃ ꝓ i ut Lucan9
Intra castrorũ timuit tẽtoria ductor.
¶ Infra significat sub Terẽ. in eunucho Ego te
esse infra omnes infimos puto
Iuxta fungit̃ loco ꝓpe uel pp idest significat
adiũctõnẽ societatẽq; ut Salusti9 horũ ego ui
tĩ mortẽq; iuxta existimo.
¶ Prope significat uicinitatẽ ut ẽ igẽs gelidu3
luc9 ꝓpe ceritis ãnẽ Terẽtius ꝓpe adest cũ a
liẽo more uiuẽdũ ẽ tibi ide fit propter
¶ Pone localis tm̃ significat post ut pone tribu
nal pone subit cõiunx.
¶ Vltra significat exuperantiam ut ultra defi
nitũ tẽpus ultra naturæ leges.
¶ Præter cõpositũ & appositũ repit̃ & signifi
cat exceptõnẽ ut qs hoc existimait̃ præter me
& ultra ut prætereo præter ordinẽ
¶ Proter a ꝓ deriuat̃ & significat cãm ut te ꝓ
ter libice gẽtes idest cã tui
¶ Supra significat iminẽtiã ut supra caput asti
tit iber idest capiti iminuit
¶ Vsq; ꝑponit̃ & postponit̃ & significat finem
ut usq; neapoli romã usq; significat ẽt semper
¶ Secus significat ꝓpe ut secus ãnẽ
¶ Penes significat uicinitatẽ & potestatem ut
decus imperiũq; latini te penes.

ℭ Aduersuꝫ significat idē qđ erga Terē. idq́ꝫ aduersuꝫ te gratū fuisse hēo gratiā & ex oppo sito Ter. aduersuꝫ tōstria erat idest ex oppoito
ℭ Secūdū significat post ut secūdū æmathiam lis tāta dat & sequelā ut secūdū platonē
ℭ Monosyllabæ ꝓpositōes quæ ablatiuo ꝯserui ūt sunt decē a ab abs cū de e ex ꝓ p̄ clam.
ℭ Bissyllabæ qnq́ꝫ corā palā sine absq́ꝫ tenꝰ.
Ab abs e ex eādē pene significatōnē habēt nā locales tēporales ordinales simlr̄ iueniūt & se peratōnē ac discessuꝫ demōstrāt
ℭ A & e i cōpositōe cōsonātibꝰ tm̄ præponūt i appositōe uocalibus rarissime cōsonātibꝰ fre quēter. Ab & ex i cōpositōe idifferēter uocali bꝰ & cōsonātibꝰ præponūt ut abigo & abdu co exigo excurro i appositōe meliꝰ uocalibꝰ ut ab initō ex urbe sꝫ tñ ēt consonātibꝰ ut ab na tura ex narratōe Notādū ab i cōpositōe nunq̄ præponi tribꝰ cōsonātibꝰ c q t.
Abs tāi appositōe q̄ i cōpositōe ꝓponit cōsonā tibꝰ c q t tñ i appositōe melius q ut abs quouis i cōpositōe meliꝰ c ut abscōdo t ut abstraho
E præterea i cōpositōe uł priuatiuū ē ut ener uis enodis uł itētiuum ut enarro
Ex itē accipit ꝓ suo deriuatiuo extra ut exclu do ℭ Est priuatiuū ut explico Intētiuū uł per

fectiuũ ut exoro efficio.

C De in appoitione separatiuũ est ut de patre audiui idest a pr̃e cõmemoratiuũ ut de pace lo qt̃ In cõpositõne significat ĩfra ut deduco ẽ in tẽtiuũ ut depræhẽdi priuatiuũ ut demẽs

C Pro tã ĩ appositõe q̃ ĩ cõpositõe significat añ ut Salustius ꝓ curia signũ sociis dare idest añ curiã procurro añcurro & in ut ꝓ tribunali & longe ut ꝓspicio accipitur loco e uel supra ut ꝓminet idest eminet uel supeminet & loco ad uel secundum ut pro uiribus idest ad uires uel secũdũ uires separata significat cãm ut pro milone cã milonis circũflexa ĩuenit̃ interiectõ ut Salustiꝰ ꝓ deũ atq̧ hominũ fidẽ.

C Præ apposita & cõposita significat ad Terẽtiꝰ cõtẽpsi illũ præ me idest ad cõpatõnẽ mei & ab ut idẽ præ amore hũc exclusisti foras .i. ab amore sup ut præsideo Valde ut p̄co a ual de canẽdo dictꝰ añ ut præcuro ex eo deriuat̃ p̄ter. C Cũ ẽ copulatiua ut cũ ducibꝰ pugno.

C Corã significat pñs & mãifestũ ut corã quẽ quæritis adsum

C Palã cõterminã huic significatõnẽ habet Terẽtius si falsum aut fictum continuo palam est coram tamen magis ad personas palam ad oĩa accipitur.

Sine & absq̧ habēt significatōnē negatiuā ut
t: sine nil altū mēs ichoat
Ten9 significat usq̧ ut hacten9 calcaneo tenus
Clā a quo deriuat̃ clādestin9 significat occul
tatōnē & ē aduerbiū ūde facit diminutiuū clā
culū p̄ter naturā præpositōū nōnūq̄ tñ præpo
sitōnū more casib9 præponit̃ raro accusatio ut
clā patres sæpius ablatiuo ut clā sociis
¶ Præpositōes quæ itē mō actio mō abltio iū
gunt̃ sunt quattuor i sub sup subter.
¶ In qñ significat ad locū uł cōtra actio iūgit̃
ut i urbē uado i adulterū dico & quādo ponit̃
p̱ ad simpliciter ut impulit in latus p̱ ad latus
Quādo significat loco circūscribi & p̱manere
ablatio p̄ponit̃ ut i italia i cōpōne ē itētiuu; ut
incuso priuatiuū ut idoct9 ab eo deriuat̃ inter
a quo iterea Itē intra a quo itrisec9 & iternus
& uerbū itro itras Itē semp aduerbia itus itro
It: ifra a quo ifern9 et ifer9 uł ifer iferior ifim9
Sub iūgit̃ actio qñ significat ad locū ut postes
q̧ sub ipos nitūt̃ gradib9 uel añ ut sub lucem
exportāt calatis uel per ut sub noctē cura rcur
sat. Abltio qñ significat i loco ut arma sub ad
uersa posuit radiātia quercu hēt ēt i tēporib9
& reb9 similē cōstructōnē sicut cæteræ omēs
p̄positōes locales ut ibāt obscuri sola sub nocte

per umbrā & quale per īceptā lunam sub luce maligna Incōpoitione est localis ut subeo & diminutia ut subrideo subtristis ab ea d̄riuat̄ subter ℭ Super idē significat qđ supra cōtrariā significatiōe₃ hēt subter ut gēina super arbore sidūt & fere iuuat subter densa testudine casus ǀ ℭ Super p̄terea ponit̄ loco de & soli ablatio iūgit̄ ut mlta sup priamo rogitās sup hectore mlta Inuenit̄ ēt ī cōpoitione ut supsideo. Sup & supra a supera quo utebāt̄ antiq illđ p abscisione₃ hoc p cōcisionē facta sunt a sup deriuat̄ superb⁹ super⁹ supernus ℭ Quædā p̄positiōes tantum apponuntur quædam apponuntur & componunt̄ de quib⁹ supra sex di dis re se am con solū in compositione inueniūtur quæ q̄uis uere partes orōnis nō sunt neq₃ eni₃ separatæ ī orōne poni possunt tamē quia ī cōpositōe semper præponunt̄ & habent uim ac significationem præpositōnum inter præpositiones numerantur.

ℭ Di & dis eādē significatōnē habēt.i. separatiuā & dis qdē cōponit̄ īcipiētib⁹ a c p s t i loco consonātis & f s₃ tūc s ī f cōuertit̄ ut discurbo displiceo differo disturbo disiungo differo aliis oib⁹ cōsonantib⁹ p̄ponit̄ di ut dimitto diruo quæ p̄positōnes ābæ ꝓducūt̄ except⁹ diri

mo & disert9 ut cæde deo dixitq & p̄lia uoce
diremit & Lucan9 q medi9 castris uitā dirime
bat ilerdā Iuuenalis didicit iā diues auar9 tm̄
admirari tm̄ laudare disertos.

¶ Re significat retro ut reuertor retrouertor

¶ Se ē seperatiā ut seduco abnegatiua ut secu
r9 a se fit seorsum ut a de deorsum.

¶ Am significat circū ut āplector ābio in quo
interponit̃ b proter m

¶ Cū de quo añ dictū ē ī eo differt a cō quod
illud ī appositōne solū hoc tm̄ ī cōpositōe repe
rit̃ nec mirū hæc ita fieri qñ qdē o & u uicissī
cadētia sibi sæpissime repiūtur.

¶ Separatæ præpositōes accuūt̃ ī fine cōiunc
tæ casib9 atq loquelis graues fiūt nisi præpo
stere locētur tūc enī monosyllabæ acuto dissyl
labæ penultimo acuto proferūtur nisi aliqua
differentia impediat ut maria omnia circū ubi
finalem acuimus syllabam ne si penultimam a
cuamus nomē uel aduerbiū putet̃ esse simil̃r
m ctāt accētū loco aduerbiorū uel īteriectōnu3
acceptæ postpositæ tñ grauātur qñ genitiuus
sequitur & redit ad præpositū accusatiuū uel
ablatiuū ut uirtutē ꝑter Imperatoris præposi
tōes qñ uerbis carēt Itē ī fine pleni sensus po
sitæ generalē seruāt accētuū legē ab acuto enī

incipiunt præterea cum inde aduerbio compo sitæ acuuntur ut deinde exinde proinde pide subide ne grauatæ p appositōnē crederēt esse añ aduerbiū qđ fieri nō pōt.

¶ Notādū cū in sex partib9 alia habeāt aspiratōnē alia ñ ꝑpositō & cōiūctio nūq̄ aspirāt.

DE ADVERBIIS.

ADuerbiū ē ps orōis ideclinabilis cui9 significatō uerbis adiicit̄ id eni significat aduerbiū uerbo adiūctū qđ adiectiuū nomen aliis noib9 ut homo prudēs agit prudēter.

¶ Quædam aduerbia bene aptātur omib9 modis ut ea quæ sunt qualitat9.

¶ Quædā ñ oib9 iūgi pñt ut ne dehortatiuū3 idicatio ñ aptat̄ s3 ipatiuo ut tu ne cæde malis optatio ut Terēti9 utinā ne phormiōi id suadere i mētē icidisset subiūctiuo ut idē ne dicā dolo isinitiuo ut Cicero Ne dici quidē opus est.

¶ Vtinā soli optatio ut o utinā cœliq3 deis hebiq3 liceret.

¶ Ni subiūctio Terēti9 ni metuā patrē qđ ponit̄ aliqñ ꝑ ne ut ni teneāt ꝑ ne teneāt & hæc ambo pro neq3.

¶ Nō iperatiuo ꝓprie iūgi neq̄ nisi i cōpositō ne ut noli indicatiuo autē optatiuo subiūctiuo aptissime iūgitur.

¶ Nūquid idicatiuo soli adnectit̃ ad qđ ꝓprie ptinet iterrogatō Teren. nūqd meministi.
¶ Accidūt aduerbio spēs figura significatō
¶ Species primitiua nō clā saepe
¶ Deriuatiua clāculū saepi9 saepissime
¶ Deriuāt aūt aduerbia ab aliis aduerbiis ut ꝓpe ꝓpi9 a noibus ut latin9 latine a uerbis uł pticipiis uł pticipialib9 noib9 ut detero deterius idulgēs idulgēter sentio sensus sensim a nomine & uerbo simul ut a pede & tēpto pedetētim a pnōie ut illic hic ab ille & hic a prepositōne ut ex extra in inter & oīa deriuatiua seruāt primitiorꝝ significatōnē uel qualitatē spālē a ꝓpriis ut Tulius Tuliane generalē ab appellatiuis ut gen9 generałr a graecis quoqꝫ descēdūt aduerbia latina ut ocyus ocyssime qb9 coniūcta sunt nōia ocyor ocyssim9 praetea quaedā ꝫ iequał ꝓferūt ut ab uno semel a duob9 bis ꝓ graeco dis.
¶ Noia nōnūq̄ aduerbialē cōstructōeꝫ suscipiūt & tūc sunt idecliabilia i quacūqꝫ uoce ut nimiū p nimis sublime p sublimiter
¶ Pronōia quoqꝫ ut hoc tūc ignipotēs ꝑ huc accidit aūt hoc p omēs casus Noiatiuū ut fors & uota facit gēitiuū ut Cicero romae ne sit Salustius militiae & domi gestas Datiuum sunt

qbus ad portas cecidit custodia forti Accusati
uū Terēti9 qd tu athenas isolēs Ablatiuū ut
forte sub arguta cōsederat illice daphnis Item
alternis dicetis. ¶ Aduerbia primitia nulla℥ p
portōnē regulæ accipere pñt deriuatia sub ali
qua certa forma pierūq; pferūtur de qb9 per
singulas terminatōes inspiciamus.

¶ A terminātia ul primitia sunt ut ita qđ cor
ripit a qdā ēt puta aduerbiū esse dicūt & ideo
Persiū corripuisse hoc puta nō iustū ul cōpcsita
quæ a finalē pducūt ut præterea antea postea
ul ablatiui nominū p aduerbiis accepti ut una
eurus notusq; ruūt.

¶ Sciēdū ppria ciuitatū noīa si priæ uel secun
dæ sunt declinatōnis i gtīo p aduerbio i loco
usurpari ut sum romæ Tarēti i accusatiuo cui9
cunq; sint declinatōis ad locū ut romā tarētu℥
cartaginē iui In ablatio si primæ uel secūdæ đ
loco & p locū ut roma tarēto exeo trāseo Sin
ītiæ ul semp ptralia i abltio in loco de loco p
locū ut chartagine athenis fui uenio transeo.

¶ Sæpe tamē & maxie apud historicos inuēi
unt cu℥ ppositiōe Liuius in octauo uenerūt &
ab Lauino antioque auxilia

Salust9 i catiliario nātu℥ brut9 ab rōa aberat

¶ Quædā appellatia supradictā regulā seuāt

militiæ militii militia domi domum domo hu
mi humum humo.
¶ In e correptā uł primitiua sunt ut pene ex
quo penissime dixit Plaut9 ne ꝓpe nēpe qppe
sæpe ide & ex eo cōposita ut pinde subinde ex
ide deide quæ duo uidēt̄ qbusdā a dein & exi
p adiectōnē de syllabæ uel deriuatiua ut pera
gro pegre punio ipune uel cōposita ut itē ipūe
q pote qđ significat quomō possibile ē utpote
qđ cōponit̄ ab aduerbio & nōie hic & hæc po
tis & hoc pote Vnde cōparatiuū nomē hic &
hæc potior & hoc potius & suplatiuū potissi
mus ex qb9 aduerbia potius & potissimū.
¶ In e ꝓductā oīa sunt deriuatia a datiuis secū
dæ declinatōis o in e conuersa ut claro clar̄ cer
to certe afabro afabre Excipiūt̄ e corripientia
bene male a bono & malo Vtūt̄ ēt huiusmodi
datiuis aduerbia łr sine lræ mutatōne O sæpe
correpta Iuuenalis & cito raptur9 de nobilita
te comesa Liui9 priuato nos tenuissem9 dr̄ tn̄
& priuati Sal. priuati & publice rapere neces
sario præterea necesse & necessariū & abūdo
uerbum facit abunde rio rite Huius formæ q̄
dam etiam in er desinūt ut duro dure duriter
largo large largiter A qntæ quoq3 decliatōnis
noīb9 cōpoita e ꝓducūt pridie hodie perendie

5

transitiui accipit ¶ Vocatiuus quoq3 quo mō
noiatiuus itransitiuis adiungit ut doctus lo
quēs pficis & docte loquēs pficis uel pfice
Item inuētum ē ut p noiatiuū sine copulatia
coniunctione cum alio uerbo pferat ut legēs
disco p lego & disco docēs disco p doceo et
disco & docēte me discis p doceo & discis.
¶ Notādum q queadmodū aduerbiū cōiun
git uerbo ita & participio ut bene legēs dele
ctat p bene legit & delectat
¶ Itē sciēdū participiū & īfinitū modū quis
ab idicatiuo deriuat potestate tū significatōis
oēs modos cōtinere ut exponēs doce p expo
ne & doce docer te ipo p doce ¶ Quot acci
dunt pticipio? sex genus tēp9 casus significa
tio numer9 & figura ¶ Quot sunt pticipioꝝ
genera? quatuor masculinū ut amat9 fœmini
nu3 ut amata neutꝝ ut amatū cōmune trium
generꝝ ut hic & hæc & hoc amās ¶ Dicens
cui9 gn̄ris ē ois qr̄ qa ōne pticipiū i ns desinēs
omnis est generis: in us masculini in a fœmi
ni in um neutri nisi uerba ad solos mares uel
ad solas fœminas pertineāt quāuis tunc quo
niā in natura participii trium generum cōmu
nis est siue uituperatōnis causa siue figurate
aliis quoq3 generibus adiungere liceat parti

cipiũ ut bonꝰ aĩus mulieris nuptꝰ ē mihi & formosum mulieris corpꝰ nuptũ ē mihi & Iuuenalis.nubit amicus & nuptꝰ est uir.
¶ Tẽpora hñt cõiũcta pñtis & præteriti imp̃fecti præteriti pfecti & plusq̃pfecti tã participia q̃ ĩfinita uerba ad similitudinẽ optatiuꝫ.¶ Legẽs cuiꝰ tẽporis? pñtꝰ & præteriti ĩpfecti? q̃re? q: oẽ participiũ ĩ ans ut ĩ ens præsentꝰ & præteriti ĩpfecti tẽporis ē.
Amatꝰ cuius tẽporis? p̃teriti pfecti & plusq̃ pfecti: q̃re? q: omẽ participiũ in us uel ĩ a uel in um d uel r nõ antecedẽte præteriti pfecti & plusq̃ pfecti temporis ē.
¶ Oẽ participiũ in ns desinẽs a p̃ria persona præteriti ĩperfecti ĩdicatiui modi extrema syllaba mutata ĩ ns ut amãs & docẽs iuenĩes p̃ter ĩ eo desinẽtia quartæ cõiugatõis a qbꝰ ad pfectorũ regulã nascunt̃ pticipia ut iens q̃ns adiẽs quæ ẽt anomale declinãt̃ eũtꝰ queũtꝰ.
¶ Omne participium in rus format̃ ab extremo supino addita rus
¶ Oẽ participiũ ĩ dus format̃ a genitiuo sui p̃sentis pticipii tis syllaba mutata ĩ dus
¶ Participiũ uero p̃titi tẽporis format̃ ab extremo supino correpta u & addita s.
Verba duplicãtia supinũ pticipia ẽt quæ ab

eo formāt solēt duplicare A uerbo actiuo duo
dscēdūt pticipia i ns et in rꝰ nisi careāt supio
¶ A uerbo passiuo duo descēdūt participia:
unū præteriti & aliud futuri tēporꝭ in dus.
A uerbo cōi quattuor descēdūt pticipia.in ac
tiua significatōe duo i ns & i rus.ut criminās
& criminatus In passiua unum in dus ut
criminandus.In cōi unum pteriti pfecti & plus
qpfecti tēporis ut crimiatꝰ A uerbo depo
nēti tria descēdūt pticipia:unū in ns alterū
in rus terminatū:& unū in us præteriti pfec
ti & plusq perfecti temporis¶ A uerbo neu
tro sicut ab actiuo duo descēdūt participia:ni
si sit transitiuū nā a trāsitiuo duo in actia &
duo i passiua descēdūt pticipia ut arās aratu
rus aratꝰ & arādus. Sūt tn̄ aliqua neutra que
i usu tria habēt participia & sunt hæc cœnās
cœnatꝰ & cœnaturus prandens pransus &
pransurus placens tus & placiturus:nubens
nupta & nuptura assuescens assuetus & assu
eturus quiescēs quietꝰ & quieturꝰ carens cas
sus & caritur titubās titubatꝰ & titubaturꝰ
& neutro passiua quiqꝫ gaudēs sus & ruꝰ au
dēs sus et urꝰ solēs tus & rus fidēs fisus et fi
surꝰ fiens factus et facturꝰ dr̄æ cā ne si factu
rus dicāꝰ uideatꝰ esse a facio, ꝙ uiꝫ actiuāꝫ pos

sidet sio uerbi ũde a supino ei9 nascit̄ passiuũ
p̄teri pticipiũ & futuri actiuũ fact9 & factur9
Assuet9 tñ qet9 & cassus noia mltis uidēt̄ si
cut lassus a seneo quoq₃ senect9. Salusti9 i.iiii
historiarũ Oēs qb9 senecto corpore aius mili
taris erat: mlta quoq₃ alia apđ uetustissimos
ut discessus q discedit Interit9 obit9 occasus
quæ nũc i usu nō sunt patiēs passus passurus
mœrēs mœst9 mœstur9 licēs licit9 licitur9
tacēs tacit9 tacitur9 potās potat9 potatur9 iu
rās iurat9 iuratur9: tñ pot9 p syncopā dr̄ & i
passiua significatōe iueniũt̄ Lucan9 i.viii. Mi
hi p latiũ iurata tonātē. s₃ & uerbũ ei9 i qnto
ptulit Et lætæ iurāt̄ aues bubōe sinistro. Iuue
nalis ī qnto Epotaq₃ flumia medo prādēte.
Hæc sunt quæ i formādis participiis duplica
re uidēt̄ supinũ qm̄ i ipis obtinuit usus ñ con
sequēter iter se pferri pticipia ort9 oriturus
mortu9 moritur9 part9 pitur9 nat9 nascitur9
rut9 ruitur9 cassus caritur9 fruct9 fruiturus
ignot9 ignoscitur9 dr̄ tm̄ ignotur9 secũdũ ana
logiā. A lauo nō solũ lautur9 ul' lotur9 sed se
cũdũ analogiā ēt lauatur9 dr̄ Ouidi9 i.iii. fasto
rũ Siluia uestalis qd eni uetat inde moueri.
Sacra lauaturas mane petebat aquas & Ter.
supinũ ptulit abeunt lauatu₃. ¶ Caleo p̄titũ

calui pticipiū ptiti tēpor7 ñ iueñt q̄ ? qa q̄ ca
rēt supis carēt ēt pticipiis q̄ nascūt ex ipis.
Quæ sunt uerba q̄ carēt supis? Oia meditatia
ichoactia ipsoālia et pleraq3 neutra secūdæ cō
iugatōis et tertiæ i uo dsinētia q̄ faciūt ptitū p
fectū i ui diuisas ut parturio igemisco pig3 pœ
nitet liquet pudet tedet Plaut9 tñ puditū dixit
& cōpositū ēt ptesu3 iuēit & pœnitēs unde
pœnitētia & libēs & licēs ūde licētia & licit9.
Terēti9 i phor. misertū ē a miseret dixit. Sciē
dū tñ q oia iuēiūt apd ueters hñtia pfectorū
dcliatōē teste capro pigeo tedo pudo pœiteo
liceo liqo libeo oporteo quomō placeo cōtigo e
uēio uaco accido iuuo dlecto: quorū tertiæ p
sonæ ipsoāliū uice fungūt Itē cādo niteo spuo
luo. Et ptera q̄cūq3 carēt ptito ut ābigo scādo
nido uergeo arceo mādo dis strideo q̄uis apud
uetustissimos eorū quoq3 ptitū iuēiat silr glis
co sisto ferio furo fero uescor rminiscor medor
Simlr hec carēt supio caluo mico luceo pollu
ceo sorbeo figeo sterto psallo uolo a quo tñ uul
t9 pticipiale Cōqnisco urgeo tiēo cōpesco dis
co posco tremo lābo ligo sugo fugio crsco tollo
p quo utiur sublatū. Hæc sunt uerba neutra q̄
q̄uis secūdæ cōiugatōis sint & ptitū i ui disas
faciūt tñ hñt supia noceo ualeo placeo careo pa
teo liceo oleo taceo paro torro doleo q̄ habēt i

breuē ãn tū præter pateo passuȝ et torro tostū coepi odi memini noui q̄ ꝓ pn̄ti ēt capiūt q̄m pn̄s tēp9 n̄ hn̄t p̄ter nosco participiis pn̄tꝭ ca rēt:a memini tn̄ meminēs apd̄ uetustissimos i uēit qd̄ & ꝓ p̄tito lȝ accipe ut exosus ꝓ pn̄ti noui pn̄s hēt nosco noscis. Hæc sunt q̄ corripi ūt penltimā cū cæta a ãn tū & i si in ui syllabā desinit p̄titū semp ꝓducāt dat9 stat9 sit9 a sino ul sinor. Cicero ꝓ corneloi. Coeptū igit̄ p eos q nolebāt d̄situ ē p hūc. lit9 cit9 qd̄ ēt ꝓducere lȝ adit9 p̄tit9 obit9 & oīa q̄ ab eo sunt p̄t̄ ābl t9 qd̄ nomē corripit penltimā pricipiū produ cit Ouidi9 iussit & ābitæ circūdare littora t̄ræ A sto nōia d̄riuata a penltimā corripiūt ul ãn penltimā ut stat9 ta tū stabil nec obstat stamē & statur9 d qb9 i denōiatis dictū ē. Simlr ab hoc uerbo ruo d̄riuata corripiūt penltimā eru t9 dirut9 q̄uis oīa ei9dē formæ ꝓducāt penlti mā ut tribuo tribut9 suo sut9 acuo acut9 Et a pud ātiqōrs tn̄ a ruo cōpositū ꝓducit penulti mā dirut9. Hæc sunt pticipia q̄ duplicato supi no duplr efferūt̄ seplr9 & sepelit9 secūdū ue tustissimos sallit9 & salsus in eodē sensu q̄uis a diuersis uerbis ueniāt sonitur9 & sonaturus apd̄ horatiū alt9 & alit9 astitū & astatū p̄stitū & p̄statū nāī ab hoc uerbo cōposita uarie uera

ſtiſſimi ptulerũt. Hæc ſunt pticipia quorũ q̃uiſ deficiãt uerba rõ tñ anologiæ qđ dici poſſint oſtẽdit triũphat9 errat9 laborat9 ꝯcurſus nihil te phib3 eorũ uerbis uti niſi auctoritas defice ret. Hæc ſunt quæ cũ formã habeãt partipiorũ tñ q2 carẽt tẽpore ſemp nõia eſſe oſtẽdũt gale at9 ſcutat9 pileat9 tunicat9 manicat9 manule at9 caligat9 baccat9 pẽulat9 paludat9 p̃textat9 tribeat9 comat9 brachat9 barbat9 ſoleat9 ecre at9 criſtat9 haſtat9 lunat9 ſtellatus iratus tur rit9 cerit9 pellit9 cornut9 aſtut9 hirſut9 Caſuſ & numerus ut nominibus accidit participiis ĩ quibus ſicut & adiectiua nunq̃ deficiunt quæ enim deſiciunt fixa ſunt ut Iuppiter Iouis pre ci prece tabi tabo nam frugi mancipi cordi ni hili & huiuſmodi eadem terminatõne in omni cãu fũgũt: ergo ñ ꝺficiũt ut frugi hõ. i. q frugi ẽ hõ hoc ẽ utilitati. pticipia ad ĩgtã nõiũ ꝺclinã ĩ except9 q̃ naſcũt a uerƀ q̃rtæ cõiugatõnis i eo quorũ gti9 i & e uocales i eu mutãt ut iẽſ eũt9 qẽs q̃ũt9. Plaut9 tñ abiẽdi gerũdiũ dixit p a beũdi i ãphitriõe Abiẽdi nũc tibi occaſio ẽ. no tãdũ ꝙ loco pticipii qđ ꝺficit uerbo utimur et nõie ĩfito ut q amauit & q amat q̃uiſ ſæpe au ctorſ pñti p p̃tito et p̃tito p pñti neceſſitat9 cã uſi ſunt Vir. i xi Cæcul9 & uẽiẽs marſorũ mõ

tib⁹ ūbro ꝑ quenit Terē.i phor. Offēdi aduēi
ēs ita q nūc cū uolebā locatā filiā Stati⁹ i prio
thebai. Et caligātes abrupto sole micēas ꝑ cali
gatas. Figuras hn̄t pticipia q̄s a uerbis accipi
ūt ergo uł simplicia sunt plerūqꝫ uł dcōposita
plerūqꝫ diximꝰ qm̄ q̄ n̄ seruāt cōpoitōis uer
borū cōpaginē ex se cōpoita sunt ut effrigo ef
fract⁹ cōtigor cōtact⁹. Quattuor mōis trāseūt
i uiꝫ nōis pticipia cōpoitōe cōstructōe cōpatōe
tēporꝰ amissioē. Cōpoitōe si dicitōi adiūgāt q̄
cū uerbo suo n̄ cōpōit ut inocēs. Cōstructōe. si
nō hn̄t casuꝫ q̄ a uerbo r̄qrit ut amās iustitiæ.
Cōpatōe qm̄ si cōpāt noīa sunt: idulgēs accep
t⁹ amat⁹ idłgētior acceptior amātior. Tēpis ā
missiōe ut amād⁹. i. dign⁹ amari. DE Pronōib⁹

PRonomē ē ps orōis q̄ ꝑ noīe ꝑprio unius
cui⁹qꝫ accipit̄ psoās q̄ fitas r̄cipit. Prono
mini accidūt sex spēs psoā gen⁹ numer⁹ cas⁹ fi
gura. Primitia ꝑnoīa sūt octo: ego tu sui ille ip
se iste hic is Quot sūt dmōstratia ꝑnoīa: quat
tuor ego tu hic iste Relatia duo sui & is mō d
mōstratia mō relatia ille & ipe. Virgili⁹ i septio
Sic iupiter ille mōebat Ter. i eunuc. Aidſ tu il
lū thais ipe uero p se ꝑlatū r̄latiuū est Vir. i iii.
æneī. Ipē ardu⁹ altaqꝫ pꝰlsat sydera Si cū aliis
cōposit⁹ uł ēt p eclipsiꝫ subaudit⁹ iūgit̄ eorū a
accipit significatōē Vir. æneī. libro qnto Ipe ego

paulisp ꝓ te tua mūera iibo Idē i secūdo .qꝗ ipe miseria uidi:figurate tñ ul' discretōis & si gnificātiæ cā priæ & secūdæ adiungūt. Quot sunt d̄riuatia pnōia?septē:me9 tu9 su9 noster ur̄ nostras & uestras quoꝝ tria d̄riuāt a pria p soā & tria a secūda & unū a gtio singulari & duo plurali Su9 qd̄ solū a tertia psoā deriuat̄ & qa primitiuū tā singular' q̄ p'ralis ē cōe d̄ri uatiuū quoqꝫ itrisec9 ex qua pte possessoris si gnificat̄ psoā p gtiuꝫ primitiui ex quo nascit̄ utri9qꝫ nūeri ē cōe ut su9 illi9 & su9 illorū. In oib9 d̄riuatiuis pnoib9 duæ intelligīt̄ psonæ extrisec9 possessiois itrisec9 possessor' ūde itri sec9 psonæ i qb9 gēitiui primitiorū sicut dictū ē itelligūt̄ ex qb9 d̄riuāt̄ cōfūdūt gñra quomō & primitia eoꝝ extrisec9 uero distīgūt ea ꝓ ge nerib9 nōiuꝫ qb9 adiūgūt̄ me9 seru9 mea ancil la meū mācipiū.nūer9 uero itrisec9 hic itelligit̄ quē hn̄t genitiui primitioꝝ ex qb9 d̄riuāt̄ gēe ra.n.possessiuorū demōstratō ostēdit queadmo dū i primitis.Extrisec9 t̄miatō distīguit nūe.ū quomō & gñra & casus possessionū i qb9 r̄gu la eorū cōsequētiā seruat mobiliū nōiuꝫ. quot ꝓnōia hn̄t uocatiuū casuꝫ?quattuor tu meus noster nostras:ut o tu mi mea meū noster nos tra nostrū o uestras.Quot sunt psonæ ꝓnōiu? tres:prima secūda & tertia quarū prima tam

secūdā q̄ tti ī cōcipit :secūda uero solū ttia; ut ego & uos & illi facim9 & tu & ille facit. Genera ꝓnōiu; sunt qnq;: masculinū fœminiuinu; neutrū cōe omē. Masculinū ut hic: fœmininu; ut hæc: neutrū ut hoc: cōe duū generꝝ ut nr̄as & uestras :quorꝝ pfecta nostratis erant & ur̄atis: Vnde & neutrꝝ nostrate & uestrate: oē ut ego tu sui. Not idū q̄ possessiua noia ascēdētibus ñ adiūgunt nō eni dicim9 hectore9 pr̄: sr̄ uero ul̄ seru9 dicim9 ꝓnōia uero adiungunt ut me9 pr̄. Quot sunt figuræ ꝓnōinu; duæ simplex & cōposita. Quot pnoia cōponūt p noiatio :tria iste hic & is. Iste & hic secū cōponūt ut istic istec istoc. Is uero cu; aduerbio demu; cōponit & facit idē qd̄ significat is dmū idest iterꝝ is & masculiuū qdē i ꝓductā h; neutrū uero correptā. Vir. i. iiii. æneï. Idē ābas ferro dolor atq; eadē hora tulissʒ. Iuuenal̄ i prio. & tū al̄ si fecissʒ idē caderʒ sub iudice morꝝ. & nomiati9 qdē tā masculini q̄ neutri ex duobus corruptꝰ ē nec ñ actius tā masculini q̄ fœmini ni mutat̄. n. m ī n añ d euphoniæ cā ut eūdē eādē Ceti uero casus ex integro & corrupto iueniunt ut eadē eiusdē eidē eodē iidē eædē & eisdē eosdē. Itaq; p duo ii ul̄ p e & i regl̄a exigit scribi tā nōiatiuū pluralē masculinū q̄ datiuū & ablatiuu; plurales. Solēt tn̄ auctores p

synerésim unam i ponere pro duabus Et scien dum q̃ in neutro geminat̃ compositio & dici mus idẽtidẽ.i.idẽ & idẽ cuius obliq deficiũt.
Iste & hic secum componunt̃ per eos casus so lum q in c desinunt absq̃ datiuo ut istic istec istoc: quæ tñ p metaplasmum uident̃ ꝓferri: ũ de nec aspiratõnem seruãt quomodo nec illic illac: q̄d autẽ composita seruant ostendunt ad uerbia adhuc abhinc.
Notãdũ q̃ me & te breues syllabæ discretõis cã plerũq̃ ut significatõis p epectesim assumũ tur i ꝓnoibus Simĩr pte s; te cũ ntio solũ secũ dæ p̃sonæ ut tute: inuenit̃ & tutem & Lucre tius in prio Tutem & a nobis iam quouis tpe natum m& uero cum omibus primæ ac secun dæ p̃sonæ casibus absq̃ noiatiuo singlari secun dæ & gtio plurali utriusq̃ In t̃tia quoq̃ p̃soã trip̃t ta suim& sibim& sem& meme tete sese accusatiuus ut ablatius ẽ gemiatõe sui compo situs utraq̃ ꝓducta & acuto accentu penultia ꝓlata q̄d i aliis casibus fieri nõ solet.
Ce quoq̃ p oẽs casus articularibus addebãt ue tustissimi ũde hoc quasi duabus sequẽtibus conso nãtibus ꝓducũt̃ Virg. hoc erat alma parẽs quod me p tela p hostes eripis. Nã i ãtiquissimis co dicibus inuenit̃ cc bis scriptũ. Terentius hocci

ne ẽ crẽdibile aut mẽorabile. nũc uero hiis casi
b9 eorũdẽ ꝓnoĩnũ frequẽter cã euphoniæ ad
dĩt ce q in s desinũt ut huiusce hosce hisce qđ
& ꝓ ntio plurali ꝓtulerũt ãtiq interposita a
Terẽ. in eunucho. hisce hoc munere arbitrãtur
suã Thaidẽ. silr ẽt illicce: ĩde illic i fiẽ seruat
accẽtũ illiusce istiusce illucce istucce ueteres
dicebant Pte uero syllaba qnqꝫ solũ ablatiuis
assumit meapte tuapte suapte nr̃apte ur̃apte.
¶ Eccũ eccã eccos eccas ellũ ꝓnoĩa ab ecce cõ
posita sunt et per eclipsim ut plurimũ ꝓferũt
subintelligo enim aspice uel cerne
¶ Nobiscũ cũ præpositiõe euphoniæ cã cõpo
situ ẽ. & pp hoc reliquarũ quoqꝫ psonarꝝ abla
tiuos ꝑpostere ꝓferr̃ cœperũt mecũ tecũ secũ
uobiscũ In qb9 ãtiqssimi ẽt ꝑpositõnẽ añpoẽ
bãt: sicut & cum quib9 & qbuscuꝫ
¶ Totidẽ & tñidẽ cui9 genitiu9 solus ex obli
qs in usu inuenitur tãtidẽ Terẽti. in adelphis
Tãtidẽ emptam non sunt pronomina sed no
mina. Simlr cuia ĩfiniti possessiuũ sicut & suũ
primitiuũ nom̃ q̃uis cũ iterest & refert uerbis
ꝓ gtĩo primitiui ĩ ablatĩo põat sicut mea tua
sua nr̃a ur̃a Cic. ꝓ Murena Ea cædes si potis
simũ crini dat: det ei cuia itfuit ñ ei cuia nihil
itfuit Cui9 gẽtile ñ solũ cuias sꝫ ẽt cuiati9 cõi
gñre ꝓferbãt Plau. Qui sit cuiatis ũde sit ne

parseris qdē cuiatis estis ūde ait ex quo op
pido Cōponūt ꝓnoia cū noib9 & sunt tūc no
mina ut huiuscemōi hui9mōi isti9mōi:cū ꝓno
minib9 ut istic:cū aduerbiis ut eccū: cū ꝑpͦsi
tōe secūdū donatū ut mecū Nuēr9 & casus
accidit ꝓnoib9 queādmodū & noib9: & pria
qdē & tertia ꝑsoā uocatiuū haber̄ ñ pōt:prae
ter ꝑsonae priae possessiuū ꝙ cū secūdae quo
qȝ possit adiūgi ꝑsonae hēt uocatiuū ñ posses
soris q̄ i trisec9 i pria ꝑsona ē quae secūdū ge
nitiuū primitiui itelligit̄ s3 possessionis quae
cū extrisec9 decliat̄ uocatiuū quoqȝ ꝓpter se
cūdā assumit ꝑsonā Ter.i andr.Pater mi Idē
in eunucho o mea tu o mea thais & o noster
demea Nostras quoqȝ gētile eūdē hab3 noia
tiuū & uocatiuū .Pronoīu3 alia sunt monop
tota ut istoc eccū eccā ellū mecū tecū secū no
biscū uobiscū suapte alia triptota ut sui sibi se
meū tuū suū nostrū uestrū.alia tetraptota ut
tu9 suus illud istud.alia pētaptota ut ille iste
ipe nā exaptota ñ iueniūt̄ ℭ Quot dcliatōnū
modi i ꝓnoib9?quattuor.Pri9 ē cui9 gtius in
i ut i is desinit & datiu9 i i. Quot ꝓnoia decli
nāt̄ hoc mōstria ego tu sui qd̄ caret rtio mei
uel mis mihi tui uel tis tibi sui sibi sis aūt nō
dr̄ differētiae cā.accusatiu9 me te se. uocatiu9
o tu ablatiu9 a me a te a se.Et plurali rtio nos

uos:gtio nostrũ ul' nostri uestrũ uel uestri sui datiuo nobis uobis sibi:actio nos uos se:uocatio o uos:ablatio a nobis a uobis a se.
Notãdũ q̄ i ꝓnoib9 ex pris syllabis ꝑsonæ itelligũt ab extrẽis casus & gẽera & nũeri in possessiuis. ℭ Secũdus mod9 ꝓnõis ẽ q genitiuũ singularẽ i ius termiat & declinãt hoc mõ ꝓnõia q̄nq̄ꝫ iste ille is hic ipe qđ ipus dr̄ quorũ fœminia ista illa ea hæc ipa faciũt neutra istud illud id hoc ipm.
ℭ tius i ius oiuꝫ generꝝ cõis ẽ & ꝓducit i quã pœte ẽr corripiũt. ℭ Datiu9 simr̄ triũ generum ẽ & fit a gtio abiecta us huic solũ assumit e reliq uero casus tã i singulari q̄ in plurali secũdũ mobiliũ noiuꝫ regulã declianť ut ill9 illi illũ illã illud ab illo ab illa ab illo & in pl̄rali illi illæ illa illorũ illarũ illorũ illis illos illas illa ab illis sic cætera eiusdẽ formæ tã ꝓnoia q̄ nomia. Quot noia secũdo mõ ꝓnois đclinãť:octo un9 tot9 solus ali9 ullus uter & alter & qs ul' q cũ suis cõpositl quæ ẽt secundũ mobiliũ noiuꝫ regulã uetustissimi declinabãt ꝑter qs Neuter tñ neutra neutrũ cũ utro q̄ mõ ut simplex diceret apđ iuniors secũdũ mobilia noia declĩať tm̃. Horꝝ fœminia sũt una tota sola alia ulla ultra altã q̄. Neutra unuꝫ totũ solũ aliđ ullũ utrũ altũ qđ ł qd quoruꝫ gtii

toti9 soli9 ali9 ulli9 utri9 & ꝑducūt & corri piūt pe͞ultiā3 a͞lt͞i9 semp corripit Cū igit͞ iuni ores freq͞nti9 supradicta noia secūdū i i9 ter minātiū ꝓnomiū formā declinauerit i uno ex ip͞is magis sequūt͞ noiu3 decliatōē neuter neu tri neutro. Apud uetustissimos qs cōmūis ge neris iuēit͞ Pla.i aulularia. Dic mihi si audes qs ea ē quā uis ducere uxorē. Ter.i eunucho hūc oculis nostrarū qsq͞ nō uidit phedria & obliquos casus nō solū secūdū secūdā s3 ēt se cūdū tertiā decliatōnē d͞cliabāt ūde nūc accu sati 9 masculini i em d͞s nit dicius.n.queq͞ qd͞ ul͞ qd simlr ablatius i i triū gēeꝝ secūdū t͞tiā ē dicius.n.a quo ul͞a q a q͞ ul͞ a q a quo ul͞ a q & ntius & actius pl͞rales i es cōis duū gēeꝝ ut q quæ ul͞ ques quos quas ul͞ ques quæ da tiu9 uero ł ablatius tā p is q͞ p bus qs ł qb9: Ad hoc sciēdū ꝙ qñ ꝑ iterrogatio ponūt͞ ł īfinito id ē ꝑ qs circūflect͞it͞: qñ uero ꝑ relati uo p se acuit͞ i lectōe grauat͞: & id p oēs cāus āriq quoq3 alis ꝑ ali9 ntio ꝑtulerūt. gtius ꝑ ducit ali9 semp & ē i raro usu: alii uero gtius ꝙ ē mirū ēt i fœminio a qbusdā ꝓlatū ē Cæ ci l9 aūq͞ barbara pierat alii rei cāi aphricam missus ē. ¶ Datiuus tam singularis qua3 pluralis in hoc modo una syllaba exceditur a genitiuo singulari: Vnde huic cui ei

monosyllaba sunt accipiēda ei tñ differētiæ cā ne iteriectō putet plerūq; bisyllabū iuenit̃ Simr̃ i ntio & datiuo pluralib9 ut ei ul̃ ii eis ul̃ iis huic & cui rarissime iueniūt. Stati9 i primo. Læt9 huic dono uideas dare iura nepotes Terētian9 d̄ lr̃is uerū ut cui q; ē pximitas locis oriri ē.n.sotaticū ex duob9 Ionicis a maiore & trib9 trocheis.

¶ Hib9 ēt p his antiq ptulerūt. Plaut9 i curculiōe. Eodē hercule uos paro & pono pares parissimi estis hib9.

¶ Terti9 modus pnois ul̃ terti9 modus d̄clinatōis pnoiu; ē q̄ p oia seqt̃ mobiliū declinatōnē & declināt̃ hoc mō pnoia qnq; meus a um tu9 a um suus a um noster a um uester a um. & habēt uocatiuū quæ possunt trāsire in secūdā psonā noster & me9 qd̄ cū deberet facere o mee duas ee breues i i lōgā cōuertit.

¶ Quart9 mod9 pnōis ē q p oia seqt̃ tertia; decliatōnē noiu;: ut nostras nostratis: cui9 nomiatiu9 ideo circūflectit̃ i extrēa qm̄ p syncopā pfert̃. Vetustissimi eni similē gtio noiatiuū pferebāt. notādū q; iterrogatiua ifinita abnegatiua distributiua relatiua quando carēt demonstratōne carēt ēt uocatiuo casu ut qs qualis talis alius nullus alter uter bini t̃ni et silia

6

¶ Flos cui9 gñris? masculini.qr?qa i os desinē
tia masculia sunt pter cos glos dos fœminia et
custos sacerdos bos cōpos ipos cōmuia & cs o
ris & os ossis neutra.¶ Vent9 cui9 gñris? ma
sculini.qr?qa i us correptā desinētia secūdæ &
quartæ declinatiōis masculia sunt ut uēt9 ār9
somn9 sex9.Excipunt hæc cristal!9 cost9 fasel9
arct9 nā sunt duæ arcti.Itē hæc uan9 acus hu
mus aluus pterea hæc dom9 col9 q̄ tā secūdæ
q̄ quarte declinatiōis iueniunt Itē anus nurus
socrus q̄ ipa natura fœminia esse ostēdit.Et ma
nus trib9 portic9 idus tātuʒ plurale hoc pealg9
& hoc acus aceris purgamētū frumēti uulgus
tā masculini q̄ neutri iuenit.hoc etiam uirus &
pus ideclinabile. Spec9 uero & pen9 tā mascu
lini q̄ fœminini & neutri iueniunt gñris Terē
tius i eunucho ad te pris penū oēʒ cōgregabā
frumēta pen9qꝫ.¶ Munus cui9 gñris? neutri.
qr?qa i us correptā desinētia tertiæ decliatiōis
neutra sunt ut opus onus.Excipitur hic lepus
hæc uenus hic & hæc ligus qđ & ligur dicit
hic & hæc & hoc uetus hæc pecus pecudis nā
hoc pecus pecoris facit.¶ Rus cuius generis?
neutri.quare?quia in us productam desinentia
monosyllaba neutra sunt supra syllabam uero
fœminia ut plus crus thus rus ius pus iuuēt9

~~fœminia ut plus er9 t' 9 rus i9 pus iuuēt9~~ sene
ct9 uirt9 salus palus seruit9 tellus icus. Excipi
tur hic m9 hic & hæc sus grus. ¶ In aus desi
nētia fœminina sunt ut laus fraus. ¶ In aes di
phtongū unū masculinū præs prædis & unū
neutrū iuenit æs æris. ¶ In t desinētia neutra
sunt ut caput neper gith. ¶ Pax cui9 generis
fœminini quare? qa i x dsinētia noia fœminia
sunt ut fornax nex nix nox nux crux lux calx
Excipiūt e aū x hñtia supra syllabā tūc.n. ma
sculia sunt nisi sint træ fœt9 ut ueruex pollex
uertex exlex pulex obex culex cimex apex co
dex murex hæc ilex carex cortex qd' & ma
sculinū inueitur. Excipiūt hæc supellex uibex
ꝑterea hic rex grex calix uarix fornix natrix
āguis genus. ¶ Adiectiua uero ipa significatio
nis natura cogēte oīs sunt gñris quæ ad utrū
que sexū ptinent comūis quæ ad solos mares
masculini .quæ ad fœmias solū fœminini sunt
de qb9 in omi termiatōne nō fecim9 curaʒ qd'
ipa significatō cuiusnam sint generis exclamat
ut hic & hæc & hoc audax mancipi frugi ex
pers prudēs inops hic & hæc dux coniūx ad
uena cælicola numida nemo hō rex pellex pri
ceps municeps parēs quæ'tria q̄uis in singula
ri neutris iūgi possint figurate tñ i pluralī de

ficit usus fortassis qa aliud significāt pricipia municipia parētia. ₵ Sciendū est ꝙ uerbalia i trix q̃uis sint fœminina i obliqs tñ casib9 & i plurali neutris ēt iūgūt ut uictricia tollite si gna et uictrici signo. ₵ Ars cui9 generis? fœmi nini quare? qa i duas desinētia cōsonantes mo nosyllaba fœminia supra syllabā uero masculia sunt ut gens fors scrobs sors frons stips stirps quod i arborib9 masculinū iuenit & hic man ceps auceps dodrās triēs quadrās adeps for ceps qđ a neuio & psio fœminio ponit gene re. Excipiūt hic mōs fōs mars pōs dēs cohors hiēs. Sciēdū tñ ē ueteres i mltis nulla rōe co actos sꝫ sola auctoritate gña cōfudisse ut hic & hæc cardo aspgo agn9 alu9 auis aqla arcus adeps ul adipes chatta cinis ul ciner ceruix calx crux collis cupressus platan9 popul9 lau rus crinis carbasus col9 cassis finis clunis ca lix fornax frutex grex frons hic & hæc hum9 imbrex limus latex linter lupus leo pampin9 perdix hunc uel hanc palumbem hic uel hæc fæx rudens senex stirps torris tiberis thiaras amnis funis āguis torquis tramcs uesper sup parus & hoc supparum hic & hæc uepres a quo dictum est ueprecula similiter hic ut hæc gutur murmur globus qđ ēt hoc glomus glo

meris dicit̃ hic fret9 et hic dorsus secũdũ quar
taz,pfretũ ti & dorsuz dorsi hic gelus ut gelũ
p gelu histrũ p hister & rhenũ tanagrũ metau
ruz hibꝝ uulturnũ oceauũ hoc tñ qñ flumĩ se
q̃bat̃ solebãt facere hic uel hoc iubar liquor pa
pauer sexus sal Cato ex sale q apd chartaginẽ
ses fit. Aphran9 i cõpitalib9 Quidqd loqt sal
meꝝ ẽ etiã hoc sale. Ennius ĩ quarto ãnaliu ce
ruleũ spumat sale cõferta rate pulsuz p mare.
p̃terea hic ul' hæc ul' hoc pec9 & pecu hic hæc
ul' hoc pen9. Ennius i nemea. Pecudi dat uiuaz
marito .põt tñ figurate hoc esse platuz ut si di
caz aqla marit9 ul' rex auiũ hic et hæc rætis et
hoc ræte hic ul hæc ul' hoc spec9. In his tñ &
similib9 freq̃ntiori auctoꝝ usui adherẽdũ est.

DE NVMERO.

NVmerus est decliatiõis forma quæ di
scretionez facere petest ℂ Quot sunt
numeri noiumꝰ duo singl'aris ut hom pluralis
ut hoies. ℂ Quæ dictiões numeꝝ suscipiuntꝰ
omnes que psonas quoq; hñt. ℂ Et notãdũ q
sunt quædã natura singl'aria quedã usu ut san
guis puluis pax natura ut ppria in quib9 tñ
quiq; modis plurali utimur numero. Euentu
ut duo catones participatõne regiõe ut galliæ
citer ior & ulterior opinione ut multi soles.

¶ Tetra quoq; uirt9 pietas iustitia ꝓbitas & si
milia qñ deas significāt ꝑpria sunt ideo nō ha
bēt pluralē numerū. quādo uero partes uł res
i hoib9 sitas appellatiua sunt & hñt pluralem
numerū. Vel deniq; auctoritate ueterū ut mel
la frumēta fabæ ordea farra uina. nā metallo
rū seminū humidorū ad mensurā uł ad pēsu3
ptinētia noīa i usu singłariter iueniūt ut aurū
electrū argentū æs auricalcu3 uitrū plūbū sta
gnū triticū oriza faba lēs pisa frumētū ordeū
far cōchis acetū liquamē mulsu3 oleū uinum
quorū multa i plurali quoq; numero qdā auc
toritate confisi ꝓtulerūt.
¶ Sūt alia semp pluralia uł nata ut gemini ꝓ
priū i signo cælesti & pisces ꝓ signo uł usu ut
manes arma mœnia floralia cōpitalia pallilia
nūdine kalēdæ nonæ idus & oīa pene dieru3
festorū nomina. ¶ Sunt alia quædā uoce sin gu
laria & itellectu pluralia ut populus plegio.
¶ Alia cōtra itellectu singłaria uoce pluralia
ut athenæ micenæ menala gargara tartara di
dima. iueniūt ēt ex hiis quædā in singłari idē
significantia ut micena thebe manalus cuq
dr & tartar9 & gargar9. DE FIGVRIS
q uot sunt figure tres simplex ut aius cō
poita ut magna 9 dcōpoita ut in agnani

mitas. Simplex ẽ quæ unica dictõe cõstat.
¶ Cõposita ẽ quæ ex diuersis dictõib9 cõstãs seperatiꝫ itelligẽdis sub uno accẽtu unã rẽ significãdam accipit. ¶ Decõposita ẽ quæ a cõposita dictõe deriuata qđ ĩ suũ ẽ compositoruꝫ nõ habet. ¶ Sciẽdũ ꝙ omẽs partes orõnis habẽt cõposita absq; iteriectõe & participio.
¶ Respublica gtĩo reipublice qr̃ declinat̃ itrinsecus ĩ q̃ quæ ex duob9 noiatiuis componũt̃ ex utraq; parte declinãtur quæ tñ ne i iunctura cõpositõuis labefactari uideãt̃ possunt dici p singulos casus cõponi sub uno accentu ꝑplata. Alteruter tñ alterutri9 facit ois eni gtĩs in ius triũ generũ debet esse q̃uis uetustissimi ẽt itegra cõpõebãt alteruter alterutra alterũutrũ dicẽtes & i gtĩo altertusutri9 Cicero i ꝑtagora. Quæ igit̃ põt esse dignitas uoluptatis ad molestiã nisi i magnitudine alteriusutrius posita. Quæ uero ex utroq; casu obliquo nomina composita sunt manent indeclinabilia ut hui9modi illiusmodi ¶ Quæ ex nomiatiuo & obliquo uel econtrario componuntur ex parte nominatiui tantum declinantur ut tribunusplebis iurisperitus.
¶ Singularia etiam cum pluralibus ut orbis terræ orbisterrarum paterfamilias paterfami

liar͞ siqs neqꝫ aliqs nūqs cōposita ostēdūt tñ a fœminio singłari q̄ neutro plurali i a desinē tib9. Cōpositō.n. nō ēclesis corrūpedctio nes solet dicim9 eni si qua nequa utaliqua.

QVID SIT CASVS.

C Asus ē mot9 casualiū dictōnū qi fine fit. ¶ Quot sunt casus? sex ntius gtius dtius accusatiu9 uocatiu9 ablatiu9. Qt ot sunt lræ terminales noium qb9 latin9 utit sermo? quattuordecim uocales qrqꝫ a e i o u Semiuo cales sex l m n r s x. mutæ tres c d t.

¶ Musa cui9 casus? nominatiui ei9 gtis musæ qr sic? qi in a desinētia noia masculia uł fœmi nina uł comūia addita e in æ diphtōgū faciūt genetiuū Simłr in as græca dū in ou apd eos faciūt genetiuū q̄ nostri absqꝫ s plerūqꝫ a corri piēres ꝓferūt ut marsias uł marsia huius mar siæ doctrinæ agricolæ aduenæ q̄d ēt cū neu tro figurate inuenit ut aduēa mācipiū. Simłr troiugenæ alienigenæ hæc tñ quæ a gener cō ponūt & in nus na num ulus ꝓfert. Cicero in ꝓnosticis caprigeni pecoris custos de gurgite uasto nullū.n. primæ uł qntæ declinatōis neu trū inueniri pōt. Excipiūt un9 ullus solus tot9 ali9 uter alter & illor͞ cōposita quæ plerūqꝫ in ꝯtriuꝫ generū comūniter penłtima ꝓducta

præter alterĭ efferũt gtiuuȝ & datiuũ i i secũ
duȝ quorũdã ꝓnominũ declinatõnē plerũqȝ
diximꝰ qm̄ ēt in i masculina & neutra inueni
ũtur fœminina i æ diphtongũ non solum una
unius uni:sed huiꝰ & huic unæ similiter ullæ
nullæ solæ totæ alteræ aliæ.ut Cicero ad He
rēnium At non tota res totæ rei necesse est si
milis sit.Neuter tamē neutra neutrũ ecõuer
so frequētius in i masculino & neutro & in æ
fœminino.]

¶Notãdũ ꝙ ãtiqssimi ēt i as more græco fœ
minia i gtio termiabãt.ũde adhuc pr̃familias
solemꝰ dicere ꝑ familiæ.¶Pœma gtio huius
pœmatis dic regl̃ã ĩi a desinētia græca si sunt
neutra addita tis faciũt gtiuum ut emblema
tis schematis torreumatis q̃uis apud uetustis
simos secũdũ primã & quidē fœminio genere
ꝓlata sunt & a nõnullis more secũdæ ut hoc
ēblematũ & peripetasmatũ.ũde frequēs usus
datiuos & ablatios plurales terminat in is ut
torreumatis emblematis .¶Monile gtio mo
nilis dic reglãȝ:quæ i e correptã desinũt e i is
cõuersa faciũt gtiȝ.In e ꝓductã græca sunt &
declinãt̃ græce ut lybye lybyes helene helenes
ul̃ mutata e i a & accepta e faciũt gtiuȝ i æ di
phtõgũ,ut helena helenæ .Excipit̃ hoc cepe in

decliabile & pluaa l'r cepe apud ueteres tñ &
cepa & cepici9 & cepiciũ Capro teste dicebat
Cum cuius casus ?ois qr ?qa pegrina sunt
neutra & aptota sinapi piperi nauci qd ẽ pũ
tamẽ nucis & ꝓ nihilo accipit. Dicimus tñ &
hoc sinapis piperi quoq; licet pegrinũ sit hoc
piper pipis a nostris decliatũ est. Cicero hu
i9 ciceronis qr sic? In o latia ꝑducta o & assũ
pta nis faciũt gtĩm nisi sint fœminia i do uel i
go desinẽtia quæ nisi sint ꝓpria i correptã hñt
añ nis præter hic Cupido cupidinis ꝓ deo car
do cardinis ordo ordis hõ hois apollo apolli
nis ãnio anienis a ueteri ntio anien turbinis ap
pellatiuũ nã ꝓpriũ turbonis facit. Itẽ margo
qd tñ ẽt fœmininũ iuenit marginis. Iuuenal.
I ã plena margie libri caro carnis facit qm̃ noia
tiu9 ẽt carnis dicebat T. liuius i quartodecimo
ab urbe condita. Latinæ quæ isstauratæ quod
laurẽtibus carnis quæ dari d; data ñ fuerit.
In o ꝑductã græca sunt & fœminina & uel
græce declinãt ut mãtho manthos uel addita
nis faciũt genetiuum ut Dido didonis Io io
nis Ino inonis Calipso calipsonis. Cornu ge
nitiuo hui9 cornu qr sic ?quia in u desinencia
noia neutri sunt generis & idecliabilia i singu
lari numero quæ ẽt i um eodem gener plerum

f. 5

que pferebãt ut hoc cornũ tonitrũ gelũ & i uſ gñre maſculio quarte decliatõis ut hic corn9 tonitrus gelus .Cicero tamen in arato hoc gelus pro gelu & genus pro genu ſæpius di xit ¶ In e duo quæ neutri ſunt generis iueni unt ut alec alecis lac lactis qd' tñ ẽt i e apud uetuſtiſſimos deſinebat .¶ In d & i t oia aliẽa ſunt & aſſumpta is faciũt gtiuũ pter aliud qd & caput cũ ſuis cõpoſitis qd' u i i mutauit i ge nitio gith & nepet indeclinabilia ſunt.¶ Con ſul gtio hui9 cõſulis dic rg ſam? in l deſiñtia oia aſſumpta is faciũt gtim. Neutra uero in al & i el pductã quæ barbara ſunt ẽt penltimã pdu cũt mellis fellis duplicãt ll. Excipit nihil quod ab eo qd' ẽ nihilũ p apocopen factũ ideclinabi le ẽ.¶ Neq̃ cui9 caſus ?ois & cim nomen uici indeclinabilia ſunt .¶ Tẽplũ hui9 tẽpli dic re gulã. In on græca neutra & in um oia ultima ſyllaba in i mutata faciunt genitiuum ut Peli on pelii Glicerii ſic ilion ilii.

¶ Delphin gtio hui9 delphinos uel delphinis quare ſic? quia in an uel in in uel yn deſinẽtia nomina græca ſunt & tam græce aſſumpta os quam latine aſſumpta is declinãtur titan tita nos uel titanis eleuſin eleuſinos uel eleuſinis phorcyn phorcynos ul' phorcynis. Nã phorcys p s phorcyis facit ñ phorcynis adramin nom

herois adramynis pan panos solũ dicit̃. Euan aũt accepit t euãtis. Virgi. i sexto. Illa chorũ simulãs euãtis orgia circũ qđa ȝ tñ ꝓ accusatiuo plurali accipiũt ne sit cõmuis extrẽa syllaba ut euãtis phrigias ꝓ baccãtis. ℭ Notãdum qđ a gtio græco os i us mutata & ab actio noiatiuo fecit latinitas ut abacus arabus elephãtꝰ æthiopus titanꝰ pãthera cratera decempeda cassida. Virgi. aurea uati cassiba ꝓ cassis. Etiã notãduȝ qđ i in desinẽtia apđ græcos & i is ꝓductam apđ latios exeũt sed tñ i infreq̃ntius ut Ariȝ ꝓpriũ nom̃ & aris delphin & delphis eleusin & eleusis urbis nom̃. ℭ Zenophon gtio huiꝰ zenophõtis dic regulã. In on desinentia græca sunt & os gẽitiui græci i is mutata penultia secũdũ eos manẽte ꝓducta uł correpta decliãt. Menonis sinõis lachoõtis & tñ etiaȝ ablata n ꝓferũt i noiatio secũdũ latinoꝝ regulã decliñ ãtes ut dracõis leõis antiphõis. ℭ Flũm genetio huiꝰ flumis quare sic⁊ quia i en desinẽtia si correpiuntur mutata e in i & assumpta is sin ꝓducuntur is tantum assumpta faciunt genitiuum ut numinis tubicis renis syrenis lienis splenis.

Nectar huiꝰ nectaris qr sic⁊ qa i ar dsĩñtia corripiũt ar & assũpta is faciũt gtiȝ & si driuatia

neutra sunt ꝓducit̃ a i obliqs cæsaris bostaris lupanaris far assumpsit ris par & lar i noiatiuo ꝓducũt̃ nar uero ẽt in obliquis. ¶ Oleaster huius oleastri dic regulã. In er desinẽtia ſt er añcedẽtib9 nisi sint possessiua ut cãpester campesteris paluster palustris quorũ in is fiũt foeminina er i ri mutãt & faciũt gtiuз ut auster austri magistri apiastri. Excipit̃ sequester seq̃stris qđ ſt añ er hẽt nec ẽ possessiuũ & hз foemininũ in a. Virgili9 pace sequestra & tñ tertiæ declinãtõis iuenit apđ plerosq;. Cicero secũdo uerinarũ aut sequestres aut iterpretes corũpẽdi iudicii. Plautus tamẽ secundũ analogiam ꝓtulit haud fugio sequestrum.

¶ Alexander hui9 alexãdri quare sic? qa in er desinẽtia græca masculina supradictaз seruãt regulam quæ epud græcos i pos desinũt alia in eadem syllaba consonante antecedẽte mutant pos in er apud latinos ut pos meleager meleagri pos Alexander alexãdri. pos Menãder menãdri. excipiũt̃ gõgr9 q̃uis gõger dixit Plaut9 codr9 hydr9 petrus scõbr9 ebr9 ãphimachr9 locrus quæ os u mutãt nõ pos i er q̃uis ãtiq ẽt i aliis eiusdem terminatõnis sic protulere noiatiuos uirgil9 tã teucr9 & euãdr9 ꝓtulit q̃ teucer &

euĩder. Ater huiꝰ atri dic regulã. oĩa latina no mia i er quæ i a faciũt fœmiña mutãt er in ri ut niger nigri facit. n. nigra. Excipiũt quæ s uł sp uel n añ er habẽt & a ferẽdo uł gerẽdo cõposi ta quæ accepta i faciũt genetiuuꝫ una syllaba uicẽtẽ suũ noĩatinũ ut miser miseri ꝓsper pro speri Cicero tñ ꝓsperꝰ dixit i sexto de re pu. hoĩnũ gẽri ꝓsperꝰ & salutaris asper asperi nã aspri p sincopã dicit̃ lucifer luciferi corniger cornigeri tener teneri liber quoqꝫ p ingenuo excipit̃ liberi faciẽs dexter simĩr dextri & de xteri ẽt adłter adulteri & nota ꝙ tot syllaba rũ ẽ genetiuꝰ masculini quot noĩatiuꝰ fœmi nini. Excipiũtur alter & uter & ex hiis cõpo sita quæ ꝓnoĩnũ declinatõnẽ sequunt̃ alterius eni & utrius faciũt genetiuuꝫ. ¶ In er ꝓpria eiusdẽ termĩatõis si sint appellatiuis similia su prãdictoꝝ seqũt regłaꝫ ut asp ꝓpriũ & appel latiuũ aspi liber ꝓpriũ & appellatiuũ liberi. Itẽ cap nom̃ ꝓpriũ & appellatiũ capri. ¶ Mu lier gtĩo huiꝰ mulieris dic r̃gulã. In er desinen tia præter supradicta oĩa cuiuscũqꝫ sunt ge neris i is correptã exeũt i gtĩo & nisi c uł t uel st añcedat una syllaba supat noĩatiũ ut alacris uolucris pr̃is mr̃is cãpestris uberis celeris ¶ Excipiuntur carceris ciceris later lateris iu

piter iouis a ntio iouis ueteri q̄uis iupitris dic
tū sit iter itineris apud uetustissimos iter iteris
& itiner itineris dicebāt culter cultri cancer
cancri et canceris ꝓ morbo socer soceri cuius
fœminiuꝫ ē socrꝰ q̄uis hic & hæc socrꝰ ꝓtulis
se ineiāt ātiqores gener generi acer arbor ace
ris hiber populꝰ q habitat ultra armeniā hibe
ris ꝓ fluuio hispaniæ hiberi facit q tn̄ ēt hibe
rꝰ hiberi dicit̄. Itē iber ibris & illiꝰ cōposita sep
tēber seprēbris october octobris nouēber no
uēbris decēber decēbris i qbꝰ tamē uetustissi
mi noīatiuꝫ gtio similē ꝓferebāt. Cato de sacri
ficiis mēse octobri fecimus nouēbris reliquus
erat mulciber si ē a mulcēdo & imbri cōpoītū
ut plerisq̧ uidet̄ meliꝰ termiatōe simplicis ter
minat dicit̄ tn̄ ēt mulciberis. Præterea excipiū
tur hæc que sunt ācipitis gti accipiter accipite
ris uel accipitris opiter opiteris uel opitris si
milr maspiter maspiteris uel maspitris diespi
ter diespiteris uel diespitris. Iteꝫ excipit̄ puer
pueri liber libri fiber fibri aper apri coluber co
lubri q̄m̄ puera libra fibra apra & colubra iue
niūt̄ fœminia & sic sunt secūdæ ratōnablr.
¶ Notandum nullum fœmininū in er secūdæ
declinatōnis inueniri licet seruius acer acri di
cat i commento uirgilii.

¶ Vir hu9 uiri quare sic? q2 i ir desinētia assū
pta i faciūt gtīum leuir leuiri triumuir triūuiri
Excipiūt hoc gadir martir quæ assumunt is ir
et abadir ideclinabilia sunt. Carisi9 ir iris dcli
nat. ¶ Orator hui9 oratoris dic regulā. oia i or
pducta o nisi sint neutra uł græca cuiuscunq;
sunt generis assumpta is faciūt gti3 ut saluato
ris uxoris auctoris algor algoris qd hic algus
gtio hui9 alg9 apud plautū dictū est hoc marmor
mor marmoris æquor æquoris hic Hector he
ctoris actor actoris ppriu3. Excipiūt memor
memoris imemor imemoris qd apud uetustis
simos noīatiuū hēt similē gtio. Cæcilius ita ne
est imemoris Indecor idecoris simplex quoq3
decor decoris correpta penultima p decor9 de
cora decorū apud ueteres iuenit. Salusti9 equs
& armis decorib9 Itē arboris quoniā ē a robo
re Præterea excipiunt a puero uel corpore cō
posita ut publipor mācipor tricorpor que o cor
ripiunt. hoc ador duab9 repugnantib9 regulis
remāsit ideclinabile. nāq; cū ab adoro est debe
ret producere o qd pł ibet regula neutrorum
deriratiuum tñ eius pductam habet. Virgili
us in septimo & adorea liba per herbam. Exci
pitur ēt cor cordis quod itercipit d. ¶ Vultur
genetiuo hui9 uulturis dic rgulam. In ur desi

nentia oĩa nisi habeãt fœminia in ra assumpta is faciũt genitiuuꝫ ut turturis sulphuris sat̃ sa turi qm̃ hēt satura. Excipiunt̃ neutra q̃ u in o uertunt in genitiuo robur roboris ebur eboris femur femoris quod & semẽ semis dicit̃ q̃uis nomiatiuꝰ in usu raro sit iecur iecoris uel ieci noris cuiꝰ noiatiuꝰ iecinus non est in usu.

m Ecenas mecenatis dic regulaꝫ. In as de sinentia latia ablata s & assumpta tis faciũt genitiuũ ciuitatis honestatis arpinatis. Excipiunt̃ monosyllaba hic as getio huiꝰ assis hoc uas uasis qd in singlari tertiæ in plurali se cũdæ est Præterea hic uas uadis masmaris et hoc fas nefas & hic & hæc & hoc nugas ĩdecli nabilia. Latina diximꝰ qm̃ greca in as apd eos si in ou eyeũt i genetio prime sunt sin i os in is faciũt genitiꝫ latinũ ut lisiæ ãthæ calcãtis pal lantis palladis quãuis uetustissimi etiã secũduꝫ primaꝫ protulisse inueniãtur. Plautus in mene chmis noui cuꝫ calcha simul. ❡ Seges genitio segetis dic regulaꝫ. In es correptaꝫ ablata s & addita tis faciũt genitiuũ & si sunt fœminina uel si ae diphtõguꝫ habent in penultia uel si a uerbis e breuem habentibus in penultima deri uant̃ uł si i tenẽt añ es seruãt e breuẽ in geniti uo: sin uero masculina uł cõmuia mutãt e i i ut

7

regetꝭ præpetꝭ teretꝭ parietꝭ tramitꝭ sospitis. Excipiũt a pede cõposita q̃ seruãt e & a seden do q̃ mutãt e i i & i dis terminãt gẽitiꝫ ut qua drupedis bipedis obsidis desidis. Excipit etiaꝫ hic et hæc et hoc iqes qd̓ e ꝑducit i gtio. Apes huiꝰ apis nõ ẽ cõtra reglaꝫ qm̃ ꝑducit e q̃uis recte etiaꝫ ntio apis dicat dicimꝰ.n. apicula & Ouidiꝰ cõfirmat nõ apis ide tulit collectos se dula flores & alia tñ a pede cõpoita ꝑducunt auctores. Virgi.i quarto æneidos. Stat sonipes & frena ferox spumãtia mãdit. ¶ Cædes gtio cædis dic reglaꝫ. In es ꝑductã desinẽtia latia nisi añcedat i mutata e i i & si añcedat i ablata s et addita i faciũt gtim ut uerres uerris dies diei. Excipiunt mercedis heredis locupletis pe dis cereris. ꝑterea fides fidei q̃ e corripiũt tã i gtio q̃ i dtio. similr plebes plebei & famei apd̓ ueteres qes uero apd̓ uetustissimos qdẽ qei fa cit apd̓ iuniores quietis. Vnde hæc requies in eodem genere tam quintæ quam tertiæ inue nitur. Virgilius in quarto æneí. Tempus in ane peto requiem. Cicero i diagolo d senectute ut meæ senectutꝭ rqẽ oblectamtũq; noscatis. Chremes genitiuo huius cremetis uel cremis dic regulam. In es græca si quidem in os faciunt genitiuum consonate antecedente taꝫ

81

os geñitiui græci q̃ es nominatiui in is mutata faciũt genitiuû græcũ ut laches lachetis ul la chis. Si uero i ou faciũt gtim græcũ es in æ di phtõgũ mutata declinãt ut achatæ priamidæ quæ ẽt secũdum regłaȝ auctores ꝓferebãt ut orõtes orõtæ & orõtis. Cicero in primo tuscu lanarũ nõ sine cã cũ orestis fabulã diceret Eu ripides quod si in eos ul in ous terminãt gene tiuũ græcũ es in is mutata faciũt genetiuum ut palamedis.

¶ Sciẽdũ ꝙ i huiꝰmõi nominibꝰ quæ tertiæ sunt frequẽtissim: ueteres datiuũ ꝓferebãt ꝑ genitio Cicero ĩ quarto uerrinarũ. Intimarchi di potestate socioꝝ populi romani ãtiqssimoꝝ ac amicissimoꝝ liberos matresfamilias.

¶ Collis genitiuo huiꝰ collis dic ẽgłaȝ. In isꝺ sinẽtia latina si corripiũt similẽ hñt nominati uo genitiuũ sin uero ꝓducũt ablata s & addi ta tis faciũt gẽitiuũ ut suauis litꝰ hic & hæc sã nis samnitꝰ hic & hæc dis ditꝰ cuius neutrum dite in usu non inuenit. in nominatiuo singula ri. Excipiunt lapis lapidis & lapis apud uetu stissimos dictum est. Sanguis sanguinis quoni am ueteres hoc sanguen dixerunt hæc pollis pollinis qđ ꝓbus & cæsar hoc pollen dicunt cuspis cuspidis semis semissis cassis cassi

dis hæc capis capidis qđ magꝰ grecū ē cuiꝰ di
minutiuū capidula ē. Præterea hic glis gliris
& hæc uis huiꝰ uis cuiꝰ plurale simtr uis tam
Lucretiꝰ q̄ Salustiꝰ ꝑtulerūt Salustiꝰ male
ii assuetū ad omēs uis cōtrouersiarū Lucretiꝰ
Sꝫ quā multarꝵ rerꝵ uis possidet in se atqꝫ po
testates. Illa uero quæ tā in is q̄ in er exeūt re
gulā seruāt in er termiatorꝵ ut pulueris cucu
meris cineris uomeris. Præterea declinat Cæsar
pubis ꝑbꝰ pubes qdā puber puberis facit qđ
tn̄ cōpositū inuenit similē hn̄s nominatiuo ge
nitiuū. Virgiliꝰ in qnto ipubis Iuli cuiꝰ neutrꝵ
Horatiꝰ ꝑtulit impube corpꝰ. Cicero uero i se
cūdo de oratore puberē dixit & in quarto ue
rinarꝵ filiūqꝫ eiꝰ ipuberē legatū a pr̄e missum
¶ Simois gtio huiꝰ simoētis dic reglāꝫ: In is
desinētia græca si i os purā faciūt gtim græcū
similē habēt nominatio genitiuū si antecedat
consonans o in i mutant ut neapolis thetidis
q̄uis ablatiuo eiꝰ ab hac theti ꝑtulit Plautꝰ.
¶ Sacerdos huius sacerdotis dic regulā: In os
desinētia latina ablata s & addita in masculi
nis ris in cæteris tis faciunt genitiuum ut flo
ris cotis dotis. Excipiuntur nepos nepotis &
compotis: in quo solo o corripitur bos bouis
glos gloris os correptum ossis quod quidam

5

ueterũ & hoc ossuz & ossu pferebãt os produ
ctũ oris custos custodis quod ideo in dis desi
nit qa a custodio uerbo ē. ℭ Heros gtio hu9 he
rois qr sic qa in os græca os genitiui græci ĩ is
mutata faciũt gtim ut chriseroos chriserois mi
noos minois quod Salustii9 minonis protulit
secũdo historiarũ. Dedalũ ex sicilia pfectũ q
minonis irã fugerat nã s in n mutata & syracu
sii hoc proferũt. Vnde & cicero ĩ quarto de re
pu. athos athonis ptulit p athõ uł atho. In on
uero desinẽtia ablata n plerũq; dicũt a latinis
ut argo leo draco sic mino gobio p gobios abie
cta s. ℭ Hæc manu9 hui9 manu9 dic regulã ! In
us correptã desinẽtia fœminina nisi; sint arbo
rum noĩa simĩr masculina s uel x uł t ãncedẽ
tib9 si sint rerũ incorporaliũ uocabula uel eis
omonyma & quæ aliã in eadẽ syllaba ãn tus
habẽt consonãtẽ nisi sint ppria uł mobilia &
õĩo cũcta quæ a pticipiis p syncopã fiũt uel
eis similia si fixa sint & oĩa masculĩa q̄ neutra
quoq; ĩ u desinẽtia iueniũt pducta us faciunt
gtim & omĩa sunt quartæ declinatõis ut hæc
nur9 hæc an9 qd & anuis ueteres dixerũ. Terẽ
ti9 ĩ eaut. ei9 anuis cã opĩor quæ erat mortua.
hic uisus lux9 cãus flux9 part9 qđ & partõ di
cebat. hic magistrat9 salt9 uersus exercit9 hic

fluct9 quest9 & fast9 a fastidio uerbo ꝓ ānali uero a fastis & nefastis dieb9 sic dictū̄ frequē ti9 secūdæ ē hic pct9 exercit9 salt9 ꝓ pctat9 exercitat9 saltat9. Itē hæc acus hic port9 lacus sin9 curr9 gradus primitiuorū seruāt decliatō nē a portu cōpositū hic angiportus qđ & hoc āgiportū dr̄ argiporti facit. Sin9 uero ꝓ uase qđ & sinū dicit̄ i ꝓducta secūdæ ē & hic toni tr9 corn9 art9 dicta sunt. Excipiūt̄ hæc aluus & hæc humus secūdæ qm̄ ueteres hic alu9 fre quēter & hoc humū ēt dicebant. Liui9 i ado ne humū humidū pedib9 fodit & hæc domus & hæc colus tā secūdæ q̄ quartæ hæc Venus hæc pec9 pecudis hoc pec9 pecoris hoc pecu pecu. Preterea hic lect9 lecti qđ & quartæ a pud ueteres iuenit̄. Plaut9 i āphitrione. Quaz lect9 ubi cubuisti concaluit loc9. Must9 musti qđ et mobile inuenit̄ ꝓ nou9 noua nouū. Orna t9 tū tumlt9 fruct9 quest9 aduēt9 senat9 uer sus uict9 gemit9 apud ueteres etiam secundæ inueniunt̄. Alia uero in us correptam masculi na secundæ sunt declinatōnis ut Virgilius uē tus somn9 lacert9 cib9 quod etiam secunduz quartā ātiq protulerūt. Excipiūt̄ lacus arc9 ar c9 & arci ꝓ iride. Cicero de natura deoꝝ Cur autē arci spēs nō in deoꝝ numerū reponatur

hic ſpecꝰ ſpecꝰ ponit. T. liuiꝰ in primo ab urbe cōdita. Lucꝰ erat quē ex opaco ſpecu qđ tam̄ & hoc ſpecū & hæc ſpeca & hoc ſpecꝰ ſpecorꝫ iuenit penꝰ ēt in tribꝰ gn̄ribꝰ ſꝫ & hoc penum Affraniꝰ ꝓtu'it hic ficꝰ ꝑ uicio corporiſ hæc ficꝰ ꝑ fructu & arbore quartæ ſunt. Itē excipiū tur hic lepꝰ leporis ligꝰ ligurꝫ qđ & ligur dr̄ uetꝰ ueteris qđ & ueter dr̄. Ennꝰ. Cū ueter occubuit priamꝰ ſub marte pelaſgo. Sibilus tam̄ & nidus uľgus fretꝰ cū ſint ſecūdæ declinatō nis ēt ſecundum quartam ueteres ꝓtulerunt.

¶ Hæc ornꝰ gtio huiꝰ orni dic reglꝫ ꝫ oia in us correptā arborū noia ſecūdæ ſunt declinati tōnis præter quercꝰ laurꝰ pinꝰ cornꝰ ficꝰ que tam ſecūdæ q̄ quartæ inueniūtur.

¶ Hæc ſeruitꝰ gtio huiꝰ ſeruitutꝫ dic regulaꝫ In us ꝓductum deſinētia fœminia ablata s & addita tis faciūt gtīm ſalus ſalutꝫ uirtꝰ uirtutis. Excipiūt tellus telluris palus paludis icus incudis ſus & grus comunia ſuis & gruis hic mus epicenūꝫ muris. Præterea inuenitur apđ uetuſtiſſimos intercus intercutꝫ quo Cato q̄ſi adiectiuo uſus eſt ut ſit ſecūdū eū hic & hæc & hoc itercꝰ id ē quľ quæ uľqđ itra cutē ē.

¶ Genꝰ gtio huiꝰ gn̄ris dic reglaꝫ. Oia neutra i uſ ſi ſunt monoſyllabi ꝓducūt & ablata ſ &

addita ris faciũt gtim ut i9 iuris crus cruris r9 ruris th9 thuris. Supra syllabã uero d ul l uel n ãncedẽte ul si habuerint uerba i ero exeũtia mutãt us i e correptã & accepta ris faciunt ge nitiuũ ut põderis sceleris muneris oneris ulce ris operis lateris uisceris. Alia uero noia oĩa mutãt us i o correptã nisi sint cõparatiua & ac cepta ris faciũt gtim ut decoris pecoris frigor tergoris stercor melior felicioris pignoris tñ & fœnoris frequẽti9 i oris q̃ in eris exeũt. Ex cipiuntur facin9 facinor & ac9 acer hoc uul gus uulgi qm̃ & hic uulgus uulgi dr̃ hoc pus et uir9 q̃ ñ hñt i usu gti3 q̃uis qdã uiri dixerit ₵ Cyr9 gtio hui9 cyri dic rgla3. In us græca si qdẽ apđ eos i os desinũt secũdæ sunt ut pi lus pelagus chaus chai. Si uero apud eos i us desinunt & i os exeũt in gtio os in is cõuersa faciũt gtim ut melãpodis ædipodis q̃uis plau t9 in ablatio ab ædipo dixerit Pãt9 Eur9 Al cin9 & similia quæ p synaeresi3 dicũt apđ eos secũdæ sunt decliatõis. Orati9 tñ alcino9 alci noi decliauit. ₵ In is græca sunt tm̃mõ & mu tata os gti græci i is faciũt ut ãphibrachis chla mydis q̃uis oĩa græca græce ꝑlata ĩueniant ₵ In æs diphtongum desinẽtia duo inueniũt. præs prædis & aes aeris.

In aus simlr ablata s assumunt: dis fraudis laudis. In eus diphtõgũ desinétia græca sunt & us i i mutata faciũt gti 3 ut Tyde9 tydei i qb9 mutatõe dorica mutam9 nõnũq̃ diphtõgũ in e pductã & pferim9 secũdũ tertiã declinatõnẽ ut Achilles Perses Vlyxes Orphes Pedes Tydes & q1 græci qñ eus i es uertũt uocatiuũ i e lõgã terminãt i eo quoq3 casu latini illos sequũt Achille Perse & cõtra i qbusdã in es pductã terminãtib9 fecerũt græci poetæ leus p es ut ant'iphate9 gerione9 are9 p ãthiphates geriones ares dicẽtes. ℭ Audax gtio hu9 audacis dic rgla 3: In x desinentia ablata x & si sint a uerbis i go addita gis si assumpta cis & pducta penltima nisi e habeãt correptã añ x quæ in i uertit i gtio præter q̃ in monosyllabis & nisi barbara sint ul masculina i x faciũt gti3 ut gregis legis fallacis uocis nex necis apicis rmigis uolucis pharnacis fornicis calicis uaricis. ℭ Excipiũt nix niuis supellex supellectilis senex senis nox noctis. ℭ Vetustissimi tñ supellectilis ntio & senecis & ninguis i gtio. Itẽ que corripiuntur gregis trucis facis nucis picis crucis salicis filix filicis cõiũx cõiugis qđ n amisit in gtio. ℭ In x græca os genitiui græci mutãt in is ut stix stigis spinx spigis bombycis fœnicis

onix onicis gen9 lapidis. ℭ Vrbs gtio urbiſ dic regulã: in bſ uel in ms ul ps deſinẽtia interpo ſita i & ſi e añ ps ul bſ ſit mutaẽ e i i præter q̃ i monoſyllabis faciũt gtĩm ut trabis hiemis in opis celibis municipiſ plebis excipiẽ aucepſ au cupis. ℭ Arſ gtio hui9 artis dic regla ʒ. In ns uel ls uel rs ablata s & addita tiſ faciũt gtim ut mõtis amãtis partis pult9. Excipiũẽ frondis lendis glandis. ℭ Concors gtio hui9 cõcordis dic regla ʒ: omia cõpoſita ſimpliciũ declinatio nẽ ſequũẽ ẽt ſi gen9 mutẽt ut diſcorſ diſcor dis cẽtiman9 centiman9 exlex exlegis tricor por tricorporis a pendẽdo cõpoſitũ libripẽs li bripẽdis triceps tricipit9 præceps præcipit9 ãtiquiſſimi tñ concordis diſcordis in rtio & ã cipes bicipes præcipes & ſimilia proferebant ac ita declinabãt ut militiſ genitiuũ ẽt ãcipiſ bicipiſ præcipis dixerũt ut inopis. Excipiũtur angiport9 angiporti exanguis huiuſ exãgnis.

DE QVINQVE DECLIAATIONIB9

Q Vot ſunt declinatões noiuʒ: qrqʒ Mu ſa cui9 decliatõis: primæ: qr: qa ei9 ge nitiu9 ſinglaris i æ diphtõgũ deſinit. Domi nus cuius declinatõnis: ſecũdæ qr: quia eius

gtius singlaris i i ,p ducti desinit. Pr cui9 decli
natõis ẽtertiæ quare ẽ q2 ei9 gtius singlaris in
is correptã desinit. Excipit uis. Visus cui9 de
cliatõnis ẽquarte qr ẽ q2 eius gtius singlaris i
us uel in u pductũ desinit. Dies cui9 declina
tõnis ẽqntæ quare ẽ q2 ei9 gtius singularis i el
diuisas syllabas desinit.
¶ Nomiatiu9 primæ declinatõis quot termina
tões hẽt ẽtres a as es ut musa æneas ãchises
quarum as & es grecorum tm̃ & masculino
rum sunt quas in a plerunq3 uertunt latini ut
Sosia Birria poeta sophista scita græci.
¶ Gtius & dtius singlaris & noiatiu9 & uoca
tiu9 plralis primæ declinatõis i æ diphtõgũ
desinũt & pares hñt syllabis ntio singulari.
Sed in genetiuo solum diuisione usi sunt poe
tæ ut æneai anchisai aulai militiai pictai ,p æ
neæ anchisæ aulæ militiæ pictæ dicẽtes & si
milia. ¶ Actius priæ decliatõis ,pæ diphtõgum
gti mutat i ã ut musa3 ænea ãchisa3. i græcis
tñ frequẽti9 græco utũt accusatiuo q fit s no
miatiui in n mutata. In a græca si pducũt a ac
centũ quoq3 græcũ seruãt & addita n faciunt
acti3 græcũ quæ tñ rari9 pferũt ut ænean an
chisen æginan Stati9 æginan ab ũdis.
Vti us singlaris priæ decliatõis i a correpta3.

desinit ut poeta musa nisi sit graec9 & ꝓducẽs
a apđ eos ut ænea. Latia uero ꝓportõ ĩ a cor
reptã uult uocatiuũ primæ declinatõnis sicut
supradictũ ẽ termĩare ẽt ĩ græcis. Orati9 ĩ secũ
do sermonũ. Neq; humasse uelit Aiacẽ atrida
uetas cur. ℭ Stati9 tñ nemea ꝓduxit moꝛ̃ græ
co. ℭ Anchises uocatio o ãchisa uł ãchise dic re
gulã. Omnia in es græca ablata s in e ꝓductã
faciũt uocatiuũ ut Achate Achille.
ℭ Ablatiu9 singłarꝛ primæ declinatõis ĩ a pro
ductã desinit ut musa achata nisi ĩ græcis ĩ es
tã primæ q̃ tertiæ decliatõis uł in e desinenti
b9 ĩ qbusdã dtio græco q semp ꝓducit̃ ꝓ abla
tiuo utũt̃ latini latinam seruantes scripturam
ut ab achate ab aristotele penelope ab arachne
Iuuenalis tamen calpe corripit quasi a nomia
tiuo calpes huius calpis. Sʒ lõge calpe ẽ licita.
ℭ Ctius płralis primæ declinatõis fit ab abla
tiuo singulari addita rum ut poetarum musa
rum In compositis tamen & patronimicis ple
runq; p concisionẽ profertur ut troiugenum
amphorum dardanidum pro troiugenarũ am
phorarum dardanidarum.
ℭ Dtius & abltius primæ decl̃iatõis ab abltio
singulari a mutata ĩ is ut poetꝛ musis. Fœmini
na tñ quædã pauca ex masculis trãsfigurata ĩ

hn̄tib9 neutra eorꝝ aialiū demōstrātia quæ na
turalr diuisuꝫ gen9 hn̄t ablatio singlari assum
pta b9 faciūt dtim & ablatiuū plrales natab9
filiab9 deab9 equab9 asinab9 mulab9 libertab9
filiis ēt & natis libertis uetustissimi ꝓtulerūt
his addūt ābabus & duab9. ¶ Accusatiu9 plu
ral priæ declinatōis fit addita s ablatio singla
ri ut pœtas musas. DE SECVNda decliatōe
¶ Noiati9 secūdæ declinatōis quot terminatō
nes hēt? sex in er in ir in ur i us i um i eus ut
Caper Alexāder hiber hispan9 fluui9 q ēt hi
ber9 dicit quod solum ꝓduxit er in hac decli
natōne & ab eo compositū celtiber. Nā p gen
te quæ iuxta armenios est hiber hiberis facit
& in ir & in ur latinorū tātū & masculinoruꝫ
ut uir & satur. In us ut platan9 clar9 uulgus
In um neutrorꝝ & figurate fœmininorū ut re
gnum glicerium. In eus græca tm̄ & masculina
ut pele9 Pāth9 tam̄ per synæresim ꝓ pāthous
sicūt Alcin9 ꝓ alcino9 ꝓlatum est.
¶ Gtius singlaris secūdæ decliatōis i i ꝓduc
tā desinit & i ir ul i ur ul i eus desinētia una
semp syllaba uicunt in gtio & penultimā bre
uē hn̄t nisi poetica ꝓductō fiat i græcis. in us
uero & i um pars hn̄t syllabas q̄uis i his quæ
gemināt ii i gtio poetæ soleāt subtrahere alte

rā. Virgili9 in primo aeneidos. Hic tñ ille urbē patavi sedesq́ locavit. qđ non fit nisi cā metri nūq̄ enim genetiu9 minorẽs vult haberẽ syllabas nominatiuo in er variat̄ ut supradictū ē. Virgili9 gēetiuū posuit atticū. In foribꝰ letū Androgeo tū pēdere poenas. Licet .n. in graecis graecorū casib9 uti. ¶ Datiu9 & ablatiu9 secundae declinatōnis fit a gtio extremae i mutatōe in o ꝓductā ut hui9 luciferi huic & ab hoc lucifero tiphoei huic & ab hoc tiphoeo. ē tñ qñ ēt graeco datiuo in huiuscemodi noīb9 in eus finiti b9 noīatiuū solēt uti antiq. Virgili9. Orphi calliopea lino formosus Apollo.

¶ Accusatiu9 singłaris secūdae declinatōis fit a gtio singłari mutata terminatōe in um ut priamū theseu3 graeca uero in eus ēt in a Caetera ēt i on graece terminãt.

¶ Vocati9 singłaris secūdae declinatōis qñ in er uel in m desinit nominatiuus est similis ei. In eus uero desinentibus graecum solūmodo uocatiuum in usu inuenio qui a nominatio fit ablata s ut o Theseu. Similiter apocopata ut o Panthu. In us desinentia mutata us in e faciunt uocatiuu3 si tamen ante us i sit in propriis abiecta us uel a genitiuo abscisione extremae lrae ꝓtulerunt ut o Virgili. Qr̄ seruauit accen

tũ cũ penltĩa breuis sit:q: i abscissionib9 si uo catĩ qui ẽ accẽt9 itegra manet seruat accẽtũ ut illec illic. ℭ Põpeii quot syllabaꝝ ſduaꝝ q: cũ hu9mõi uocatiui una syllaba minores ſint ntio extrema i ꝑ cõsonãte ẽ accipiẽda. Excipi tur fili uel filie populus fluui9 noĩatiui sunt ꝑ uocatis hãc dignitatẽ nos obseruam9 cũ dici m9 o agn9 o de9. ℭ Pluralis ntius & utius taꝫ masculini q̃. fœminini gñris secũdæ declinatõ nis simil ẽ gtio singlari. Neutri uero gñris no mĩatiu9 actius & utius plrales fiũt extrema i gti singlris mutata i a. In oĩb9 neutris tres ca sus sunt similes ntius actius utius & i plurali numero sẽp đsinũt i a nisi sint græca ut tẽ pe cepe. ℭ Gtius plral secũdæ declinatõis fit i oĩ gñre addita rũ ab ablatio singlari Cõcisio tũ & maxime masculinoꝝ apđ poetas frequẽ ti9 si neutra nõ hñt rari9 si hñt solet fieri apđ oratores quoq; quæ numeros & mensuras si gnificant frequẽtius per sincopam dicuntur ut denum septenum senum tricenum. Cicero ad Herenium pedum tricenum. ℭ Item num mum sestertium modium medumnum. Præte rea liberꝝ fabrũ iugerũ. Cicero i frumẽtaria. Min9 te iugerũ professum esse dico. Cuius no miatiuum hoc iugerum esse in eadẽ ostendit.

In iugerũ leõticii agri medũnũ fere tritici seri tur dr̃ tñ & hoc iug⁹ iugeris Iuuenalis i quar to Iugeribus paucis lũbos donare cliẽtis. An tiqssimi uero i ꝓnominib⁹ meũ tuũ suũ nostrũ uestrũ dixerũt. ℭ Datiu⁹ & ablatiu⁹ plurales secũdæ declinatõis fiũt ab ablatio singlari mu tata o i is lõgã inueniũt pauca iæqualẽ hñtia declinatõnẽ ut uas in singulari tertiæ & i plu rali secũdæ festoꝝ ẽt dieꝝ noia in a desinẽtia semp pluralia gtim qdẽ tã secũdũ formam se cũdæ q̃ tertiæ proferũt datiuũ & ablatiuum secundũ tertiam ut hæc uulcanalia horũ uulca canaliorũ uł uulcanaliũ his & ab his uulcanali b⁹. Simłr floralia quinquatria. ℭ Accusatiuus pluralis secũdæ dclinatõis fit addita s ab abla tiuo singulari.

DE TERTIA DECLINATIONE noiuꝫ

Quot tminatões hẽt noiatiu⁹ tertiæ dcli natõis septuagita octo uł paulo płres q̃ sunt: hæ i a correptã ut poema. i e correptã ut monile. i o correptã ut leo quã tminatõneꝫ fre quẽter ꝓducũt poetæ ut sapho dido. i al corre ptã ut hanibal sal. i el correptã ut mel. i el ꝓdu ctã barbara ut daniel. i il correptã et in ol ꝓdu ctã ut pugil sol. in ul breuẽ ut cõsul. in an pro ductã græca ut pæan. i en correptã ut flañ. in

en pducta; ut lien siren. in in & i on pducta; græca ut trachin Sidon. i ar correpta; ut Cæsar. i ar pductā ut par et cætera monosyllaba uł ex monosyllabis. i er correptī ut pater. i er producta græca ut aer & unū latinū uer. i ir unu; gadir. i or & i ur correptī ut orator turtur. Excipit fur. i as pducti latia & græca ut ciuitas Athlas. i as correptā græca ut archas. i es correptā latia ut seges. i es pductā latina & græca ut cædes Chremes. in is correptā latina & græca ut collis thetis. i is pductā latia & græca dis pprium & appellatiuū aris. i os pducti ut dos pter os ossis. i us correptā ut lepus producti ut uirtus. i ys ut capys. in aes ut præs in aus ut laus. i ans ut dodrans. in ens ut mens. in ons ut mōs i fons quod solū corripit o añ ns. in uns ut aruns. in yns unū græcū fœmininum tiryns. i ars ut mars ars art⁹. in ers ut hic et hæc & hoc iners. in ors ut sors quod etiam hæc sortis a Plauto dictum est. i urs ut tiburs. i uls ut puls. in ems unum fœmininum hiems. in abs ut trabs. in ebs correptam ut celebs productā ut plebs quod & plebes dicitur. in obs productam ut scobs scrobs; Probus tamen hæc scrobis dixit Plautus masculinum protulit. i ybs unum masculinum calybs. In urbs unum fœ

mininũ hæc urbs ĩ aps unũ fœmininũ daps eu ius noiatiuus raro ẽ in usu. in eps ut máceps. ĩ ops unũ latinũ fœmininũ hæc ops nõi matris deorũ & copiæ cuiꝰ noiatiuus raro ẽ in usu q̃ uis uetustissimi hic & hæc & hoc ops ĩ ops ꝓ opulẽtus & copiosus ꝓtulerũt ẽt græca ut hic pelops. in yps græca ut cinyps. in irps latinum unũ stirps. in ax correptaꝫ latina & græca ut fax hic abax qđ & abacꝰ dr̃. ĩ ax ꝓductã græ ca et latina ut phæax pax. ĩ ex correptã ut ilex ꝓductã ut rex. in ix correptã ut pix ꝓductam hæc phœnix. in ox correptã ut nox ꝓductã ut uox. in ux correptã ut nux ꝓductã ut uolux. ĩ yx græca ut styx. in æx ut fæx. in aux unũ fœ mininũ faux. ĩ alx unũ fœmininũ falx. ĩ ãx unũ fœminiꝫ lãx. ĩ unx ut coniũx. ĩ arx unũ fœmi ninũ ut arx. in ac unũ neutrũ ut lac. ĩ ec unum neutrũ alec. in ut caput. ¶ Ctius singularis ter tiæ declinatõis ĩ is correptã desinit excepto u no hæc uis huiꝰ uis omẽs uero aliæ declinatõ nes ꝓducũt terminatõnẽ eiusdẽ casus penulti ma genitiui tertiæ declinationis si nominatiuꝰ in longaꝫ desinit producitur exceptis ĩ on græ cis & in or latis & in o quæ tã producer̃ q̃ cor ripere lꝫ in ntio. Sin uero nominatiui termina tionẽ corripiunt genitiui quoqꝫ penultimã cor

ripiũt. excipiũt̃ i al & i el neutra et i ar ſimil̃r neutra d̃riuatia. Itẽ iq̃es iq̃etis os oſſis lac lac tl qđ p apocopen dictũ ẽ que tmiatõꝫ nti cor ripiũt & gti penltimã ꝓducũt. Præterea par lar pes teres uadis cõpos bos ſus gr9 ꝓducũt tmiatõnẽ nti & corripiũt penltimã gti. ℭ Dati u9 ſinglar̃ fit a gtio abiecta ſ et ꝓducta i quæ tñ i græcis correptis corripit̃. Stati9 i achillei de. Palladi littor̃ celebrabat ſchiros honorũ.

ℭ Actius ſinglar̃ tertiæ declinatõis fit a gtio ſinglari is mutata i em. In is tñ terminata pro pria ul̃ græca ſimilẽ hñtia nomiatiuũ gtio i im terminãt accuſatiuũ ut tiberiꝫ libariꝫ arari ne apolim carybdi leucaſpiꝫ et tibris tibri mẽphi tim tigrim opi alpis & ſyrtis cũ ſemp pluralia ſint tñ alpẽ & ſyrtim accuſatiui ſinglares inue niũt. Præterea latina iueniũt̃ hãc turriꝫ burri ſecurim puppim ſitim reſtim uiꝫ peluiꝫ tuſſiꝫ maguderim puppẽ & ſecurẽ reſtẽ turrẽ inue nies. In græcis uero tãi hac q̃ i aliis declinatõ nib9 græca terminatõ frequẽter iuenit̃ quæ ẽ in a ut titana lampada. Tamen plaut9 lampa dam protulit.

ℭ Vtius ſinglar̃ tertiæ d̃cliatõis ſimil̃ ẽ ntio ſinglari niſi ſit utius græc9 q aũt fit a nomina tiuo ablata s aut ẽ ſimilis ei ut thebais thebai

tibri calcha palla zenophon. ¶ Monile ablatiuo ab hoc monili dic regulam In e correptam neutra nisi sint propria similem hn̄t ablatiuū singularem dtio ut a mari a natali quæ tn̄ ueteres et in e correptam terminabant ut rhete pro rheti quod & masculio hūc rhetē & fœminio hāc rhetiā inuenit Excipit ab hoc gausape quod uetustissimi & hic gausapos & hæc gausapa & hoc gausape & hoc gausapū dixerūt. Similr in al neutra & in ar penultimā in obliqs producētia & in er ul in is adiectiua si faciūt in e neutra & quæ in im tm̄ terminant accusatiuū & in is ul in er noia msiū in i producta faciūt ablatiuū singlarē ut tribunali lupanari celeri utili tibri aprili septēbri Excipit a farre ¶ Puppis ablatio ab hac puppi ul puppe dic regulā. Omia quæ in im ul in em faciūt accusatiuū & quæ omnis gn̄ris sunt et si ab his sint cōposita quæ in e solam exeunt in ablatiuo & quæ in uis uel in ctis uel in ptis uel in mnis uel in gnis uel in guis exeunt & omnia fere quæ duas ante is cōsonātes in eadē habent syllaba & cōpatiua & similr omia in ix fœminia uerbalia et circūflexa quæ apud ueters in tis dsinebāt tā in e q̄ in i faciūt ablatiuū ut secure ul securi uigile uel uigili uetere ul ueteri pare uel pari inope ul inopi ancipite ul ancipiti naue uel naui

uel aui ciue ul' ciui uecte ul' uecti nepte ul' ne
pti āne ul' amni igne ul' igni āgue uel āgui po
ste ul' posti minorē ul' minori uictrice ul' uitrici
ardeate ul' ardeati arpinate uel arpinati hospes
& sospes cū sint omis hospite & sospite faciūt
nec' sunt contra regulā qm̄ habēt foeminia in a
Excipiūt' uestis testis pestis & paup degener
uber quæ p e solā faciūt ablatiuū memore ul'
memori magis in i qm̄ nomiatiuus hic & hæc
memoris & hoc memore dictū ē ut concorde
ul' cōcordi Inuenit' eni3 concordis & concorde
sicut & amētis amente cuius simplex. Ennius
hec mentis dixit Similiter lētis p lēs uetustis
simi dixerūt. ¶ In es uero graeca in e lōgā fa
ciūt ablatiuū & apd' uetustissimos in es pduc
tā desinētia latina pares cū genitiuo hñtia syl
labas ut mole tabe fame qd' adhuc producte p
fertur. Iuuenalis ablatiuo ab hoc iuuenale dic
r̄gulā3 Omia praeter supradicta & ppria in e
correptā faciūt ablatiuū singl'arē ut patre clas
se preneste. ¶ Auctoritas tñ & i qñq3 pfert.
Virgili9 i nono. Aduectum aeneam classi uic
tosq3 penates.
¶ Ntius pl'ral' tertiae declinatōis i masculinis
foeminis & comūib9 fit a gēitiuo singl'ari mu
tata is in es pductā ut pr̄es mr̄es foelices. Ex

cipiūt sardis trallis alpis syrt⁊ quæ is ꝓducta ā pro græca habuerūt diphtōgo. ¶ Maria dic r̄ gulā. Omia neutra tertiæ declinatōnis si qdē abltius i i solā ul̄ in e ac i desinit præter com paratiua correpta i & addita a si uero i e sola ꝫ simīr cōparatia mutata e i a faciūt noiatiuū m pluralē ut monilia paria sedilia tēpora maio ra. Excipiūt uetera ludicra pluria ul̄ plura a plustria uel aplustra. Cicero i arato. Nauib⁹ ab sumptis fluitātia quærere aplustra Cæsar in a rato. fulgēt argoe stellis aplustria puppis.

¶ Sediliū cui⁹ casus? gti. cui⁹ numeri plura? dic r̄gulā. Gtius plural̄ tertiæ declinatōis fit ab ablatio singulari hoc mō cū in i solū ul̄ in e & in i desinit ablati⁹ correpta i & addita um ut a sedili horū sediliū ab utili horū utilium a fœlice uel fœlici horū fœliciū.

COMPARATIVA

¶ Cōpatiua quoqꝫ quæ tā i i q̄ in e faciūt abla tiuū carēt i in gtio plurali ut a maiore uel ma iori horum maiorum a minore uel minori ho rum minorum. In e uero solam facientia abla tiuum si nominatiuus i duas terminat̄ cōsonā tes mutāt e i i breuē & assumūt um ut fōte fō tiū frōte frōtiū. Except⁊ i ms ul̄ ps desinētib⁹ si ñ sint a capite cōposita q̄ e abltī mutata i um

faciũt genitiuũ p̃ralẽ ut hiẽs ab hieme hiemũ municipe municipũ forcipe forcipũ a mancipe mācipũ a capite cōposita in ium terminãt geni tiuũ ut triceps a tricipite uł tricipiti tricipitiũ

¶ Quæ uero genitiuũ hn̄t parez nominatiuo mutãt e in i & assumũt um collis hu9 collis ab hoc colle colliũ cæde cædiũ ædc ædiũ. Excipi unt iuuenum canum panum.

¶ In as latia mutãt e ablatiui in i & assumũt um ut ciuitatũ ꝓbitatũ. In is tñ frquẽter fit cō cisio i in genitiuo ut ciuitatũ.

¶ Vet9 uigil memor suppelx artifex q̃uis in e & in i terinẽt ablatiuũ ñ tñ i ium sz i ũ faciũt genitiuũ p̃ralẽ ut hic & hæc parẽs parẽtũ fa cit qđ ẽt parẽtiũ dicit. Cicero đ complexu pa rentium.

¶ Notandum quod semper pluralia quæ i es desinunt id ẽ quæ ex se non habent singłaria genitiuum in ium faciũt ut hæ uires harũ uiri um penates horum penatium. Inuenitur tamẽ hic penatis huius penatis. hi quinquatres hore quinquatriuz hi & hæ tres horum & harũ tri um similiter plures & plura uel pluria pluriũ In is quoq3 longam desinẽtia lis a lite litium samnis a samnite samnitium dis a dite ditium nox ẽt a nocte noctium.

¶ Caetera uero oia ablatiuũ in e solã terminãtia mutãt eã i um ut a poemate poematũ a consule cõsulũ a duce ducũ a patre patrũ a uirtute uirtutũ ab alite alitũ Nã alituum iterposita u ptulit Virgi. Excipit boum qd̄ bouũ eẽ dẽret
¶ Sapiẽtiũ qr̄ sic: qa gtius pluralis in ium si qdẽ in i solã desinit ablatiuus ul̄ i duas consonãtes ntius in e solam faciens ablatiuũ uel in ix pari9 p syncopã dr̄. In es uero terminata pares habẽtia syllabas cũ genitiuo & in as frequẽt9 p syncopã i dici inueniũt ut uatũ sedum pbitatum. Nã supplicũ artificũ iudicũ differẽtiæ cã dicta sunt qa supplicium & artificiũ & iudicium neutra inueniũt.
¶ Datiu9 & ablatiuus pluralis tertæ declinationis nascitur a genitiuo singulari interiecta bu ut foelicibus hominibus poematibus. Excipitur bobus quod pro bouibu s syncopatum est.
¶ Frequẽter tñ græca neutra i a in is longam terminãt datiuos & ablatiuos plurales ut peri parasmatis pblematis emblematis.
¶ Accusatiu9 & uocatiu9 plurales tertiæ declinatõis similes sunt nomiatiuo plurali ut latrones mr̄es syrtis trallis sardis alpis.
Tris cui9 casus: accusatiui dic r̄gła 3. Oia quæ

hn̄t similē noīatiuo gt̄im & in er quæ in i solā terminānt ablatiuū & quæ semp pluralia sunt & in ns & in rs desinētia plerūq; p is raro per es faciūt ut omnis alacris penatis fontis part.

¶ In x uero desinētia cōia raro p is plres & lites tā p es q̄ p is.

DE QVARTA DECLINATIONE.

q Vot t̄minatōes hēt noīatiu9 quartæ declinatōis? duas in us correptā masculinorū & fœmininorū & in u pductā neutrorū quæ ēt ideclinabilia sunt in singl'ari numero. Quare pducit̄ in neutris u: qa omnis in quacūq; parte t̄minatō i u pducit̄ ut fluctu pāt'hu

¶ Genitiu9 quartæ declinatōis fit a noīatiuo pducta us uerustissimi tn̄ tā nominatiuū q̄ genitiuū in uis diuisās ptulisse inueniūtur. Terētius in eaut. Veste lugubri ei9 anuis cā opinor quæ erat mortua.

¶ Datiu9 singl'ari fit a gtīo abiecta s & addita i & correpta penl'tima. Est tn̄ qn̄ poetæ metri cā ablatiuo pro datiuo utūt. Virgil. in quarto geor. Concubitu indulgēt.

¶ Accusatiu9 singl'ari quartæ declinatōis fit a nominatiuo mutata s in m ut senatū manū.

¶ Vocatiu9 singularis quartæ dclinatōis simi lis est nominatiuo ut senat9 o senatus.

¶ Ablatiuꝰ singłarł quartæ decliuatōis fit a gtio abiecta s & ꝓducta u ut manu senatu.
¶ Ntius accusatiuꝰ & uocatiuꝰ pł̃rales quartæ declinatōis similes sunt gtio singulari ut senatꝰ manꝰ idus semp plurale sicut oia festorũ dierũ noiа. ¶ Genitiuꝰ pł̃rał quartæ declinatōnis fit a ntio singłari abiecta s & assumpta um fit tñ syncopa rarissime apđ poetas. Virgi. in sexto. Quæ gratia currũ armorũq; fuit uiuis q̃ uis geminata u possit metrũ p synaliphã star̃ si cōseques uersus a uocali icipiet necnō & duabꝰ uocalibꝰ iũctis prior pōt in metro excludi ut ferreiq; eumenidũ thalami. ¶ Dtiꝰ & ablatiuꝰ pł̃rał quartæ declinatōis fit a ntio singulari mutata u i i & interposita bu ut manibꝰ senatibꝰ uisibꝰ. Excipiũt differẽtiæ cã artubꝰ arcubꝰ partubꝰ p̃terea tribubꝰ lacubꝰ & ficubꝰ acubꝰ quercubꝰ specubꝰ q̃uis nulla cogẽte cã differẽtiæ. ¶ Neutra quartæ đcliatōis correpta u noiatiui singularł & assumpta faciũt nomiatiuũ actiз & utim pł̃rales ut cornũ cornua
¶ Gtius dtius abtius neutrorũ quartæ declinatōnis fiũt ad similitudinẽ masculinorũ ut cornuũ genuũ cornibꝰ genibꝰ.

QVINTA DECLINATIO.

q Vitaꝫ dcliatō unã hз tminatō з i es ꝓdu

ctā & oīa sunt fœminina & latina. Excipit̃ di
es qđ in siḡlari tā masculini q̄ fœminini ē &
in plurali masculini semp inuenit̃ itē ab eo cō
positū meridies utroq₃ numero masc.
C Gtius & dtius qntæ declinatōnis fit a ntio
siḡlari abiecta s & assumpta i & si penltima
nti h₃ i seruat̃ e pducta sin aūt cōsonās ē ante
es corripit̃ ut aciei fidei plebei ueteres tñ fre
quētissime abltio tā p gtio q̄ p dtio in hac de
cliatōe usi sūt Salust9 Dubitauit acie ps p aci
ei & Virgil. Libra die somniq₃ pares ubi fece
rit horas. C Accusatiu9 singlar̄ qntæ deciia
tōis fit a noiatiuo singulari mutata s i m & cor
repta e nūq̄ eni₃ añ m t̃minalē longa inuenit̃
uocalis ut hunc meridiē hanc rem.
C Vtius singlar̄ & ntius accusatiu9 uocatiu9
plurales qntæ declinatōis similes sunt ntio sin
gulari C Abltius singlar̄ qntæ decliatōis fit
a ntio singlari abiecta s ut acies ab hac acie.
C Genitiu9 plural quintæ declinatōis fit addi
ta rum ablatiuo singulari.
C Datiu9 & ablatiu9 plurales fiunt addita b9
ablatiuo singlari.

QVID SIT VERBVM.

V Erbū ē ps orōis cū mōis & tēporib9 si
ne casu agēdi ul patiēdi significatiuū

Quot accidūt uerbo? octo quæ? significatō si ue gen9 tēp9 modus spēs figura cōiugatō psō na cū nūero qn̄ affect9 animi diffinit. Quot mōis tā uerba q̄ aliæ partes deficiunt? qnq; q b9? natura rei id ē significatōe cōsonātia usu di fferētiæ cā r̄pugnātia r̄gularū. Significatōe ut puerpa n̄ eni possum9 dicer̄ puerp9 qm̄ ad so las fœminas ptinet. Cōsonātia ut ab eo q̄ ē tō sor tōstrix addit̄ eni3 t qa sine absonū eēt. Vsu ut p̄cis dicionis faucis quor̄ nominatiu9 n̄ ē i usu. Differētiæ cā ut fas genitiuū n̄ h3 na3 si fatꝰ ul̄ fassis ul̄ farrꝰ dicas aliud pōt significar̄ Repugnātia r̄glar̄ ut ador indecliabile qđ cū sit neutr̄ dēret corripe o i gtio & qa uenit a uerbo adoro q̄ pducit penltiam eādē pducer̄ deberet.

Quot sunt genera uerborū? qnq; actiuū pas siuū neutrū cōe deponēs. actiuū ē qđ i o desi nēs assūpta r facit ex se passiuū. passiuū ē qđ i or đsinēs đscēdit ab actiuo. neutrū ē qđ i o đ sinēs n̄ facit ex se passiuū. Cōe ē qđ i or đsinēs n̄ descēdit ab actiuo & retinet utrāq; significa tōnē. Deponēs ē qđ in or đsinēs n̄ đscēdit ab actiuo & retinet uel actiuā ul̄ passiuā significa tōnē actiuā ut sequor passiuā ut nascor.

Ex đponētib9 mlta ueter̄s tā actia q̄ passiua p

tulisse significatōe iueniūt quorū ñ ē īpbāda auctoritas & maxie cū natura ipi9 sensus cōia eē defendit & apd græcos ī utrāq; significatō nē iueniūt u3 auxilior abominor adulor āmini culor āplector auguror.cui9 actiuū Virgili.p tulit ī viii. Si qd ueri mēs augurat opto Adipi scor & miror & testor ātestor & cōtestor ado rior machinor polliceor aggrdior aspnor archi tector sector & affector & cōsector argumtor obliuiscor Virgi.i bucolicis. Nunc oblita mihi tot carmīa arbitror blādior solor et cōsolor me tor cūspicor & dspicor cōsequor. Varro petūt īcognita cōsecuta negligūt cōsecuta p ipetra ta passiue ait meditor utor calūnior carnificor dignor Cicero ī œconoico.ex eo nuēro hoi3 q apd nos hoc noie dignāt demolior dñor depe culor dlargior emtōr exordior frustror adhor tor faris ul far Suetoni9 ī.viii.ptor fasti dies sunt qb9 i9 fat id ē dr ut nefasti qb9 ñ dr.uelisi cor stipulor qd abltio iūgit tā ī actiua q̄ ī passi ua significatōe ut stiplor a te.p iterrogo te & ī trogor a te quo mō quæro a te p itrogo te.re or quæror uador uenor uociferor cōfiteor tue or hæc ēt apd iuniors cōia sunt largior expior hotor ueneror moror osclor āplector crior ho spitor.hec uerba lauo tōdo duco calceo cū sit actia pro

lauor tñ & tōdeor ducor calceor passiuis ponũtur sꝫ magis ꝑ eclipsī hoc fit qd pœtæ i aliis quoqꝫ uerbis solēt facere. Virgil. secūdo æneí. Accigũt omēs operi pedib9qꝫ rotarũ. accigũt ꝓ accingũt ut accigũt se sic præcipitat ꝓ præcipitat ut præcipitat se & æque passiua ꝓ actiuis Virgil. in. xi. bellāt amazones armis ꝓ bellāt Mlta aũt apud uetustissimos sic ꝓlata sunt teste Capro ut adiutor ꝓ adiuto anhelor ꝓ anhelo ꝓficior ꝓ ꝓficio dispoliātur ꝓ dispoliāt dꝓperāt ꝓ deproperāt dispēsor ꝓ dispēso dilapidor ꝓ dilapido. Itē timeo & metuo passionē significant timeor & metuor actōnē. Præterea plurima iueniũt apud antiquissimos quæ contra cōsuetudinē ut actiuā ꝓ passiua ut ecōtra habēt at auguro ꝓ auguror luxurio ꝓ luxurior misereo ꝓ misereor. Vnde misert & miseretur ipersonalia horto ꝓ hortor alterco ꝓ altercor. Terēti9 i ādria. Scio cũ pre altercasti dudũ āplexo ꝓ āplexor. Cicero ꝓ cluētio auctoritate prætorũ āplexato simlr āplecto cōplecto resto opino cōto cōuiuo cōtēplo auxilio auspico cōmēto crimino mollio digno execro epulo eiulo lucto luctifico læto ludifico largio aucupo medico quoqꝫ ꝓ medicor. Virgil. i primo georgicorũ. Semĩa uidi eqdē mltos medicare se

rētes. Itē mino minito modulo meto modero mutuo mtō obuerso scruto pgrdio pcōto proelio iurgo potō pdo puarico pco qrito quadruplo qeto rimo rcordor rminisco rueño secto seco sortō tueo tumlto uago ulcisco uto potesto Cōtra passiuas uoces p actiuis & neutralibꝰ pferbit ut obsonor p obsono copulor copulo careor caleor uicior bellor cōpior p cōpio. Salustꝰ i iugurtio. sꝫ ego cōpior bocchū magꝰ punica fide. ¶ Mlta ēt cū sint actiua tñ absolute plata rciprocā passionē significāt ut ruo p cado. Virgil. urbs ātiqua ruit. assuesco absoltū ē & p assuefacio i uenit coeo simlr nā coit p colligit iuenit & cōuenit p exigit. Itē ppinquo Virgil. i secūdo ænei. fuge nate ppiquāt absolute posuit. idē i ūdecimo Turite ppiques augurīū actiue posuit. Præterea assimulo & dissimulo absolute nā qd dissimulo aut quæ me ad maiora rseruo actiue Idē i decio Iubasqꝫ deorū assimulat capiti. Sūt alia quæ tā actiua q passiua uoce unū atqꝫ idē significāt ut mereo & mereor partō & partōr munero & mūeror mino & minor minito & minitor meto & metor puarico & puaricor māduco & māducor mādo et mādor murmuro murmuror oscito oscitor rumino & ruminor tolero & toleror p

sagio & præsagior meridio & meridior præuer
to & præuertor pignero & pigneror paciſco
& paciſcor quirito et qritor quadruplo & qua
druplor neqto & neqtor ſtabulo & ſtablor ſci
ſco & ſciſcor uelifico & uelificor exiſtimo &
exiſtimor ſolero & ſoleror adorio & adorior
& alia ſimilia. ℭ Sūt alia quæ cū ſint actia pri
mæ cõiugatõis trãseūt i neutra abſoluta͏̄. Sor
dido ſordidas actiuū facit enī ſordidor Vnde
ſordidus hic naſcit̃ ſordeo ſimr̃ albo & albor
albeo dicit̃ tñ albico ꝑ albeſco. Horatiꝰ Iã pra
ta canis albicãt pruinis. duro duror & dureo
& dureſco lẽto lẽtor & lẽteo a quo lẽteſco hu
mecto humector & humeo ūde humeſco no
to notor & noteoꝙ̄ūde noteſco liquo liquas un
de eliquo eliquas ex eo liqueo & liqueſco dr̃
tñ & liquor is pria ſyllaba ꝓducta quæ i ſupe
rioribꝰ corripit̃ a nigro quoqꝫ et nigror nigreo
& nigreſco a lacto lactor lacteo & lateſco.
Sūt alia quæ et cõiugatõne mutãt cū gñre nõ
mutata ſignificatõe ut labo as labor laberis la
uo lauas lauo is ſꝫ lauis magꝰ ꝑ humectas dr̃
ℭ Alia cū cõiugatõne mutãt ſignificatõnē ut
mãdo mãdas mãdo mãdis fūdo fūdas fūdo fū
dis obſero as obſero is appello as & is uolo aſ
et uiſ cõſternor aris & neris nã lego as et lego

gis dico as & dico is ēt ī prima persona habēt differētiā tēporū. ℂ Sunt alia quæ una uoce & una cōiugatōne diuersas hñt significatōnes ut torreo tā urro quā uerto uel uoluo colo pro diligo & habito & aro. Cōmitto ēt ꝓ credo & pecco et admitto ꝓ assumo & pecco Iuuenalis in secūdo Quid ꝑsecas admisit. Sapio ꝓ prudētia & sapore deficio ꝓ desisto & uincor condo ædifico & coelo gratulor gaudeo pariter cū alio gratias ago. Affranius ī cinerario gratulor diis & multa alia. ℂ Quot sunt tēpora uerborū? qnq; præsens præteritū iperfectū præteritū ꝑfectū præteritū plus q̄ ꝑfectū & futurū. ℂ Vnde dignoscūt tēpora uerborū ex pricipalibus uel ex mediis syllabis. ℂ Nā cū nois dclinatō in fine solo moueatur uerbi & in pricipio et in fine et ī medio plerūq; inuenit mouerī

ℂ Amo cuius tēporis? presentis. q̄r? q̄a imperfectā hēt significatōnē. ℂ Amabā præteriti imperfecti. q̄r? q̄a quod cœpit geri nōdū ē ꝑfectū.

ℂ Præteritū ꝑfectū tempus est in quo res ꝑfecta ostenditur.

ℂ Præteritū plus q̄ ꝑfectū tēpus est in quo rs ꝑfecta iā pridem ostenditur.

ℂ Amabo cuius temporis? futuri. q̄r? q̄a in eo res futura ostenditur.

9

¶ Indicatiuus modus quoque hẽt tẽpora sicut et subiũctiuus ¶ Impatiuus duo præsens & futurũ ¶ Optatiuus & ĩfinitiuus modus cõiũcta hñt tẽpora præter futurũ præsens & præteritũ impfectũ præteritũ pfectũ & plus q̃ pfectũ. Notãdũ quod uĩs nõis ipius habet uerbũ infinitũ ũde & nomẽ uerbi dictũ ¶ Gerũdia uero ĩsiniti uice fungũt q̃d solet apd̃ græcos articlis cõiũgi & ĩ actiuis & cõibus uerbis utranque habent significatõnem ĩ neutris & deponẽtibus alterã ¶ Supinorũ aũt alterũ in um alterũ in u finit. & ur̃ ipius rei uerbale. Alterũ accusatiuus q̃d significat sine præpositõne ad locũ: alterũ ablatiuus quo simlr sine præpositõe ipsa rẽs significat Quid ẽ enĩ mirabile uisu nisi uisione.

¶ Sunt quædam uerba quibus desunt diuersa tempora deficiente usu non ratõne significatõnis pro quibus aliorum uerborum eiusdem significatõnis tẽporibus utũtur ut ferio sisto tollo fero furo pro præteritis quorum utimur istorum quæ perfecta sunt præteritis percutio statuo uel sto sustulo antique tulo insanio quæ sũt percussi statui uel steti sustuli tuli insaniui meto etiam messui Cerno creui tãq̃ a cresco moereo unde moereor moerui sed in usu nõ ẽ moerui pro quo moestus sum uel fui dicimus man

11

do dis alii mīdi alii mādui alii mādidi. ❡ Ama
tus sum cuiꝰ tēporis? præteriti pfecti qr̄? qa in
oibꝰ quæ i or desinit deest ꝓpriū præteritū p
fectū & oīa quæ ex eo nascūt. Participia tamē
iūcta uerbo substātiuo uice eorū fungūt Qđ
i qnq; i o desinētibꝰ quæ neutro passiua uocāt
solet fieri gaudeo audeo soleo fido fio nō eniꝫ
ut ātiqssimi gauisi ausi solui fisi fii sed gauisus
suꝫ ausus suꝫ solitꝰ suꝫ fisus suꝫ factꝰ suꝫ di
cīmꝰ ❡ Sūt alia uerba qbꝰ desunt tēpora & p
sonæ ut forē fores foret & fore cedo sodes sal
ue aue ifit cuiꝰ primā psonā ifio ponit Varro.
Aio quoq; præterito pfecto deficit. Inqo ēt in
mltis deficit. Itē ipsonalia quæ ex se nascunt
deficiūt ifinito futuri ut pœnitere pœnituisse
pudere puduisse q̄uis ātiq puditū ire dicebant
& puditꝰ pricipiū nec nō timer̄ timuisse et me
tuer̄ metuisse deficit futuro & cætera quæ ca
rēt ptito ut supis. DE MODIS VERborū.
Modus ē iclinatō ai uarios eiꝰ affectꝰ signifi
cās. ❡ Modi uerborū sunt qnq;. Indicatiuus
Impatiuꝰ Optatiuꝰ Subiūctiuꝰ Infinitiuus.
Indicatiuꝰ ē quo idicamꝰ qđ agit̄. Impatiuus
quo ut fiat aliqđ imperamꝰ ❡ Optatiuꝰ est qui
eget aduerbio optādi ut pfectū significꝫ sensū

¶ Subiūctiuꝰ ē qn̄ solū eget aduerbio uł con iūctōe uerꝝ ēt alīo uerbo ut pfectū significet sensuȝ. ¶ Differt ne ipsoāle uerbū ab ifinito? differt qm̄ ifinitꝰ alīo uerbo finito omnio eget ipsonale uero pfectū actū significat p oēs mo dos sȝ psona sola deficit quæ si addat̄ pfecti uice fūgit̄ uerbi ut currit̄ a me .p curro.

Impsonale aūt nascit̄ a uerbis actiuis uł neu tris actiuā uel absolutā ui hn̄tibꝰ. In cæterī ue ro nūq̄ & ē simile tertiæ psonæ singłari p oīa tēpora uel actiuæ uocis uel passiuæ & quādo præt̄itū uerbi cuiꝰ similē hȝ decliatōȝ suppler præt̄itū p participiū & uerbū substātiuū par ticipiū generis neutri semp ipsonał̄r ponitur.

¶ Sȝ sciēdū q̄ piget pudet tedet pœnitet liq̄t lȝ libet oportet q̄uis apd iuniors ipsonalia iue niāt̄ solū tn̄ apd uetustissimos teste Capro per fectoꝝ decliatōnē habebāt quo mō placeo cō tigo eueio uaco attieo accido iuuo delecto quo rū t̄tiæ psonæ ipsonaliū uice fūgunt̄. ¶ Quot sunt spēs uerborū? duæ primitiua & deriuati ua primitiua ē quæ primā ipoitionē ab ipa na tura accepit ut ferueo. Deriuatiua ē quæ a po sitiuis deriuatur ut feruesco. ¶ Quot sunt de uatiuoꝝ uerborū spēs nominatiuæ? q̄nq̄ȝ. Inco hatiua meditatiua Frequentatiua Desiderati ua Diminutia quæ oēs a uerbis deriuāt̄ sunt

12

& aliæ tãa nominib9 q̃ a uerbis & aduerbiis & præpositõnib9 diuersæ deriuatões.

¶ Incohactiuũ ẽ qđ initiũ act9 uł passiois pri mitiui significat & formaĩ semp a secũda pso na pritiui addita co p̃ter hio hias qđ hisco fa cit ũde cõpositũ fatisco & dehisco. ¶ Vetustissi mi tñ fatiscor & fessus dicebãt ex quo defeti scor qđ tñ a fateor qb9dã uĩ. ¶ Inchoatia ple rũq3 a neutris absolut⁊ uł itrisec9 natã signifi cãtib9 passionẽ quæ ut płrimũ secũdæ cõiuga tõis sunt nascũt ut rubesco calesco patesco ple rũq3 dixim9 qa iueniũt ẽt ex aliis sed raro ut cupisco dormisco sẽtisco itegrasco labasco. Te rẽti9 i andria. Hoc malũ itegrascit qđ i passiua significatõe positũ ẽ cũ itegro actiuũ sit. hisco amasco uiuisco uesperasco miseresco qđ ñ ẽ a misereor s3 a misereo quo uetustissimi usi sunt Vnde & miseret & miseretĩ ipsonalia. Oĩa ico atiua tertiæ sunt cõiugatõis & neutra & carẽt prætitis & supinis. ¶ Meditatia sunt quæ de sinũt i rio & significãt meditatõnẽ cũ pritiuo. Meditatiua formãĩ ab ultio supino addita rio ut esurio micturio parturio nupturio dicturio Oĩa meditatia quartæ sunt cõiugãtõis & sunt neutra & carent p̃terit⁊ & supinis p̃ter esurio ¶ Frquẽcatia sunt quæ frequẽtiã act9 pritiui significãt. ũde formãĩ frequẽtatia: Si prætitũ

primitiui desinit i gi formãt a secũda psona p sentis idicatiui mõi abiecta s & addita to ut a gito cogito legito qđ lectico dr̃ Si nõ desinit i gi formãt ab ultimo supino u mutata i o a quo qꝫ in i breuẽ si sint a prima cõiugatõe ut mer so curso dicto nexo iperito uolito fũdo tñ fũdi to & quæro quærito nõ quæsito differẽtiæ cã qa quæso quæsito facit. Scitor & sciscitor de ponẽtia ab actiuo facta sunt nosco quoqꝫ nosci to facit. Liuius utroqꝫ usq̃ noscitare dr̃ & no to notas qđ cũ a noto factũ sit corripit tñ pe nultimã ut ẽt ab eo cõposita cognit9 agnit9. Aegro q̃uis careat supino tñ ægroto facit ut sequor sector p syncopã facit. Raro tñ deriua tões hui9mõi specierũ fiũt a uerbis i or desinẽ tib9. Oĩa frequẽtatiua sunt primæ coniugatõis & seruãt significatõnẽ primitiuorũ. Tracto tñ cogito & dicto & si in alia transisse uideant̃ nõ tñ penit9 absistũt.

¶ Desideratiua sunt quæ significant infinitũ cum cupio ut uiso facesso arcesso. Omia deside ratiua tertiæ sunt cõiugatõnis.

¶ Diminutiua sunt quæ i lo desinũt & dimiu tõnẽ significãt ut sorbeo sorbillo garrio garru lo caluo caluillo p caluillo.

¶ Sũt aliæ quoqꝫ t̃minatõnes a nõib9 ut a pa

tre patro & patrisso a græco græcisso & græcor a poeta poetor. a uerbis ut albo albico albicas fodio fodico uello uellico nutrio nutrico & nutricor. Cicero i secũdo ꝺ natura deorum oĩa q̃ sũt m̃bra et ptes suas nutricãt et cõtinẽt Ab aduerbiis & p̃positõib9 uerba deriuãt ut a perẽdie perẽdio. Cras ex quo crastin9 & percrastio itra itro as Supra uł sup supo as. ℭ Figuræ uerborꝝ sunt tres simplex ut cupio cõposita ut cõcupio. Decõpoita id ẽ a cõposit9 deriuati ut cõcupisco. ℭ Hæc uerba i cõpositõne mutãt cõiugatõẽ ut do das reddo is ꝑdo dis pello is cõpello las ẽt pello las dictũ ẽ sꝫ nũc nõ ẽ in usu. ℭ Hæc in cõpoitõe mutãt gen9 ut a sentõ neutro assentior dr̃ tñ & assentõ & dissentio i adẽ significatõe ℭ A uerto actiuo passiuũ ꝑuertor reuertor dr̃ tñ reuerto & ꝑuerto aborior & partior deponẽtib9 aborio & ipartõ dr̃ tñ & adorior & ipartõr a uerso actio couersor cõtrouersor aris deponẽs prætea obsideo assideo adeo trãseo ieo subeo prætereo circũeo cõuenio iuenio pficio reficio cõficio actiua ex neutris facta sunt. Suffio uero actiuũ ex neutro passiuo. Notãdũ ꝙ facio cũ p̃poitõe cõpositũ plerũq3 mutat gen9. Si uero tã facio q̃ fio integr9 manẽtib9 aliđ uerbũ ifitũ añ ipa cõpoãt

nō solū significatōes sꝫ ēt accēt⁹ integros ser uam⁹ ut calefacio calefio. Ouidius tñ calefacit dixit. ℭ Hæc uerba nō cōiugatōnē solū sꝫ etiā gen⁹ mutāt spnois aspnor aris Sedeo isidior insidiaris. ℭ Præterea uersificor gratificor ue lificor carnificor. Ex carnifico uero actiuū. Te rētius i eaut. Vbi excarnifices amplifico ædifi co letifico & assentor assentari conspicor suspi cor uociferor. ℭ Hæc uerba simplicia nō iueni unt in usu Defēdo pcutō allicio cōpleo aspicō respicō suffragor defensor a nōnullis simplici b⁹ tñ ēt deriuata iueniūt ut plen⁹ letū specto quasso a pleo leo spitio quatio. ℭ Sciēdū ꝙ pri cipalē lrām quamcūq; habuerit poitio uerbi in suo loco seruam⁹ p oēꝫ declinatōcꝫ præter ago egi & eo iui uel ii. ℭ Cū i oib⁹ reta declia tō p oēs casus noiatiui figuras soleat seruar̄ q b⁹cūq; mōis facta sit cōpositō p̄ter alteruter al terutri⁹ tmdē tātidē qcq̄ cuiusq̄ idē ei⁹dem quæ fiunt euphoniæ cā quomō & quēdā & q̄ dā i qb⁹ m accusatiui i n uertit quærit cur cō positū uerbū i pñti aliqñ sit corruptū et i p̄tito itegrū ut possideo possedi pficio pfeci. Sꝫ appa ret hui⁹mōi cōpositōes uerborū p singula tem pora sepati soler̄ cōponi. Ergo cū cōpositō ple rūq; soleat et i tria & i q̄rta rari⁹ i pria et fecū

da a correptā in e uł in i correptā p oia tēpora cōuertere Cōuertit in his recino exigo iſicio in iicio reſpgo ꝙpereo cōfrigo cōrigo cōdēno imi neo cōſecro coerceo ihibeo cōſcēdo, cōfiteor ꝙ peciſcor defetiſcor inſilio ꝑpetio refello igredi or iptior iptō cōſeruat̄ i his a cōparo pmaēo ē nirro exaro ꝙcāto iuado plabor excādo expal leo exardo exaro rēaneo icāto ꝑpateo ꝑnaſcor depaſco delabor coarguo dillargior. In p̄terito ergo pfecto cū ſimplex uerbū e lōgā habeat n̄ pōt eā cōpoſitō cōmutare ut exegi iſeci inieci. Nec eni dicere poſſum9 i breuē i e lōgā cōuer ti qđ i nullo fieri iuenit̄ qđ oſtēdit effract9 ab effrigēs tēpor̄ p̄ntis ēt exact9 ab exigēs ſub act9 a ſubigēs & ſimilia. ℂ Anomala quoq; o ſtēdūt quæ nō ſolū p tēpora ſ3 p ſinglas ēt p ſonas p ſe cōponūt ut ꝓſum ꝓdes ꝓdeſt proſu m9. Nā cū hoc uerbū a uocali icipit d iterponit̄ Simł'r aufero abſtl'i i p̄nti au p ab i præterito abs habuerit. Verba cū quattuor partib9 com poni poſſunt nōie uerbo aduerbio præpoſitōe & ſimł'r participia ut āplifico calefacō maledi co ꝓduco. ℂ Cōiugatō ē cōſequēs uerborū de cliatio quæ uocalib9 ſecūdæ pſonæ cōphēdit. ℂ Cōiugatōes uerborū ſunt quattuor. ℂ Amo as amor aris cui9 cōiugatōis: primæ quare: q

i secūda psona pñtis indicatiui modi hēt a' p ductū añ s uel āte ris. ¶ Doceo es doceor eris cui9 cōiugatōis secūdæ quare qa i secūda p sona pñtis idicatiui mōi habet e pductū añ s uel ante ris. ¶ Lego is legor ris cui9 cōiugatō nis tertiæ qr qa in secūda psona præsenti in dicatiui mōi habet i correptū āte s i actiuis & neutris In passiuis uero & cōib9 & deponēti b9 hēt e correptū āte ris. ¶ Quartæ cōiugatō nis uerba oīa in io desinūt præter eo queo & ueneo cū suis cōpositis & i secūda persona p sentis indicatiui modi is longatur. Hæc sunt uerba quæ q̃uis eādē significatōē habeāt di uersæ tñ coniugatōis in usu sunt dēso denses & denso dēsas nexo sas & nexo is strideo stri des dis ferueo ues & ferueo uis sorbeo es & sorbeo is Cieo cies & cio cis dureo es Vnde duresco & duro as tueor tueris & tuor eris o leo oles olo olis: Excelleo excelles & excello is claudeo es claudo is p claudico as fulgeo es & fulgo gis sono as & sono is apud uetustissi mos tergeo ges & tergo gis. Orior morior & potior tā secūdū tertiā q̃ secūdū quartā declia tōnē pruler̄ auctors a potōr tñ ifinitū secūdū quartā semp iuenit cupio & pario tertiæ sed quartæ quoq3 apd uetustissimos.

¶ Personae uerborũ sunt tres quae ĩ oib9 ptib9 quae declinãtur semp cũ numero sociantur & nomẽ qdẽ ꝓnomẽ pticipiũ ĩtiae sunt ꝑsonae ꝓter ego qđ est primae & tu secundae & uocatiuos casus omniũ q sunt ꝑsonae secundae.
¶ Pria ꝑsona ẽ quae de se sola uł cũ aliis loqt̃ ut dico dicim9. ¶ Secũda ẽ ad quã uł de qua uł sola uł cũ aliis pria loqt̃ ut dicis diciris.
¶ Tertia ẽ đ qua extra se & illã positã ad quã dirigit sermonẽ loqt̃ pria ut dicit dicũt & prima qdẽ ac secũda ꝑsona uerborũ finitae sunt & ꝓnoib9 possunt iũgi solis. Tertia uero ẽt nominib9 except9 uerbis substãtiae uł uocãdi ut Priscian9 sũ priscian9 uocor. ¶ Quare iperatiu9 modus caret pria ꝑsona? qa natura ł nullus sibi ipat tertiae quoqȝ ꝑsonae iternũtia utimur secũda ꝑsoã ut grãmaticae legat fili9 tu9 Infita oia ipsonalia gerũdia & supina carẽt ꝑsonis & numeris. ¶ In nouis cõformatõnib9 seu noiuȝ seu uerborũ ñ oẽs decliatõis motus sunt quaerẽdi ut tiniat taratãtara. Itẽ pluit tonat fulmiat & similia quae ad hoies ñ ptinẽt tertiae sunt ꝑsonae nisi figurate ꝑ apostrophã iupiter introducat. ¶ Quot sunt nuẽri uerborũ? quo q singłarł & płrał ut lego legimus qnũq̃ i n[illegible]bo uoces cões haber̃ iueniũt.

¶ Docebā cui⁹ tēpis ꝓtīti īpfecti qr̄ꝫqa quod cœpit geri nūdū ē pfectū. ¶ Docebā ūde formatꝫa secūda psona pn̄tis īdicatiui mōi qr̄ꝫqa prima & secūda cōiugatō abiecta s secūdæ psonæ pn̄tis īdicatiui mōi. Tertia & quarta opositōe in e ꝓdnctā mutata et addita bā faciūt ptītū īpfectū ut amabā docebā legebā audiebā. Antiq tn̄ in quarta trāsponētes uocales p ei diphtōgū ꝓferebāt quā postea in i longā uerterūt ut polibā munibā qđ ī eo desinētib⁹ ei⁹ dē cōiugatōis semp seruat̄ ut ibā uenibā qbā.
¶ Oē ptītū pfectū in i desinit & mutata i in e correptā & assumpta rā facit ptītū plusq̄ pfectū Futurū īdicatiui mōi ī pria & secūda coniugatōe fit a secūda psona pn̄tis īdicatiui medi abiecta s & addita bo ī tertia & ī quarta o positōe mutata ī am. Excipiūt ī eo desinētia quæ mō priæ & secūdæ formāt futurū.
Secūda psoā singłarī pn̄tis īpatiui mōi fit a secunda psona pn̄tis īdicatiui abiecta s.
In t̄tia tam̄ cōiugatōe abiecta s & t̄i e mutata
Tertia psoā singłarī pn̄tis īpatiui mōi fit o positōe uerbi mutata ī pria cōiugatōe ī et ī aliis ī at. ¶ Prima persona pluralis tam pn̄tis q̄ futuri īperatiui fit a sua tertia singulari abiecta t & addita mus & producta penultima.

¶ Secũda psoã pluralr fit a sua secũda singlari addita te sȝ i tertia ẽt e i i reuertit̃. ¶ Tertia fit a sua tertia singlari n lr̃a añ t iterposita.
¶ Secũda ul' tertia psona singlari futuri ipari ui fit a ttia singlari pñtis idicatiui addita o & pducta penltia pter q̃ i tertia cõiugatõe.
¶ Secũda pluralr futuri ipatiui fit a sua secunda ul' tertia singulari addita te syllaba.
¶ Tertia plral futuri ipatiui fit a tertia pñtis plural indicatiui mõi addita o.
¶ Pria psona pñtis & pteriti ipfecti optatiui mõi & ptiti ipfecti Subiũctiui fiũt a secunda singlari pñtis iperatiui addita rem.
¶ Prætitũ pfectũ & plusq̃ pfectũ optatiui et ptitũ plusq̃ pfectũ subiũctiui formãt a pria p sona pteriti indicatiui addita s & sem
¶ Futurũ optatiui & pñs subiũctiui formãtur ab ipa positõe uerbi o i pria cõiugatõe mutata in em i cæteris o i am.
¶ Prætitũ pfectũ subiũctiui formatr a pterito pfecto idicatiui mutata i i e correptã & addi ta rim. ¶ Futurũ subiũctiui formatr a ptito p fecto eiusmodi mutata im in o
¶ Infiniti pñs & prætitũ iperfectũ fit ab ipa tiuo addita re ptitũ pfectũ & plsq̃ pfectũ a p terito pfecto indicatiui addita s & se.

¶ Futurū infiniti cū supino in um & ire pfert ut addito esse neutrali participio futuri ut amatū ire ut amaturū eē qd p eclipsi3 plerīq3 profert Cato i qnto originū. Illi polliciti se se facturū omia p eclipsim eē p factū ire.

¶ Impsonalia i tur formāt a tertiis psonis acti uis addita ur Amabar ūde formatꝰa pria psona actiui ptitii pfecti idicatiui mōi qrꝰq3 omia actiua quæ i o desinūt addita r quæ uero i m mutata m i r faciūt passiua. ¶ Prætitū pfectū & quæ ab eo sunt fiūt p pticipiū & sum es ē.

¶ Impatiui secūda psona singlarꝰ numeri presentꝰ fit a singulari actiua addita re syllaba & ē simił actiuo infinito præsentis & pteriti imperfecti. ¶ Tertia a tia addita ur.

¶ Prima plurał a sua actiua mutata s in r.

¶ Secūda plurał ipatiui fit a secūda præsentꝰ actiui indicatiui abiecta s & addita mini & ē simił secūdæ plurali præsentꝰ idicatiui passiui.

¶ Tertia a tertia actiui addita ur ois eni ttia psona actiua cū facit passiuū assumit ur.

¶ Pria plurał impatiui tēporis futuri fit a sua actiua mutata s in r

¶ Secūda futuri passiui ipatiui fit a secūda sui præsentꝰ mutata i in or. ¶ Infinitū passiuū ab actiuo fit mutata e i i quæ mutatio

i tertia cõiugatõe fit pri9 abiecta re breui quã sic dicere possum9. ℭ Actiua eni uero si qdẽ i o desinũt addita r. Si uero i t addita ur si i m ul' s i plrali nũero ultia lra mutata in r In singulari aũt iterposita ri. & si añ s i breuis esset mutata in e faciũt cõsimiles passiuorũ psonas q̃uis ẽt ris i re cõuersa solet eadẽ secũda psona pferri. ℭ Anõala uerba idest iæqualr declinata sunt fero edo uolo su3. S3 fero p syncopẽ secũdã & tertiã psonã hẽt ut fers fert. In cæteris seq̃t regulã tertiæ cõiugatõis ita tñ ut quæ nascũt a cõcisis secũdũ formatõis regulã concisa pferãt. ℭ Peto præteritũ petiui uel petii Infinitũ ei9 petiuisse uel petiisse qr̃ qa præteritũ ĩfiniti fit a pria præteriti idicatiui modi addita s & se q̃re petiisse ul' petisse ?qm̃ qñ qdẽ p̃teritũ indicatiui uerbi i ui syllabã desinit si quidẽ i hẽt añ ui tã præteritũ q̃ oia quæ ab eo driuãt p oẽs nũeros & psonas abiectõe u patiũtur syncopã. S uero sequẽte ui quoq3 syllabam abiicere licet ut cupiui uel cupii cupiuisti ul' cupiisti ul' cupisti. Itẽ audiuerã l' audierã audiueras uel audieras. Si uero nõ añcedat i nec u in positõe uerbi sit s3 adiecta præterito p secundas psonas & tertias præteriti & i aliis tẽporibus q̃ ab eo driuãt p oẽs psoãs et nũeros elisiõe

ui syllabæ fieri sol3 ut amauisti uł amasti ama
uistis uel amastis amauerūt uł amarūt. Nā tmi
natō i re nisi p̄cedat i raro patit̄ syncopā. Itē co
gnouerā uel cognorā cognoueras uł cognoras
Orati9 tñ a moueo summosse & cūmorit dixit
¶ Generales p̄teriti formæ sunt octo ui si xi i
qñ añcedit cōsonās quæ i pñti añ o uł eo uł io
iuenit̄ i q̄b9 quattuor formis penłtima p̄ducit̄
ut amaui risi cessi duxi iuui uidi fugi. Excipiū
tur penłtimā corripiētia bibi fidi scidi qd p a
pheresi3 factū ē a scicidi. Prætea ui diuisæ syl
labæ simłr ii quæ penłtiā corripiūt ut docui
abii. Inueniūt tñ uetustissimi eādē penłtimā p̄
duxisse i his maxime quæ a pñti i uo diuisas
syllabas desinēte p̄ficiscūt̄ ut erui annui argui
¶ Quæ i pricipio gemināt cōsonātes tēpa pri
cipał syllabæ seruāt in penłtia ut spopōdi cæ
do cedidi cecini Excipiūt didici pepuli pupu
gi tutudi tetigi pepigi ¶ Octaua ē quæ gemiat
cōsonātes i fine penłtia correpta ut r̄ddidi cre
didi. Forma i ui diuisas syllabas penłtimæ ac
añpenłtiæ pñtis tēpa seruat i præterito exce
pto uno pono posui qd i pñti p̄ducit in præte
rito corripit qd ātiqssimi posiui dicebāt. Quæ
gemināt i p̄tito cōposita ñ gemināt præter do
sto disco posco & pungo cum re. Accurro ue

ro utroq; mõ ueniũt. Ouidi9 tñ abstit dixit p abstitit. xi. meta Alciõe lacrhymas q̃ ps admo uet abstit cũ de apđ uetustissimos duplicat tõ deo ut detotõdi. ℭ Amo præteritũ amaui per quã rgula? Priæ cõiugatiõis uerba a secũda p soni psent9 idicatiui abiecta s & addita ui faci unt ptericũpfectũ pter sexdeci quorum xii abie cta as & additis ui diuisis syllabis formant do mui crepui fricui micui secui sonui tonui uetul plicui cubui nexui necui. Mico tñcũ di cõposi tũ dimicaui facit. Plico cũ noie cõpoitu3 in aui facit ut duplicaui mltiplicaui cũ ppoitione ple rũq; i ui raro in aui Pacuui9 Quo te applicaui sti Cicero rhethoricorum libro ii Quod i itinere tã failiarit se applicauerit Varro ad siculos se applicauit. ℭ A cubo cõpoita tã priæ q̃ tertiæ cõiugatiõis iuẽiunt & i ui diuisas syllabas sem per termiant pteritũ Et q̃ tertiæ cõiugationis sunt itercipiũt m ut icũbo incumbis bui.

Nexo as freq̃ntatiuũ ẽ a necto is qđ nexui ul nexi nexũ facit & ideo ratiõabili9 ẽ priæ q̃uis & nexo is inueniatur. ℭ Neco necas cum per emptum ferro significat necaui necatum Cum alia ui necui nectum facit Cicero in tusculanis libro secundo Enectus siti Tantalus

Excipiuntur præterea hæc quatuor sto steti

do dedi iuuo iuui lauo laui qđ ẽt lauo is dicit̃ Virgili .i.vi.lauit iproba teter ora cruor. Et flu uidũ lauit inde cruorẽ. Do das solũ priæ cõiu gatõis uerbũ da ubiq3 añ finẽ corripit. Itẽ cũ3 monosyllabis cõpositũ trãsit i tertiã & semper duplicat præteritũ ut uẽdidi credidi abscondi di .Circũdo das circũdedi dissyllabis cõponit̃ ẽ ido priæ.

DE SECVNDA CONIugatõe

Secũda cõiugatõ in eo desinit semp & i ãte cedẽte unũ iuenio cieo qđ & cio cis secũdum quartã dr̃ quorũ præteritũ ciui facit & cii per syncopã .In eo tñ pauca priæ iueniũt ut creo creas calceo calceas alii calcio as dicũt & meo meas. Ferueo qđ & feruo dr̃ quomõ facit p̃ teritũ? ferui qr̃ sic? qa i ueo uerba secũdæ cõiu gatõis eo i i mutata & pducta penultima faci ũt prætitũ ut moui faui foui. Coniueo tñ quod & coniuo is dr̃ tã couiui q̃ conixi facit ferbeo cũ per b scribitur ferbui facit.

Ardeo præteritum arsi dic regulam. In deo desinentia secundæ coniugationis si longa uo calis uel ar autecedit deo in si conuersa. Sin e uel i breues præcedunt deo productis eisde3 & eo mutata in i faciunt præteritum ut risi ar si sedi resedi uidi .Excipitur strideo qđ quãuis pducat i tñ stridi facit. Si uero prima syllaba

in deo termiatorꝝ post mutã aliquã uł m semi uocalé e uł o natura corr̃ptas habuerit & i ali quã liqdã desinẽtes quã deo sequat̃ duplicata pria syllaba & eo i i cõuersa & prior͡ gemiata rũ syllabarũ extrema subtracta cõsonãte faci ũt p̃titũ pfectũ ut pependi totondi momordi spopõdi qđ s a secũda syllaba euphoniæ cã de traxit .sin aũt au diphtõg9 añ deo fuerit p pti cipiũ declinat̃ quis uetustissimi & ausi & ga uisi .p ausus sũ & gauisus sũ dixerũt. Et hoc uerbo aĩaduerte ꝙ ausi ausis ausit .p subiũcti uo audeã as at iuenim9. Alia uero oia in deo mutata eo ĩ ui diuisas syllabas faciũt p̃teritũ ut cãdui studui frõdui splẽdui . Excipit̃ pran deo di & prãsus sum. ℭ Turgeo prætitũ tursi dic regulã i geo uerba l uel r añcedẽte geo i si natalr uero lõga uocali geo i xi alia eo i ui di uisas syllabas cõuersa faciũt p̃titũ pfectũ ut in dulsi mulsi qdã tñ differẽtiæ cã mulxi dixerũt ursi tersi p̃terea luxi frixi egui uigui rigui.
ℭ Fleo præteritum fleui dic regulã. In leo uer ba quæ ante l aliam cõsonantem habent in ea dem syllaba & ab oleo uel leo quod non est in usu composita o in ui syllabam Alia omia i leo eo in ui diuisas syllabas conuersa faciunt præ teritum ut impleui supleui cuius simplex non

legi exoleui deleui obsoleui Nõ est eni a soleo qđ solit9 sum ut solui secundum Salustium facit i prio historiaꝝ Neq; subsidiis uti soluerat cõposit9 oleo r̃doleo adoleo & aboleo tñi eni q̃ i ui diuisas syllabas faciunt p̃terea dolui calui excellui. ¶ Habeo p̃teritum habui q̃sq̃ quia oĩa alia uerba secunde cõiugatõis prater supra dicta quacunq; cõsonãte añcedẽte eo i ui diuisas syllabas cõuertẽtia faciunt p̃tĩtum ut emi nui rubui docui timui iacui liqueo liquui ex quo liquesco icohatiuum. Ouidi9 i tertõ meta. Protin9 ibutum cœlesti nectare corp9 deliqt Liceo quoq; licui facit. Excipiunt iussi sorpsi uel sorbui mulsi mansi neui hæsi luxi pelluxi torsi qđ solum i queo secundæ cõiugatõnis inuenit sic sua composita contorqueo cõtorsi extorquo extorsi.

DE TERTIA CONIVGATIONE

Iacio p̃titum ieci dic r̃gl̃ãsi cio d̃sinẽtia tertiæ cõiugatõis uerba a uel i añcedẽte mutãt eã i e p̃ductã & si a p̃cedit io i i lõgã Sin uero i cio i xi cõuersa faciunt p̃titum ut feci abieci aspexi illexi pellexi allexi quæ & alicui & pellicui ueters p̃tulerunt excipit ellicui. In dio & i gio desinentia tertiæ coniugatõnis uerba io in i lõgam conuersa & producta penultima faciunt

præteritũ pfectũ ut fodi fugi cõfugi. Capio faciṫ cepi cupio cupiui uel cupii qđ uetustissimi secundum quartã ẽt pferebãt sicut et pario rapio rapui sapio sapui uel sapiui dr̃ & sapii. Cœpio qđ nõ ẽ i usu cœpi facit præteritũ. Terẽti9 tamẽ i adelphis pteritũ ipfectũ subiũctiui qđ nascit̃ ex pñti ptulit. Sine rẽ ego illũ ac ñ sex totis mẽsib9 pri9 olfecisse3 q̃ ille qcq̃ cœpert Pario peperi pcutõ & oĩa a quatõ qđ carisio teste i usu nõ ẽ i si faciũt pcussi incussi.

¶ Suo præteritũ sui dic regulã. In uo diuisas syllabis desinẽtia tertiæ cõiugatõis o i i cõuersa faciũt præteritũ pfectũ ut spui dilui metui Excipiunt̃ struxi fluxi pluui Liuius pluuisse lapidib9. Idẽ sanguine pluuit. Vnguo tinguo uel tingo linguo niguo extiguo cuius simplex i raro usu est. Cicero in arato pticipiũ ptulit qđ a stingo nascitur Stigũes præclara isignia cœli. Idẽ in pnosticis passiuũ ptulit ut cũ lũa manẽs hyperionis officit orbi stigunt̃ radii cœca caligine tecti. In xi faciũt & coco uel quoquo coxi linquo liqui. S3 hæc qñ u amittit ui3 lr̃æ rgulã eorꝝ sequũt̃ quæ ingo uel in co desinunt.

Soluo ptitũ solui dic regulã i uo desinẽtia tertiæ cõiugatõnis uerba u loco cõsonãt9 poita si

penultia i l d̄sinit o i i sin ī uocalē natura lōgā uo i xi cōuersa faciūt p̄teritū ut uolui calui ui xi. ¶ Scribo p̄teritū scripsi p quā r̄gulā. In bo desinētia tertiæ cōiugatiōis si nō añcedit lōga uocalis o i i si añcedit bo i psi cōuersa faciūt p̄ teritū ut bibi nupsi. Excipiūt icūbo icubui q̄d icubo as dr̄ & oia a cubo cōpoita siue prie siū tertiæ cōiugatiōis q̄ i ui diuisas faciūt p̄teritū pfectū. Vetustissimi tñ oia priæ cōiugationis uerba q̄ i ui diuisas faciūt p̄tītū ēt secūd ter tiā solebāt d̄cliare. Nupsi b scrib ut p̄so grēqa nūq̄ b añ s iprincipio syllabæ pōt īueiri Vinco p̄teritū uici dic r̄gulā. In co d̄sinētia uerba ter tiæ cōiugatiōis si n p̄cedit abiecta n & o in i s uero p̄cedēte sco mutata ī ui syllabā sin aūt uo calis natura lōga co i xi faciūt p̄tītū ut uici cō uici liq qeui asciui crui paui cōsueui ut cōsi et9 suz. Carisi9 tñ ēt cōsuesci pōit. Itē duxi dixi Excipiūt cōgnisco cōgxi cōpesco cōpescui & d̄pesco d̄pescui & gēinātia didici poposci par co pepci & parsi Ico pēultia braui i p̄senti p̄ teritū ici facit pēultia p̄ducta quā tñ Lucreti us i p̄senti p̄ducit Corp9 propellit & icit. Gli sco uero præterito caret. ¶ Ludo præteritū lusi dic regulam. In do desinentia uerba ter tiæ coniugationis penultima naturaliter lon

k 3

ga do i si. In cæteris uero o i i cōuersa & si añ n u uel i habuerit ea abiecta faciũt præteritũ pfectũ ut læsi rasi rosi uasi claudo clausi uel clusi fudi scidi & sciscidi apud uetustissimos ratõnabilius ne miorũ tẽporũ pteritũ sit qđ rarissime inuenit̃ findo quoq; fidi lʒ qdã fisi putauerũt. Virgilius Et meda liquefacta tem pora plũbo Diffidit & media porrectũ exten dit harena. Excipiũt̃ cedo cessi diuido diuisi strido stridi ab eo qđ est sido præteritũ nõ in ueni eius possessiuo usus ẽ Stati9 i secũdo the bi. Summis insiditur astris. Virgili9 cõposito subsidũt ũdæ Cudo alii cussi alii cudi dicunt qđ Virgi pbat in prĩo æneι. Scintillã excudit ac ates. Et hæc quæ duplicãt principalẽ sylla bi cædo cecidi tendo tetẽdi pendo pepẽdi tũ do tutudi cuius penultima tã pduci q̃ corri pi solet a uetustissimis. ℭ Rego præteritũ re xi dic regulã. In go desinẽtia uerba tertiæ cõ iugatõis si go añcedit r go i si alr in xi cõuer sa faciũt ptitũ ut mersi sparsi cinxi iunxi ãxi Nec obstat regula horũ porgo porrexi pergo pexi surgo surrexi qm̃ a rego cõposita sunt et cõposita primitiuorũ declinatõnẽ sequuntur Sic ẽt corrigo porrigo arrigo i exi faciũt Ex cipiuntur fregi egi legi tetigi cogo & dgo ab

ago p syncopā coegi & degi Intelligo tñ qđ
ātiq̄ iterlego ꝓferebāt negligo et diligo a lego
cōpoita i xi faciūt ut itellexi uł iterlexi negle
xi dilexi. Emili9 tñ macer neglexerit dixit. pā
go: quoq; qđ pago dr̄ p paciscor panxi pepegi
& pegi facit Vnde ipingo ipegi tāgo tegi pun
go pupugi uł pūxi. Expūgo expūxi dicim9 a
repūgo qñ de ratiōe uł kalēdario loqmur r̄pū
xi qñ uicē redditā ostēdim9 repupugi dicius
¶ Veho p̄teritū uexi: dic r̄gła 3. In ho desinē
tia uerba ho i xi cōuersa faciūt p̄teritū pfectū
ut traho traxi. ¶ Alo p̄teritū alui dic regła 3.
In lo desinētia uerba tertiæ cōiugatiōis o i ui
diuisas Sin duplicāt l & a muta icipiāt gemi
nata pricipali nec ubiq; eadē uocali seruata
Aliter o i i cōuersa faciūt p̄terítū pfectum ut
colui malui cōsului pepuli fefelli tollo totolli
ꝓ quo nūc frequēti9 utimur sustuli. a tulo ēt
quo ueteres utebāt tetuli dicebat. Præterea psa
lo psali uello uelli uel uulsi pcello & excello
quorū simplex i usu nō ē pculi & exculi uel
ut alii excellui ab excello Como præteritum
compsi quare: qa in mo desinentia uerba ter
tiæ coniugatōis longa uocali antecedente o i
psi alr̄ in ui diuisas conuersa faciunt p̄titū p
fectū ut prompsi dēpsi uomui gemui Excipi

unt̃ emo emi & ꝑmo ꝑſſi ℭ In no deſinẽtia ni
ſi g uł o uł m añcedat i ui ſyllabam g uł o añce
dente i u diuiſas m uero añcedẽte no i pſi cõ
uerſa faciũt ꝑteritu ꝑfectu ut ſino ſiui ſter
no ſtraui cerno creui ſperno ſpreui lino liui uł
differẽtiæ cã ad liui nomẽ leui & apud uetu
ſtiſſimos lini. Terẽti i aeut. R eleui oĩa dolia
Præterea pono poſui qđ antiqſſimi poſui etiã
protulerũt gigno qđ & geno uetuſtiſſimi ꝓtu
lerũt genui temno tempſi excipit̃ cano cecini
ℭ Succino præteritu ſuccinui dic regulam
A canẽdo cõpoita i ui diuiſas faciũt ꝑtet tũ p
fectu cõcinui occinui qđ etiã occano occani i
dicit̃ Saluſti i primo hiſtoriarũ. Iſſu Metelli
cornicines occanuere. ℭ In po deſinentia uer
ba tertiæ cõiugatiõis l uł r uł e ꝓducta ante
po hñtia o in ſi e uero breuẽ hñtia pẽultia o
in ui diuiſas cõuerſa faciũt ꝑteritu ꝑfectũ ut
ſculpſi carpſi repſi ſtrepui crepui Rumpo qđ
ſolu iuenio hñe m añ p eiecta m & cõuerſa o
i i facit ꝑteritũ ꝑfectũ ut rupi corrupi abrũpo
abrupi. ℭ In ro deſinentia uerba tertiæ coniu
gationis p ui ſyllaba faciũt præteritũ ꝑfectũ
ut tero triui quæro quæſiui ſero ſeui a quo cõ
poſita ſi mutant ſignificationem in ui diuiſas
exeunt ut pro relinquo deſerui pro inmuto in

serui si enim de arbore dicam i seui facit & prici
pium insitus non insert9 Vetustissimi tñ etiá sim
plex serui dixisse iueniunt Gero & urro dupli
auit s gessi ussi. |Nã uerro qd Serui9 uersi di
xit ut usus cõprobat uerri facit. Curro cucurri
& i cõpitis utroque modo ut decurri & decu
curri. ¶ In so desinétia uerba tereiæ cõiugati
õis nisi sint desideratia o i i cõuersa & assum
pta ui syllaba faciũt pteritũ lacessiui arcessiui.
Nam quod Caper dicit lacessisse apd Luciliũ
inueniri põt psyncopã esse |platum ui syllabæ
ut ẽ petisse cupisse p petiuisse & cupiuisse.
¶ Desideratia o i i mutata faciũt præteritum
ut facessi capessi nisi quæso tñ qsiui a primitio
assumpsit quis & quæsi hãt piso pisui facit p
teritum. Plaut9 neq molis molui neq pisis pi
sui Pecto plerique pexui asper tñ pectiui Cari
sius pexi ptulerũt Necto tã nexui q nexi fle
cto flexi facit & plecto plexi qd nũc plector
& ãplector di cim9 Sed plector passiuum esse
Terẽtius ostẽdit i phormiõe, Ego plector pen
dẽs Peto petiui facit mero messui uerto uerti
stertui mitto geminata t misi Sisto uero quan
do actiuum ẽ caret pterito qñ absolutum cum
sto habet cõmune ut resisto uel resto restiti cõ
sisto uel consto constiti |persisto uel psto pstiti

k 5

In xo tertiæ cõiugatiõis duo ieniũt & o i ui diuisas mutata faciũt p̄teritũ pfectuz texo te xui nexo is uel nexo as nexui.

DE QVARTA CONIVGATIONE.

Audio p̄tītũ audiui dic regulã. quarte cõiuga tõis uerba abiecta s secũdæ psonæ p̄sen᷑ & addita ui syllaba faciũt p̄tītũ pfectũ p̄ter i cio desinẽtia duarũ excedẽtia nuẽrũ syllabarum simplicia n enĩ añcedẽte cio i xi Si uero n nõ habuerit cio i si uertũt ut sciui cõsciui muniui uicio uixi sancio sanxi qđ uetustissimi tñ et sã ciui dixerũt raucio rausi farcio farsi fulsi q̄uis ñnulli differẽtiæ cã fulsi posuerũt. Excipiũt uenio ueni haurio hausi qđ tñ apđ Varronẽ hauriui ẽt dictũ ẽ. Sepsi sensi apui qđ ur̃ a pa rio cõpositũ a quo cõposita si pricipalẽ sylla bã purã nec ex itegra p̄pōsitõe habuerit io i ui diuisas cõuertũt apui coopui r̃pio duplicauit. pp diminuta una syllaba r̃ppl. Simile ẽ p̄tītũ a cõpio cõpi. ℭ Deponẽtia uero a pario expi or & opperior expt9 & oppt9 faciũt pticipia p̄t̃ea salio saltui uel salui uel salii cãbio cãpsi. ℭ Munio p̄tītũ muniui supinũ munitũ dic re gulã. In ui syllaba faciẽtia p̄teritũ cuiuscũq3 coniugatõis ui mutata i tũ faciunt supinũ ut amitũ sopitũ aboletũ potatũ & potũ p syncо

pī cupitū ignotū ūde ignotur9 q̄uis q̄dā con
tra reglā ēt ignoscitur9 dixerūt. Scitū audi
tū. Excipiūtur lautū uel lotū quod tñ ēt laua
tū iuenit̄ cautū fautū salutū uolutū pastū ami
ctū & q̄ corripiūt pētriāi supio Satū a sero
serui nā a serui sertū facit sitū itū litū q̄tū citū
qñ ē a secūda cōiugatōne nā a quarta ꝑducit
cōposita rā ꝑducta q̄ correpta iueniūt. Veneo
quoq; secūdū analogiā uenitū debet facere ꝑ
quo magis uenū in usu ē. Venio aūt uentū fa
cit & agnitū cognitū quæ duo uetustissimi tñ
secūdū analogiā ꝑtulerūt ūde Salusti9 in se
cūdo historiarū: neq; ei inermes ex prælio ui
ros agnoturū queq̄. Nā spiritus & alitus uo
cabula anteriora uerbis putāda sunt ac ideo
nō seruāt deriuatiuorū regulā quomō iudica
tus dominatus A caluo calui a quo puto calū
niam deriuari supinū nō iueniri puto.
Habeo ꝑtitū habui supinū habitū dic regła ꝫ
i ut diuisas faciētia ꝑtitū cuiuscūq; cōiugatōis
c ul l ul r añcedēte ui i tū. Si uero sunt a uer
bis i uo separ̄ i i tū & producta penultia In
cæteris nisi x antecedat ui in i breuē mutata
& addita tū faciūt supinū ut frictū nectū do
ctū cultū cōsultū altū q̄d & alitū facit d̄sertū
a tū idutū ānutū aboli tñ abolitū sicut abole
ui etū roitū. orat9 tñ itōata quoq; secūdū ano

logiã ꝓtulit. Excipiunt mixtuꝫ tostuꝫ tẽtuꝫ
cẽsuꝫ elicituꝫ raptuꝫ pistuꝫ messuꝫ excelsuꝫ
explicituꝫ nã explicatuꝫ ab explicaui uẽit ru
ituꝫ uł rutuꝫ similr qđ u corripuit uł qđ i ser
uauit nã secũduꝫ futuri pticipiuꝫ idest ruitu
rus deberet esse ruituꝫ secũdũ pterituꝫ uero
rutuꝫ debet dici & uidet hoc p syncopã i uoca
lis i pterito ꝓlatuꝫ. Vnde pticipiuꝫ ruitur⁹ q̄
uis etiã ab hoc cõpoituꝫ dirut⁹ apđ antiqores
ꝓducat. A mico micui supinuꝫ non est in usu.
A cano cõpoita simplicis seruãt supinũ a quã
i p̄séti mutãt i i breueꝫ cõuersa i e ut cãtũ luc
cẽtũ occẽtuꝫ nexu pexũ a xi termiatiõe poti
u; sunt a uolo nom̄ pticipiale uult⁹ e ãtcedẽ
te x tria iueniunt pexui nexui texui q̄ faciũt
supia pexũ nexũ textũ Video supiũ uisuꝫ dic
rgłaꝫ oia i deo uł i dio uł i do uerba & i dior
đpoẽtia secũđ uł rtiæ cõiugatiõis nõ faciẽtia
ptitũ i ui diuisas nec a do as cõpoita đo ł dio ł
dior ł do i sũ mutata faciũt supiũ Et notãdꝫ ꝙ
hñtia n ãn do q̄ n i ptito ãittũt eãđ ãittũt i su
pio & gẽinãt ss si pẽultia ptiti corripit Si ue
ro ꝓducit unã s hñt ut morsuꝫ ausũ risũ exor
ũ igrssũ lusuꝫ rasuꝫ tõsuꝫ fissuꝫ scissuꝫ fusuꝫ
ussuꝫ Excipiũt gauisuꝫ ꝙ assũpsit i cã eupho
niæ cedo ssũ sessuꝫ & cussũ gẽinãt ss do as tũ
facit & ab eo cõpoita q̄ i tertiã trãseũt cõiuga

toē uertūt a i i q̄ uero priaȝ seruāt a seruāt ut conditū crditū uēditū circūdatū. p̄terea passi qđ nō a pādo solū sȝ ēt a pateo & a pator dr̄ comestū & comēsuȝ tētū & tēsuȝ & cstendo ab eo cōpositū simil'r facit ostēsum & ostētū

Laedo praetītū laesi supinū laesuȝ dic regulā Oia uerba quae i si faciūt p̄titū secūdae ac tertiae cōiugatōis si i sum quartae uero si in tū conuersa faciūt supinū ut alsuȝ arsuȝ quassū lusuȝ fultū sartū Excipiunt īdltū uel indusum multū uel mlsuȝ a mulceo Salust. in. vi. historiarū Postero die liberalibus uerbis pmulti sunt nā a mulgeo mulsuȝ facit solū Itē tortū uel torsū haustū ustū gestū missuȝ duplicata s praeterea sensum & hausuȝ capessitū. ℂ Lugeo p̄teritū lusi supinū luctū dic regulā i xi facientia praeteritū cui9cūq; sint cōiugatōis xi i ctū cōuertētia faciūt supinū ut auctū sanctū itellectū tinctū unctū excipiūt fictū pactū strictū mictum quae causae eufoniae abiiciūt n. Praeterea flexū & fluxū q̄uis uetustissimi & fluct9 p flux9 & fluctur9 p fluxur9 soliti sunt dicere. Vnde & fluct9 ipe mot9 aquarū. ℂ Iaceo p̄titū ieci supinū iactū dic regulā i ci facientia praeterituȝ tertiae cōiugatōis uerba ci in ctū cōuersa faciūt supinū ut factū iactū ictū uictū liq lictū. Sȝ i oi uerbo siū pēultia siū aṅpenltia sit a in ..im

plicib9 seruat̄ ē i supino q̄uis mutet̄ i ptito. In cōposit9 uero si mutat̄ i præsentia a ī i hoc uer titur i supino i e nisi i do ul̄ i go desinat positō uerbi tūc eni i supino semp seruat̄ a ut captū raptū casū infectū iceptū ereptū occasū3 infra ctū ipactū exactū Excipiūt posco poscitum di sco discitū quæ a pn̄ti faciūt supinū mutatōne o i i correptā additōe tū sicut & cōpesco scitu3 deposco scitū Apulei9 i phormione d̄ aīa sic au ditū sic discitū parco parsu3 facit a parsi.

¶ Rego pteritū rexi supinū rectū dic regula3 igo desinētia oia tertiæ cōiugatōis uerba nisi i si terminēt pteritū go i ctū mutata & si a ul i aū n habeāt i penultima abiecta n faciūt supi nū ut iūctū punctū fractū pactū strictū mictū ringo rictū Excipiunt̄ quæ seruāt n cictū tinc tū stictum anctū cuius participiū ēt āxus qui dā ptulerunt Itē figo fixū & notādū q̄ huius mi i uerba oia itegras simplicis supini seruant litteras i cōpositōe q̄uis i aliis mōis mutēt ut rectum porrectum & prectum a porrigo et pgo simlr cōtactum coactum defractum ipactū abactu3. In gio o in tum mutata faciunt supi num confugitum & refugitum. ¶ In bi termi nātia pteritum correpta i & assumpto tum fa ciunt supinum bibitu3 lambitum. Nubo pteri tum nupsi supinum nuptum dic regulam s

¶ Oia in mi uł in pi uel in psi terminatā pt̃ū
tertiæ cōiugatōis uerba in ptū faciūt supinum
ut ēptū adeptū coeptū ruptū scaltū cōptū de
ptū pptū scriptū In lo desinētia uerba tertiæ
coniugatōis duplicātia l i sum faciūt supinum
ut falsum pulsuʒ uulsuʒ excelsum pculsum a
psalo nō iueni supinū nec a tollo sed p eo uti
mur sublatū. In ro desinētia tertiæ cōiugatōis
duplicātia r añ o i pñti ro in sum cōuersa faci
ūt supinū ut curro cursum uerro uersuʒ quæ
uero duplicāt ss añ i mutāt si i tū ut gessi gestū
ussi ustū In rio unū iuenit pario paritū & par
tū pt⁹ pticipio futuri tñ Statius i x. addidit i
atq3 hosti ueiat paritura marito. Auerto sicut
a uerro uersuʒ dr̃ In xo duo iueniūt texo &
nexo quorū supia sunt textū nexū a sto statuʒ
a quo cōposita uarie ueteres ptulerūt astitū uł
astatū præstitū uel præstatū Brut⁹ i epistolis
Occiso C. Cæsare postq̃ mar̃ trāsiuerat præsta
tū ē. ¶ Cōia uł deponētia tertiæ cōiugatōis i la
bor mutata ea i psuʒ faciūt supinū ut lapsuʒ i
gor uero mutāt gor i ctū ut fūctū i tor mutāt
eā i suʒ ut usuʒ nisuʒ iuenit ēt nixū i quor mu
tāt quor i cu & assumpta tū faciūt supinū ut
locutū secutū. Deponētia i scor desinentia ha
bētia i antepenultima a uł i correptas in ctuʒ
faciunt supinum pacíscor pactum profici

ſcor .pfectũ expgiſcor a pgo cōpoitũ exprctũ apđ uetuſtiſſimos expgitũ .platũ ē nāciſcor na ctũ a nācio qđ i uſu fuit apđ uetuſtiſſimos .

¶ Alia uero abſqȝ c i tũ faciũt ſupia iratũ ultũ natũ obliſcor oblitũ Excipiũt defetiſcor defeſ ſum nā ab eo qđ ē deficio defect9 ē participiuȝ Præterea cōminiſcor et adipiſcor q̄uis i breuē hābeāt in añpenltima cōmētũ faciũt & adep tũ A reminiſcor nullũ iueni q̄uis rō remētum exigat. ¶ Ab orior ortũ ē & ort9 i præterito i futuro uero oritur9. ¶ A fruor i præterito fru ct9 in futuro fructur9. ¶ A morior moritũ & in futuro moritur9 i præterito autē mortuus geminata u ¶ A potior potitũ penultia .pducta præterea reor rat9 miſereor miſert9 cōfiteor cōfeſſum quæror quæſtũ metör mēſuȝ Quæ a pario uidēt r hñt añ tũ cōptũ reptũ exptũ opertũ.

DE PARTICIPIIS.

PArticipiũ ē ps orōis quæ p uerbo ponit̄ ex quo et deriuat̄ gen9 & caſuȝ hñſ ad ſimilitudinē nōis & accidētia uerborũ abſqȝ diſcretōe pſonarũ & modorũ. ¶ Cur reptũ ē participiũ? ut cũ in trāſitiua uerbi nō niſi noia tiuo iūgāt̄ur i obliqs loco uerbi ſubeat partici piũ ut bonus hō loquebatur boni hoīs loq̄ntis orōnē audiui ubiqȝ eni participiũ loco uerbi i

In i pauca ineniũt primitia ut ubi ibi heri quod dicit̃ et here Iuuenal res hodie minor ẽ here q̃ fuit: alia nõia sunt loco aduerbiorũ posita ephe si belli Liuius nefanda facinora decẽ uiri belli domiq; adiiciũt ruri q.p. quomõ uel ũde Terẽ tius q tibi istec icidit suspitõ: q̃q̃a te noram.

In o uł primitia sunt ut qñ a quo cõposita siqñ neqñ i añpenultia acuũt ne putẽt duæ partes aliqñ aũt ad differẽtiã aliquãto uł deriuatiua ut a cis citro ab i intro Cõposita ut præsto pro fecto Alia sunt nõia uel ꝓnoia aduerbialr posi ta ut falso merito illo eo ℭ In u pauca ineniũt dnõiatiua ut noctu diu & eius cõposita ut itdiu ℭ In æ diphtõgũ solũ gẽitiui casus aduerbialr posit' repiũtur ut romæ

In c primitiua ineniũt ut nũc sic donec qđ do nicũ dicebãt ãtiq; Deriuatia a ꝓnoib' ut hic is tic illic huc istuc illuc hic istinc illinc hac istac illac quæ omia in c ultimã ꝓducũt excepto do nec et i fine circũ lectunt si uocalẽ habuerit na tura lõgã ineniũt etiam composita ut adhuc ab hinc dehinc.

In l pauca ut semel pol ædepol ẽt uł cõiũctio qñ ꝓ ualde ponit̃ aduerbiũ fit Cicero ꝑ mure na uel maximum bellum populo Rom. cũ Re ge antiocho gessisse.

in am primitia 'clã corã q̃qd̃ ẽ similitudinis cõ
paratõis electõnis Deriuatiua uel cõposita ne
quaq̃ neutiquam bifariã trifariã multifaria ꝫ
& similia a fãdo ul'ferẽdo & ꝑposit' dictõib9.
¶ In em primitia Itẽ tãdẽ cõposita idẽ ibideꝫ
ididẽ idẽtidẽ. ¶ In im denoiatia & uerbalia si
ue pticipalia ut a pte pti ab hostio hostiati a sta
tu stati a saltu salti & saltuati a sensu sensiꝫ a
singul' singulati ab affatu affati ut a græco
id est abũde ũde fa corripit cõfesti pserti
¶ In um pauca primitia ut iterũ suffuꝫ ut sur
suꝫ rursuꝫ prorsuꝫ q̃ dicim9 etiaꝫ rursus pror
sus cõpoita et deriuatia ut sinistrorsuꝫ dextror
suꝫ qd' ueteres dextro uersuꝫ pferebãt utroq;
uersuꝫ uersus aũt & uersuꝫ ideo uidẽt ꝯpoita
qd' sub uno accẽtu cũ añcedẽtib9 pferunt licꝫ
meli9 dici possint iclinar̃ sibi noia añ poita actu
tũ ab actu idest celeritate ut actutũ pius æneas
Itẽ noia loco aduerbiorꝫ ut multum primum
¶ In n pauca ut en forsan forsitan non ¶ In r
primitia cur & per pro ualde deriuatia a noib9
seu pticipiis tertiæ decliatiõis quæ si faciũt no
miatiuũ i ens cõuertũt is gẽitiui i er ut sapiẽs
sapientis sapiẽter diligens diligentis diligenter
alia datiuo addunt ter ut fortis forti fortiter
alis huius alis huic ali quo ueteres utebantur

pro alius alius alii aliter audax audaci audaci ter sed in usu est audacter per syncopa3 facilis tam pro faciliter habet facile difficilis difficul ter ꝓ difficiliter omnis ōnino ꝓ ōniter ꝑterea a trib9 & quattuor ter & quatter itē hūane ꝓ humāiter Cōpoita ut obiter ab ob et iter paulis per tātisper parūper ℭ In as denoiatia extrēa syllaba circūflexa ut alias ℭ In es lōga3 ut so des hercules & omnia numeralia a quiqȝ usqȝ ad mille ut qnquies decies cēties milies.

ℭ In is correptam nimis satis quod etiā nomi nis ui tenet ūde facit cōpatiuū sati9 qd ponit̄ ꝓ meli9. ℭ In us breuē ut penit9 sec9 cœlitus a cœlo stirpit9 a stirpe fundit9 a fundo radici t9 a radicib9 mordic9 a morsu diuinit9 a diuis humanit9 ab hoīb9 emin9 & comin9 localia ad uersus nullus ꝓ minie. Cōpatia quoqȝ neutri generis trāseūt i aduerbia ut clari9 prudētius satius ocy9. ℭ in ens totiēs a tot quotiēs a quot aliquotiēs ab aliquot.

ℭ in t sat pro satis & dūtaxat quod ab aduer bio cōponitur & uerbo & forsit ꝓ fortasse Ora tius forsit honorē iure mihi inuideat.

ℭ in ps ut deinceps

ℭ in rs ut fors

In x uix mox pax qđ græcũ ẽ & significat tm̃ mõ. ℭ Figuræ aduerbiorũ sunt tres simplex ut diu huc cõposita ut īterdiu adhuc.

ℭ Decõposita quæ a cõpositis deriuãt ut ab indocto idocte ab iprudẽte iprudenter.

ℭ Significatõ aduerbiorũ diuersas habet spẽs sunt.n.tẽporalia p̃titũ solũ significãtia ut pridẽ nup antea nudiustertius pñs & nõ multo ante p̃titũ ipfectũ ut mõ Terẽti9 qñ hodie. q̃ dudũ mõ. qđ ẽt ꝓ dũtaxat inuenit̃ ut si mõ qđ me moras factũ fortũa sequat̃ ẽ ĩfinitũ sicuti nunc ut mõ ait mõ negat futurũ ut cras postridie perẽdie cõmũia diuersorũ tẽporũ ut olim dudum quondã qñ & ab eo cõposita qđ iuenit̃ ẽt ꝓ ali qñ ut aspa qs natura loci dimittere qñ suasit equos & ꝓ causali coniũctõe ut qñ hæc te cura remordet.

ℭ Itẽ significatõ sæpe ẽ unà ĩ diuersis uocib9 ut propere celeriter actutum & e contrario diuersa in una uoce ut ubi quo qua quãdo & cætera in una uoce Interrogatĩa Relatĩa Infinita quæ tñ differũt accẽtu grauãt̃.n.cum relatiua sunt aliter acuuntur & si quidem fuerit supra syllabã ĩ penultima

Localia discretas significatões hñt ut huc istuc illuc quo ad locũ hic istic illic ubi ĩ loco hic istic

istic illinc idē de loco hac istac illac qua ea per locū Cōes ut pegre eo suz uenio trāseo: q̃daz significāt iclinatōez ad locū ut horsuz istorsuz illorsuz deorsuz sursum dextrorsum sinistrorsum. ¶ Localia pro tēporalibus accipiūt & n̄ e cōuerso ut hic ꝑ tūc ubi pro postq̄

¶ Ne dehortatiuū ē ut ne cæde malis accipit ꝑ neq3 ut ne dici qdē op9 ē ꝑ ut nō ut ne dicā dolo ꝑ ualde ne illa illū haud nouit

¶ Abnegatia sunt nō haud nūq̄ minime

¶ Cōfirmatia ꝑfecto scil3 quippe uidel3 nēpe duæ quoq3 partes i hac significatōe repiūt̄ ut quidni idest curnon.

¶ Iuratia ædepol castor hercule mediusfidius sic qn̄ graui accētu ꝑfert̄ ut sic tua cirneas fugiant examīa taxos

¶ Optaria utinā o ut adsis o tm̄ Si ut si nunc se nobis ille aure9 arbore ram9 ostēdat q̄ ē ēt cōiūctō causalis quo mō ut s3 ut pōt esse similitudinis cū idē significat qđ uti & tēporis Virgilius ut uidi ut perii ex eo cōponit̄ utinā pro quo ēt usurpat̄ Orati9 o pater & rex Iuppiter ut pereat positū rubigine ferrū

¶ Hortatiua eia age cu9 plurale uidet̄ agite his contraria sunt

¶ Remissiua ut paulatim pedetēpti sensim

¶ Qualitatis ut bene male optime
¶ Quantitatis ut nimiũ parũ
¶ Dubitatia ut fors forsan forsitan forsit fortas
sis fortisse quæ duo ponũt ꝑ temere. ¶ Euẽt9
ut forte fortuitu qđ fit a đriuatio noie fortuit9
¶ Cõgregatia sunt loci & tẽporis coia ut simul
una pariter idest i eodẽ loco & i eodẽ tẽpore
¶ Discretia ut seorsu3 sec9 sepati diuisi secre
to utriq3 diuise singulati bissariã omifariam
Similitudis ut ceu quasi uelut ueluti sic sicut
sicuti ita uti ut quæ duo cõiũctõnũ causaliũ ui3
habere uidẽr Virgi. capias ut digna camillæ ꝑ
mia. ¶ Ordinatia ut deide cõtiuo ꝑtin9 ꝑtea
¶ Intẽtia ut ualde nimiũ ꝑrsus penit9 omino
¶ Cõparatia magis min9
¶ Superlatia ut maxime minime ocyssime
¶ Diminutia clãculũ belle.
¶ Diuersarũ significatõnũ ut o qđ ẽ uocãdi ut
o regina optãdi ut adsis otãdẽ ẽ ẽt nomẽ ipi9
lræ & admirãdi ut o qualis facies idignãdi ut
o tẽpora o mores sed i duab9 ultimis significa
tõnib9 ẽ iteriectõ.

DE INTERIECTIONIBVS

INteriectõ ẽ ps orõis ideclinabil' q̃ uel
adiũgit' uerbis uel sibi uerba adiungit
& h3 i se ipi9 uerbi significatõnẽ, demõstrat

quæ illud ēt si nō addat᷑ cū plena significatōe motꝰ animi ut pape itelligit᷑ enim miror
¶ Accidit interiectōni significatō tm̄ significat aūt omnē ipulsum & passionē animi
¶ Gaudium ut eia euax
¶ Dolorē ut hei mihi qualis erat Itē o dolor atq; decꝰ magnū rediture parēti Itē ah tibi ne teneras glacies secet aspa plantas Itē heu fuge nate dea. Timorē ut Terē. at at mihi hō formi dolosus erat. Exclamatōnē ut Salustiꝰ ꝓ deuꝫ atq; hoiuꝫ fidē. Admiratōnē ut Ter. pape hæc supat ipaꝫ thaidē. Inter has ponūt᷑ ēt sonituū illitteratorū imitatōes ut ahaheh phi heu hoe uah oh quæ sunt ridēt᷑. Aliæ quoq; ꝑtes orō nis ponūt ꝓ iteriectōibꝰ ut nauibꝰ ifandū amis sis ifandū iteriectiue ꝓprie tm̄ uoces iteriectio nū primitiuæ sunt ut pape euax heu & similia Intiectōes nullos accētꝰ certos habēt ꝓterea qđ uoce abscōdita idest nō plane expressa ꝓse rūt & ꝓ cōmoti affectꝰ q̄litate cōfūdūt accētꝰ

DE CONIVNCTIONIBVS

Coniūctō ē ps orōis ideclinabil᷑ cōiūcti ua aliarū partiū orōis qbꝰ cū significat đmōstrās aut ui qñ sunt esse res aliquas signifi cat ut p ꝯ & fortꝰ fuit æneas aut ordinē qñ cō sequētiā aliqꝝ reꝝ đsignat ut si ābulat mouet᷑

L 4

sequitur enim mot⁹ ambulatõnẽ
Accidũt cõiũctõni tria Figura sʼpotesta quæ ẽt
spẽs dicit̃ & ẽ i significatõe cõiũctõnuȝ præte
rea ordo.
℃ Figura simplex ut at & sȝ ac
℃ Cõposita ut atqȝ sedenim
℃ Species sunt xvii
℃ Copulatia quæ tã uerba q̃ sensuȝ copulat ut
et que ac atqȝ qdẽ quoqȝ qñ ꝓ que ponit̃ at ast
sȝ aũt uero qñ ꝓ aũt accipit̃ hæc eni copulant
cũ cõfirmatõne itellectũ
℃ Causaliũ qnqȝ sunt spẽs causalʼ ꝓprie adium
ctiua effectia cõtinuatia subcontinuatiua
℃ Causalis ꝓprie ẽ quæ adiũcta uerbo idicati
uo significat cãm añcedẽtẽ effectũ ut qꝛ legi
doctus suȝ. ℃ Adiũctia ẽ quæ adiũgit̃ uerbis
subiũctiuis ꝓprie cũ dubitatõe ut si uenias faci
aȝ ut ꝑsit tibi facio hoc aũt iterest iter ꝓprie cã
les & adiunctiuas qd̃ ille cũ affirmatõe adium
ctiuæ cũ dubitatõne proferũt̃
℃ Effectia ẽ quæ significat effectũ añcedẽtem
cãm ut doct⁹ sum nã legi
℃ Cõtinuatia ẽ quæ demõstrt ordinẽ ꝑceden
tis rei cõsequẽtẽ cũ dubitatõe ut si stertit dor
mit & si ãbulat mouet̃.
℃ Subcõtinuatia ẽ quæ cãm cõtinuatõnis ostẽ

dit cõsequẽtẽ cũ rerũ essentia ut cũ sol est su
per terrã dies ẽ & qa ãbulat mouet
¶ Approbatia ẽ quæ adiũcta indicatio appro
bat rẽ idest affirmat ut eqdẽ merui nec depcor
¶ Disiũctiua ẽ quæ q̃uis uoces cõiũgat sensuz
tñ disiũgit & alterã qdẽ rẽ esse alterã nõ esse si
gnificat ut aut ẽ dies aut ẽ nox uel est sanꝰ uł
est eger Itẽ siue errore uiæ seu tẽpestatibꝰ acti
¶ Subdisiunctiua ẽ quæ q̃uis uoces disiũctiua
rũ hẽat utrũqꝫ tñ eẽ significat uel simul more
copulatiuæ Terẽtiꝰ uel rex semp maxĩas mihi
gratias agebat ꝓ ẽt rex & Alexãder siue pa
ris idest Alexãder qui & Paris dicit̃ uel discre
te ut tota die legit uel scribit significat eũ utrũ
que facere sꝫ diuersis horis
¶ Discretia uel electiua ẽ quæ de duobꝰ ꝓpo
sitis unũ eliger̃ aliud refutare ostẽdit ut diues
uolo esse q̃ paup Ter. quæ ihoneste hic uoluit
diuitias parare q̃ honeste paup in patria uiuer̃
¶ Aduersatiua est quæ aduersum conuenienti
significat ut tamẽ q̃q̃ q̃uis si & si ut & magis
atqꝫ magis quãq̃ secreta parẽtis Anchisæ do
mus arboribꝰqꝫ obtecta recessit clarescunt so
nitus.
¶ Abnegatia ẽ q̃ adiũcta uerbo subiũctiuo ali
qd posse fieri oñdit nisi aliqđ ĩpedimẽtũ icurrat

ut gaudeat Priam9 si audeat itē tu quoq; nūc
stares immnis truncus i armis ess; par ætas &
idem si robur ab annis

C Collectia uel rōnalis uel illatia ut ergo igit
itaq; quin alioqn imo utiq; atq; ē quæ uel colli
git supradicta cū rōne idest cōfirmat Lucanus
ergo pari uoto gesisti bella iuuēt9 uel ifert aliis
ppositis ut Cicero catelinā sua sapiētia domuit
solus igit Cicero patriā seruauit

C Distributia ē quæ diuersis psonis diuersas
res distribuit ut ego lego tu uero dormis

C Cōpletia ē quæ cā metri uel ornat9 nulla ne
cessitate significatōnis ponit ut æneas uero fu
it pi9 C Not idū nullā esse ppri i cōiūctōnē h9
speciei s; omēs de aliqua alia sumptas

C Dubitatiua ē quæ dubitatōē notat an ne ut
eloquar an silei itē an phœbi soror an nipharū
sanguinis una itē iustitiæ ne prius mirer belli
ne laborū. C Not idū solā hāc particulā ne apd
latinos accipere apostrophā ut hectoris andro
mache pyrrin cōnubia seruas itē omipotēs ge
nitor t iton me crimine dignū putasti

C Diminutia ē quæ diminutōnē notat ut saltē
si qua mihi dē te suscepta fuiss; añ fugā soboles

C Inueniūt aliæ ptes coniūctōnū loco positæ
pnoia ideo eo noia qua cā quam accusatiuus a

noiatio quæ & aduerbiū similitudinis qđ du plicatū ꝑ coiūctōne aduersatia capit Virgili9 q̄q̄ o sed superēt quib9 hæc neptune dedisti ꝑ positōnes ꝑ desidiā aduerbia ut qn̄ cum accipit pro quoniam ne quando significat ut non Vir gilius ne recipi portis aut duci in mœnia possit quæ omēs sunt tāles excepta quā quæ est ele ctiua sed ne aduersatiua quoq₃ reperit Salusti us quippe secundæ res sapiētum animos fati gant ne illi corruptis moribus uictoriæ obtem perarent eodem modo nec & neq₃ ut nec una hora auarus negligit lucrum neq₃ pius iustitiā præterea uerba Virgilius dicam equidem lic₃ arma mihi mortemq₃ minet l₃ pro quamqua₃ aduersatiu a & Lucan9 omia maiorū uertamus busta licebit Inuenit et uerbū cu₃ aduerbio cō positū pro aduersatia coiunctōne ut quamuis pro quāquā.

E cōtrario ponūt coiūctōes ꝑ aliis partibus ut ac atq₃ ꝑ aduerbiis similitudinis ut com parādi Virgi. nō sec9 ac iussi faciūt Teren. nūq̄ æque iquit ac modo paupertas cnus uisa ē mi hi. Salusti9 trāsuersis itineri l9 quotidie castra mouere iuxta ac si hostes adessent Terē. ne si mili utamur fortuna atq₃ usi sun9

Sūt et coiūctōes diuersaru₃ potestatum uel

significatõnũ i eadẽ uoce ut copulatiua q̃ iuenit̃ & cõpletiua uirgil. alcandruʒque aliuʒque ne monique pritanuʒque Itẽ siue seu continuatiuæ & causales si ac sin ẽt adiũctiuæ ut causal & adiũctiua ut eris doctus si legas exerceo te ut sis sanus q̃uis continuatia & adiũctia sub causali cõpræhẽdi possunt quomodo ante diximꝰ ne quoqꝫ dubitatiua qñ significat ut ñ causalis ẽ ut neu recipi portis aut duci in mœnia possit Inuenit̃ & pro neqꝫ uel nec quæ copulatiuæ sunt & negatiuæ simul Terẽ. nõ eã ne nũc qdem cũ accersor pro neqꝫ nunc & pro confirmatiua Oratius clarus erit fortis iustus sapiẽs ne etiam rex pro etiã Virgi. tãtane me tenuit uiuendi natæ uoluptas ne pro ẽt inde fit necne quod accipit̃ pro an nõ præterea causales pro approbatiuis Virgiliꝰ dii si qua ẽ cœlo pietas q̃ talia curet Item si cõcessa peto si dãt ea numina parcæ Vel quæ ẽ disiũctia inuenit̃ ẽt diminutia Lucanꝰ o felix si te uł sic tua roma uideret Saltẽ q̃ iuẽit̃ aduersatia magꝰ ẽ dimiutia r̃pi ũt̃ itẽ dimiutiæ at uł aut Vir. si te nulla mouet tãtæ pietatis imago at ramũ hũc apit ramũ q ueste latebat agnoscas & si ñ uis ediscer̃ uł lege Si ñ factꝭ debitũ r̃ddis aut uerbis age gr̃as ergo p̃tea & uero & aliæ multæ coniũctões

qñ sic ponũt̃ i orõne ut uim significatõis nullã habere uideãt̃ cõplectiuæ sunt poterũt autem meli9 crebra doctorũ lectõe depræhẽdi quam nostra diligẽtia mõstrari.

Ordines cõiunctõnũ sunt tres

Prepositiu9 earũ quæ semp præponũt̃ quæ sunt xv at ast aut ac uel nec neq3 si qn quaten9 sin seu siue nisi ni

Subiũctiu9 earũ quæ semp postponũt̃ quæ sunt sex qdẽ quoq3 aũt q3 ue ne quarũ tres ul timæ dicũt̃ ẽcleticæ qa iclinãt accẽtũ præcedẽ tis syllabæ ad se ut arma uirũq3.

Notãdũ q coiũctões cõpositæ acuũt i pria ut ex accẽtu compositæ ostẽdãt quomõ atque & enim sedenim itaq3.

Commũis earũ q̃ possunt pponi & supponi ordie orõnis q̃ sunt omnes aliæ Poetæ tñ sæ pe iueniunt̃ hos ordies cõfudisse & antiqssimi scriptores præter poetas. Coniunctiones tã eiusde3 potestatis q̃ diuersæ sibi inicẽ ppositæ i ueniunt̃ Cicero in pnosticis ast autẽ tenui q̃ ca dẽt lumie phœbe Virgili9 atque eqde3 teucrũ memii sidona uenire. FINIS GEORGII De octo partibus oratõnis.

GEORGIVS TRAPEZVNCIVS. Co læ montano suo salut. dic. plur.

P Eregi qđ tã multis præcib9 a me postu
laras fili mi optime ut de quattuor par
tib9 oratõis indeclinabilib9 cõpendium ex pri
sciano conficerẽ quod & si laboriosum mihi ar
duũq3 nimis ob senectutem meã uidebatur iã
enim ut nosti neq3 litteras formare uacillanti
manu neq3 uolumina euoluere sine ĩgenti labo
re ualeo: tñ nõ existimaui posse me effugerẽ no
mẽ ĩpietatis si tibi omiu3 quos aut uidi ũq̃ aut
audiui aut legi maxime pio quicq̃ denegarem
præsertĩ tã hoẽsta petẽti. pfueris. n. hac cõpẽdii
exactõe nõ solũ iuuẽnti mediolanẽsi de cuius
uirtutib9 & disciplina solicit9 hoc mihi onus ĩ
posuisti sed cæteris quoq3 latinæ linguæ studi
osis neq3 tantũ in hoc compẽdio uerũ ĩ aliis ẽt
opib9 quæ oli a me suscepta deĩde tedio senec
tutis & ĩgratorũ odio intermissa nũc toto aĩo
m[illegible] tua pietate recreato ad cõe3 utilitatẽ pfici
ẽ[illegible] me uero destituti opis ĩfamia liberaris quod
e[illegible]o cur ĩpfectũ deserueri nihil aliud uideo nisi
deo ita uolẽte ut cũ quattuor pres ad ãdreã fi
liũ meũ scripsisse3 reliquæ supessent quattuor
quas ad te scriberẽ quẽ nec min9 amo q̃ ip3 an
dreã nec min9 filiũ existimo illius eni corpus
mortale & corruptibile ex meo corpore genui
tuum uero animum ex meo animo quod mul
to plus est impressi ac formaui ut quod

de ioue atq; minerua poetæ fabulãt tu de meo capite quodã mõ nat9 & uideri possis & credi cupias. Vale Data Romæ.iiii. kal. Nouẽbres. Mccccl xxi.

A

Georgii tra.
ti iter per
mutã posita
id per con

B

Torũ animali
qui ẽ ultra
qm̃ & suum
deriuatur

C

Vel in il de
siluester ex
qđa græco
prima forma

D

Flos cuius
fuit usus
Terra
liarũ si quis

E

Tegeñ præpe
dis hæc

fluctus
addita ris

F

Minimũ
tibri colcha
cipiũtur
cætera

G

Indicatiu9
Subiũctiu9
primitiui
non solũ

H

Do dedi
legi ex
penultima i
ago per

I

Transitiui
eo formantur
calui parti
stissimi pro

K

De præpo
aliquando
cis compo
intra nũq̃

L

In i pauca
pro alius
istinc illinc
que illud

Questo libro è di Lionardo di ...

HOC
OPVS
IMPRES
SVM EST
DOMINICO
LAPIO BONONI
ENSI PROCVRAN
TE AB EXEMPLARI
IPSIVS GEORGII
TRAPEZVNCII
ANNO DOMI
NI. MILLE.
.CCCC.
.LXXX.
DIE DECIMA IANVARII.

LAVS

DEO.

